

# SÖKAREN

NR1

1980

LÖSNUMMERPRIS 8:00 inkl. moms



*Det tibetanska folkets ledare, Dalai Lama, i landsflykt sedan 1959, reser ibland i västerlandet. Han väcker intresse lika mycket genom sitt vänliga, anspråkslösa uppträdande som genom vad han har att säga. Åsa Freij rapporterar om Dalai Lama i USA. (Foto Pressens Bild.)*

# DEN FJORTONDE DALAI LAMA

## — en ovanlig vanlig människa

*Vår reporter Åsa Freij har träffat Dalai Lama i USA och berättar om en enkel människa som gör ett starkt intryck genom sin personliga utstrålning.*

När påven under hösten besökte USA, möttes han överallt av ett enormt välkomnande, inte minst från unga människor. Samtidigt, men av politiska skäl inofficiellt och under större tystnad, besöktes landet av en annan man av ovanlig andlig resning, Tibets landsflyktige buddhistiske ledare Dalai Lama.

Dalai Lama, som levt i exil i Indien sedan det tibetanska upproret mot de kinesiska inkräktarna 1959, är trots en ytterst traditionell religiös uppföstran i det isolerade Tibet en mycket enkel och vänlig man med en stor öppenhet mot den moderna världen.

Syftet med hans resa till USA var främst att inspirera människor till ansvar, fred samt ökad kärlek och förståelse. Hans namn betyder Hav av visdom, och sin visdom har han tillägnat sig med hjälp av den mycket gamla och väl genomtänkta buddhistiska filosofin. Men han värvar ingen till sin religion eller filosofi, utan vill bara närma människor till varandra. Han menar att alla religioner har samma ursprung.

### DALAI LAMA HOS WISDOM'S GOLDENROD

Wisdom's goldenrod är ett center för filosofiska studier i Valois, New York, med omkring 150 medlemmar (se Sökarens förra nummer!). Under sin Amerikavistelse besökte Dalai Lama detta center, vilket var en stor händelse i gruppens liv. Wisdom's goldenrod var det enda ställe som inte hade officiell karaktär, såsom universitet och andra stora institutioner, eller buddhistiska centra, som den landsflyktige tibetanske ledaren besökte under sin sju veckor långa vistelse i USA.

Centret i Valois var också det enda ställe från vilket en inbjudan hade kommit utan begäran om officiellt framträdande, bara med ett erbjudande om möjlighet för Dalai Lama och hans sällskap att dra sig tillbaka för några dagars vila under den ansträngande resan. Man ställde sig till Dalai Lamas förfogande för att han själv skulle få välja hur han ville använda tiden i Valois.

Besöket resulterade dock i att Dalai Lama på Wisdom's goldenrod, enligt sina talesmän, gjorde det längsta och mest informella framträdande han gjort någonstans. Mötet, som närmast var en diskussionsafton, hölls med deltagarna sittande på kuddar på golvet och med Dalai Lama i mitten av cirka 200 personer, som var gladare än vanligt att få räkna sig till eleverna i den lilla informella filosofiska skolan på sluttningen mot Senecasjön.

Mötet hölls i den just färdigställda biblioteks- och tempelbyggnaden, ett stockhus i form av ett kors och inspirerat av indisk-tibetansk arkitektur. Gruppmedlemmarna hade arbetat på byggnaden intensivt under hela sommaren för att få den färdig till det betydelsefulla besöket, och inga aktiviteter hade ägt rum där förrän Dalai Lama kom och invigde den och gav den sin välsignelse.

Den första kontakten mellan Dalai Lama och Wisdom's goldenrod knöts för ett par år sedan, då en av medlemmarna, Sidney Philburn, besökte Dharamsala i norra Indien. Där lever nu den forne gudakongungen från det fantastiska Potalapalatset i Tibets huvudstad Lhasa sedan 20 år i exil under enkla förhållanden omgiven av ett par tusen

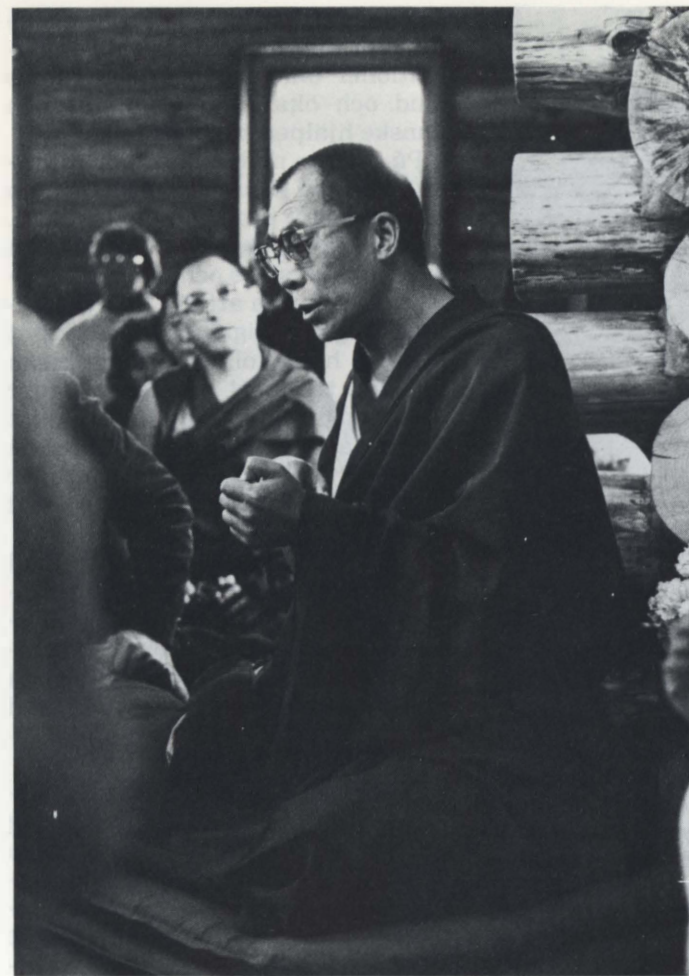
andra flyktingar, efter det att kineserna 1959 slog ner upproret i Tibet på det mest brutala sätt. "Sid" fick en lång intervju med Hans Helighet, som han formellt tilltalas, och under ett andra besök i Indien 1978, då man visste att Dalai Lama planerade en resa till USA, hade han med sig en skriven inbjudan från gruppens ledare, Anthony Damiani.

Dalai Lamas sekreterare, holländaren Michael van Walt, som förberedde resan i USA långt innan den påbörjades, inspekterade centret och talade med dess representanter, och Dalai Lama själv gjorde sig väl underrättad om de platser han skulle besöka.

Det var ett stort antal grupper och institutioner som var angelägna att få komma med på reseprogrammet. Desto större var äran och glädjen, när Anthony en kväll vid de sedvanliga studierna kunde läsa upp ett brev från Dalai Lama, som förklarade att han var mycket nöjd med de informationer han fått om Wisdom's goldenrod och bekräftade att han med tacksamhet antagit inbjudan.

Tacksamma kände sig också de som samlats till kvällens klass och fick del av brevet innehåll. Det uppstod en stunds spontan, tät, men ödmjuk tystnad. Anthony som i många år lagt ned ett stort, osjälviskt arbete på studier av världens olika religioner och filosofier, som han hoppas ska leda till ett kartläggande av de gemensamma grundläggande sanningar som styr våra liv, hade också svårt att dölja sin rörelse.

Ingen gjorde några kommentarer. Det var först när man dagen därpå åter låg på knä i biblioteksbyggnaden



Bondsonen Tenzin Gyatso som blev Dalai Lama pratar andlighet på Wisdom's goldenrod.



den och la plattor på golvet som en av de medlemmar som varit med från starten cirka tio år tidigare, utbrast, när Anthony kom förbi:

— Gee! Anthony, det där var verkligen en uppmuntran!

Dalai Lama anses vara den fjortonde inkarnationen av Tibets skyddspatron bodhisattvan Avolokitesvara. Hela hans liv sedan fyra års ålder har dominerats av filosofiska och religiösa studier, av träning i koncentration, visdom, kärlek och medkänsla.

Det är av underordnad betydelse om man tror på den tibetanska reinkarnationstraditionen beträffande Dalai Lama. Vad som är viktigare är att den nu 44-årige mannen Dalai Lama är en människa med en högst ovanlig inre styrka, klokhets och godhet, som torde påverka de flesta som han möter.

För cirka sex miljoner tibetaner i och utanför Tibet, samt andra anhängare, är han närmast en gud. Själv kallar han sig "bara en munk", en vanlig människa. Men, som Huston Smith, professor i religion och filosofi, sa i sin introduktion till Dalai Lamas framträdande på universitetet i Syracuse: — En högst ovanlig vanlig människa, en högst ovanligt "hel" människa.

Dalai Lamas "vanlighet" eller to-

tala enkelhet och spontanitet är frapperande och helt avväpnande. All uppsträckthet hos reportrar, välkomstdelegationer och programarrangörer faller av som torra skal, då de står inför den vänlige munken i sin vinröda dräkt med bar högerarm och möts av ett stort leende och en nästan barnsligt tindrande blick bakom tjocka glasögon. Han får en att tänka på ett uttalande inom den kinesiska Tao-filosofin: Den vise förbryllar, ty han är som ett barn.

Det var under sin vistelse i Valois som Dalai Lama gjorde framträdandet på universitetet i Syracuse. Nästan hela gruppen följde honom dit för att få uppleva mer av hans närvaro och höra mer av vad han hade att säga. Alla respekterade att han skulle ha något av "retreat" under sina knappa tre dagar på centret, och ingen försökte få honom att framträda mer eller ställa upp på enskilda intervjuer utöver det nämnda mötet i det nya biblioteket och ett kortare möte med barnen till medlemmar i gruppen.

I Syracuse hölls, liksom vid de offentliga framträdandena på andra platser, en kort presskonferens.

Dalai Lama svarade vänligt och tålmodigt på samma frågor som han fått från pressen överallt.

— Kommer ni att resa tillbaka till Tibet?

— Inte förrän förhållandena i Tibet är bra, så att mitt folk är tillfreds. Så inte alls nu, även om kineserna visat mjukare hållning på senare tid, svarade Dalai Lama på enkel, bruten engelska. Till dess jag kan göra bättre nytta utanför landets gränser. Så jag känner.

— Tror ni att en världsreligion är möjlig?

Dalai Lama förklarade att han inte tror att det blir någon gemensam religion för hela världen. Men det behövs inte heller, menade han, eftersom alla religioner i grunden är samma och har samma mål. Var och en har möjlighet att genom den religion eller teknik han väljer finna den väg som passar honom eller henne bäst, precis som människor efter olika vanor, temperament eller smak äter olika slags mat, men alltid med målet att bli mätt.

— Men vad vi kan göra, poängterade han, är att öka förståelsen och respekten för varandra och varandras religioner och ideologier och lära oss förstå att vi alla, även ateister, söker samma.

Under en paneldebatt efter presskonferensen frågade en entusiastisk "arbetare i den nya tidsåldern" vad vi som vill försöka för-



Många passar på att få en handtryckning och ett litet samtal med Dalai Lama.

bättra världen främst kan göra.

– Man måste börja med sig själv, sa Dalai Lama. Genom att förändra sig själv inifrån och sedan genom sitt exempel, sitt sätt att vara, kan man hoppas positivt påverka sin omgivning och därefter fler människor i allt vidare cirklar.

Nya tidsålderns-mannen ville också veta vilken syn som den andlige ledaren hade på den moderna tekniken.

– Bara bra! tyckte Dalai Lama, kanske till besvikelse för några. Men han underströk vikten av att använda tekniken på ett medvetet, människovänligt sätt och sa att man genom modern teknik och yttre välfärd bara kan åstadkomma viss yttre hjälp i människors liv, men aldrig undanröja det lidande som kommer av ett felaktigt inre liv.

Hendricks-kapellet vid Syracuseuniversitetet, där Dalai Lama hade sitt huvudframträdande denna dag, var fyllt till sista plats långt i förväg. Klädd som alltid i sin munkdress och med den bara högerarmen symboliserande fattigdom och ödmjukhet fortsatte han att lågmält tala om den inre revolution som han vill hjälpa mänskligheten till. Munkdräkten bär han i alla väder, och bara en gång har han bytt ut den mot andra kläder. Det var under den dramatiska flykten över Himalayas berg till Indien, när kineserna inledde sin massaker i hans älskade land. Han var då förklädd till soldat och höll den enda gången i sitt liv ett gevär i sin hand.

De jeansklädda västerlänningar som lyssnade till Dalai Lama fick säkert en ny bild av Tibet och tibe-

tanerna, när de fick se och höra denna naturliga medmänniska prata och skratta med dem i deras egen miljö, se rakt på dem, intressera sig för deras frågor, äta amerikanskt tillsammans med korpulenta damer och herrar från välfärdssamhället och krama många händer – en kontrast, säkert, mot den diffusa bild av Tibet som de flesta har som ett hemlighetsfullt land med otillgängliga kloster och mystiska religiösa traditioner – och människor av främmande och obegriplig karaktär.

Och för Dalai Lama själv måste det ju också vara en väldig kontrast mellan det liv han levt som gudakung i Potala-palatset och hans nuvarande liv utanför Tibet. I Lhasa följdes han ständigt av en livvakt på 25 man, framträdde i rituella ceremonier inför många tusen människor, som inte kunde tänka sig att se på eller tala direkt till honom, än mindre ta honom i hand om de kom i hans närhet. Hela sin uppväxt tillbringade han tillsammans med lärda äldre män, hans rikedomar var oräkneliga och hans makt och inflytande som både religiös och politisk ledare redan från mycket unga år nästan obegränsad.

Första gången han tog någon i hand var efter flykten då en med tibetanska regler obekant västerländsk journalist rörd sträckte fram sin hand, och Dalai Lama, som hellre bröt djupt rotade traditioner än sårade någon, grep den framsträckta handen och tryckte den varmt.

Dalai Lamas besök i USA hade inte politiskt utan andligt, mänskligt,

syfte, även om han alltid är tacksam för tillfällen att sprida informationer om förhållandena i hans land och öka förståelsen för och kanske hjälpen till hans folk.

På direkta politiska frågor rörande Tibet och Kina svarade han, men inte på något propagandistiskt sätt. Fast det drog en sorgmodig skugga över hans ansikte och blicken djupnade när han sa att det inte existerade någon religionsfrihet i Tibet och att hans folk var långt ifrån lyckligt, trots att kineserna under den senaste tiden betydligt mjukat upp sin attityd. Och man kunde ana vad hans tankar rörde sig kring, när han talade om alla människors rätt att sträva efter lycka.

Dalai Lamas biografi Mitt land och mitt folk är en skakande skildring av vad som skedde, när kineserna tog över Tibet. Det är en tragisk bok, men också hoppfull och upplyftande, då den är skriven med förlåtelse, utan agg, ur ett buddhistiskt vidare perspektiv.

Dalai Lama svarade utan betänkanande ja på en fråga om han ansåg att något gott också kommit från kineserna. Han ansåg att kommunismen, liksom många andra ideologier, har ett ursprungligt gott syfte. Dalai Lama påpekade att kineserna hade kommit med moderna resurser, som hade kunnat hjälpa hans materiellt utvecklade land, och han trodde att de tillsammans hade kunnat vidareutveckla landet och genomföra de reformer som han själv påbörjat men aldrig fått fullfölja.

Tidigare har Dalai Lama hindrats, eller "inte uppmuntrats", som det hetat, att komma till USA. Eftersom han fortfarande av tibetanerna betraktas som deras egentlige ledare, har ett besök av honom inte varit politiskt önskvärt, med tanke på USAs försök att skapa goda relationer till Kina. Men det nu mindre spända förhållandet mellan USA och Kina har gjort Dalai Lamas första resa till USA möjlig.

Besöket var därför också av privat karaktär, och medan påven vid ungefär samma tid gjorde sin rundtur genom de förenta staterna följde av ett enormt säkerhetsuppbåd, så eskorterades Dalai Lama i all blygsamhet i bästa fall av varslad lokal polis och de besökta organisationernas eget folk. Dock bereddes han tillfälle att inofficiellt sammanträffa med representanter för utrikesdepartementet.

På en av presskonferenserna med Dalai Lama i USA ställdes frågan vad Hans Helighet ansåg om de rykten som gjorde gällande att han

Forts på sidan 7

# TIBETANERNAS LEDARE

*Tenzin Gyatso som blev Dalai Lama, "Hav av visdom".*

Den femte maj 1935 föddes en pojke i ett enkelt bondehem i byn Takster i nordöstra Tibet. Han fick namnet Tenzin Gyatso. Vid denna tid hade den trettonde Dalai Lama nyligen dött, och ledande män inom den tibetanska buddhistiska religionen hade börjat söka efter hans nästa inkarnation.

Den avlidne hade placerats på en tron i sommarpalatset Norbulingka, med ansiktet mot söder. Efter några dagar sägs han ha vänt huvudet mot öster, vilket tolkades så att hans nästa inkarnation var att söka i den delen av landet. Andra tecken, bl a en bild av ett tempel med tak i guld och grönt, känt som Kumbum, och ett hus med turkosfärgade takplattor, visade sig i en helig sjö och gav ytterligare anvisning åt de

höga lamor som skulle finna den nye ledaren.

Förklädda sökte de natthärbärge hos den barnrika bondefamiljen i huset med det turkosa taket och träffade där på den tvååriga sonen Tenzin Gyatso, som de utsatte för en mängd prov. Bland annat lät de honom välja bland föremål som tillhört och som inte tillhört den trettonde Dalai Lama. Barnet valde alltid rätt, och på grund av detta samt andra faktorer som talade för att man hittat den man sökte, bestämde man sig för att utnämna den tvååriga bondesonen till den fjortonde Dalai Lama.

Dalai Lamas födelseort ligger i Kina, utanför Tibet, och man var tvungen att be den kinesiske guvernören om lov att föra barnet över

gränsen till Tibet och Potalapalatset i huvudstaden Lhasa. Guvernören krävde en stor lösensumma, och det tog två år innan den nya Dalai Lama i stor procession, under folkets jubel, som fyraåring kunde föras till Lhasa.

I palatset i huvudstaden inleddes nu en lång uppfostran och utbildning i lärda mäns sällskap. Och redan från början sattes det lilla barnet på en tron och visades all den vördnad och respekt som tillkom en kung och en helig man. Det förväntades också av honom att han skulle leda ceremonier och på olika sätt uppträda värdigt sin roll.

Hans hem var ett slott med tusen rum, eller snarare en hel stad, som förutom bostad åt Dalai Lama innehöll regeringsbyggnader, skatt-



Den tibetanske ledarens värdighet är inte av det slaget att den skapar en ogenomtränglig mur omkring honom.

kammare, stora förråd för klostren och mycket annat. Den lille pojkens kontakt med den vanliga världen utanför palatset var ett teleskop genom vilket han tittade på folkets arbete och barnens lek – ”så att jag fördärvade ögonen”, har han själv senare skrattande berättat och pekade på sina tjocka glasögon.

Han har också omtalat hur han ibland längtade ut till ett enkelt liv men snart fann sig tillrätta med sin roll och gladdes åt den betydelse den hade för hans folk och åt sina möjligheter att genom sin ställning vara till gagn för landet och folket.

I sin biografi berättar han, nästan dag för dag, hur kineserna mer och mer tvingade sig in i Tibet och alltmer ströp hans makt, hans folks frihet och dess djupt rotade religion. Under många år höll han fast vid en fredlig linje, som hans religion lärt honom, och han har fortsatt att göra det även under sin landsflykt. Han uppmanade ständigt folket att inte möta våld med våld, men kunde till slut inte förhindra att folket reste sig mot det kinesiska förtrycket.

Revoluten resulterade i en blodig motaktion från kinesernas sida, som fullkomligt krossade den militärt underutvecklade nationen och utmynnade i grymma utrotningsaktioner mot civilbefolkningen. Klostertändningar brändes eller gjordes om till militärbaracker, munkar och lamor förnedrades och torterades, och ovärderliga antika skrifter och religiösa föremål förstördes.

Strax innan Norbulingka, Dalai Lamas sommarpalats, stormades lyckades Dalai Lama, förklädd och tillsammans med sin familj, sina närmaste regeringsmedlemmar och ett antal andra följeslagare fly över bergen och efter en lång och sträpsrik färd nå en fristad i Indien. Där har Dalai Lama och hans närmaste män och medflyktingar sedan bildat en exilregering, och i staden Dharamsala byggt upp ett samhälle med skolor och hem för föräldralösa barn, med centra för bevarande av traditioner, hantverk och religion från Tibet och för information till den övriga världen om förhållandena i Tibet under den

kinesiska ockupationen.

Upprepade gånger har Dalai Lama vänt sig till Förenta Nationerna. Utredningar har visat att Tibet varit att betrakta som en självstyrande nation och kinesernas agerande i strid mot mänskliga rättigheter och internationell lag. Någon ändring har dock inte kunnat komma till stånd. Men Dalai Lama fortsätter sin fredliga kamp i hopp om ett fritt och lyckligt Tibet. Lika angeläget för honom är att till mänskligheten förmedla, inte sin religion, men väl dess innersta psykologi, dess visdom, kärlek och medkänsla.

– Det gäller för var och en att utplåna hatet i sitt hjärta, säger han. Han fördömer inte dem som känner bitterhet efter sådana tragedier som hans landsmän fått erfara. Men han säger till dem:

– Var tacksam mot fienden! Han sätter ditt tålamod på prov och stärker ditt sinne. Din ovän är din bästa lärare!

Asa Freij

## Svensk reser med Dalai Lama har gjort Tibets sak till sin egen

Den svenske kemisten Jan Andersson från Lund, f n med forskartjänst i München, har ett ovanligt extraarbete och allt överskuggande intresse: Tibet och dess problem.

När Hans Helighet den fjortonde Dalai Lama, den landsflyktige religiöse och politiske ledaren för cirka sex miljoner tibetaner, stiger ur flygplanet och välkomnas av arrangörerna för något av sina många framträdanden under rundresan i USA, står en lång, blond, ung svensk strax intill honom. Och det är förmodligen han som står bakom uppläggningsplanen av stora delar av programmet och som man kan vända sig till, om man vill kontakta Dalai Lama.

Hur hamnade Jan Andersson från Lund i det här sällskapet?

– Tja, de behövde folk som kunde hjälpa till på resan, säger Jan, som vid det här laget är van att betrakta ledarna för de landsflyktiga tibetanerna som sin andra familj.

Men bakom det enkla svaret ligger förstas en särskild historia. Den börjar då Jan som liten pojke läste Kiplings ”Kim” och blev helt fascinerad av det porträtt av en lama som tecknades där. Det rotade inom honom ett djupt intresse för Indien, Tibet och den österländska filosofin. Under uppväxten kom dock andra saker i förgrunden, och det var inte förrän han i Sydsvenska Dagbladet läste en artikel om

Tibet, vilken han tyckte gav en oriktig och prokinesisk bild av vad som hänt i landet, som hans gamla intresse väcktes till liv, liksom sympatin för det tibetanska folket och dess ledare.

Han läste allt som fanns att läsa om händelserna i Tibet och gav sig in i en skarp tidningsdebatt. Sedan dess har han fortsatt att arbeta för Tibets sak; bl a startade han tidskriften Tibet, som fortfarande utkommer med fem nummer om året i Sverige. Och han har varit med som en av de mest drivande krafterna för att starta kommittéer för Tibet såväl i Sverige som i USA och Tyskland. Vid det här laget känner han alla de ledande tibetanerna,

och de flesta tibetanska flyktingar runt om i världen vet vem Jan Andersson från Sverige är.

Jan är fortfarande lika fascinerad av tibetanerna, deras religion och framför allt deras ledare.

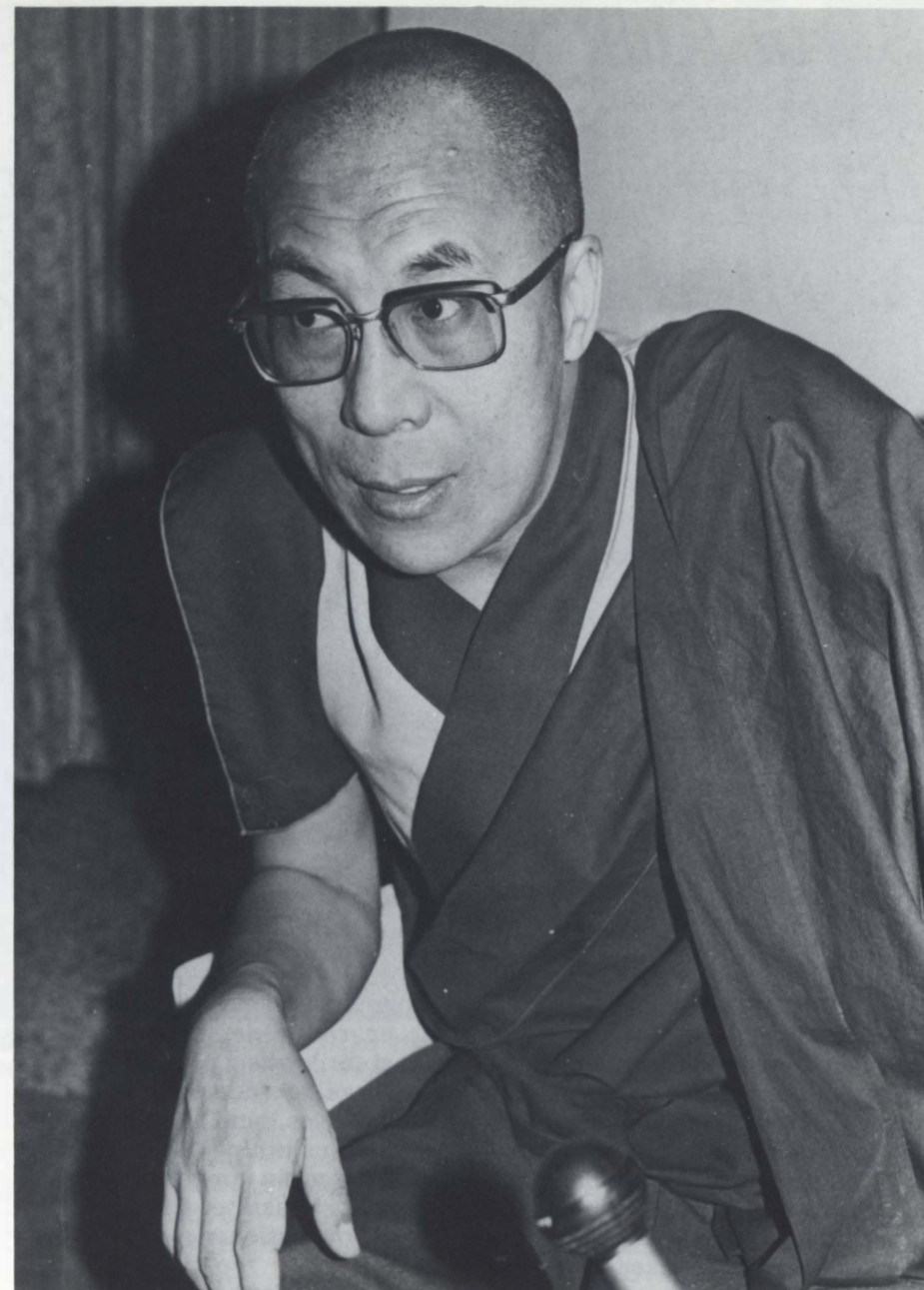
– Det är fantastiskt att resa med Dalai Lama, säger Jan. Hans inre harmoni är orubblig, och hans vänlighet och glada humör upphör aldrig. Han ger alltid sig själv oförställt, och det är intressant att se hur människor påverkas av hans utstrålning. Vanliga människor, utan någon religiös inriktning, reagerar märkbart. En man kom fram till mig och sa: ”Nu slutar jag mitt jobb och åker till Tibet. Det land som kan producera en sådan man måste vara värt att uppleva.” Under de offentliga framträdandena har det ofta hänt att folk förklarat att detta varit det största ögonblicket i deras liv, eller att de i många år väntat på detta tillfälle att få träffa Dalai Lama.

– Men, tillägger Jan, också människor utan något tidigare intresse alls, människor som fortfarande knappt vet vem de har träffat, har varit gripna, exempelvis poliser som vaktat på olika platser. När de slutade, kunde de inte gå hem direkt, utan satt länge kvar och pratade med varandra, förbryllade över nya känslor och intryck.

Asa Freij

Anm. Tidskriften Tibet, som omnämns i artikeln, utges av Svenska Tibetkommittén, Box 5031, 102 41 Stockholm. Därifrån kan även Dalai Lamas självbiografi *My Land and My People* och andra böcker beställas.

Red



Den fjortonde – och sista? – Dalai Lama.

### Den fjortonde Forts

skulle vara den siste Dalai Lama.

Hans Helighet log, höjde på axlarna och slog ut med armarna.

– Kanske, sa han, kanske behövs inte längre någon Dalai Lama. Då behöver inte heller traditionen bevaras bara för att den är gammal. Tibet var starkt också före första Dalai Lama, och kan bli igen utan Dalai Lama, om han spelat ut sin roll. Kanske blir en ny vald genom röstning efter mig!

Han påpekade, med hjälp av sin enkla engelska, också sitt ansvar för hur folk såg på Dalai Lama-institutionen.

– Om jag gör bra och rätt, folk tycker bra Dalai Lama finns. Beror på mig mycket hur jag sköter.

Det var först på Wisdom's goldenrod som frågorna till Dalai Lama blev av djupare filosofisk karaktär. Många hade hjärtat fullt, och ivriga frågor snubblade över varandra. Man uppehöll sig länge vid ämnen som Vad är sanning?, Finns det fler sanningar än en?, Hur har ”självet” olika nivåer?, Vad menar buddhisterna med den tomhet som är sinnets djup?

Säkert var det också ett stort och sällsynt tillfälle för Anthony Damiani att få tala med en annan lärare, en lärare och visman av unikt slag. Och den ovanlige gästen föreföll att uppskatta mötet med Damiani lika mycket å sin sida.

Dalai Lama uttryckte sin uppskattning över Valois-gruppens arbete, och han skänkte den tre buddhistiska böcker, en tanka (reli-

giös tavla) för den nya byggnaden samt en vit scarf, den traditionella buddhistiska vänskapsgåvan, till Anthony.

Inget pressuppbåd, ingen allmänhet, men hela den lilla gruppen ”sökare” från Valois, stod på Ithacas anspråkslösa flygplats i oktober-blåsten och vinkade när det chartade planet med Dalai Lama och hans 13 följeslagare lyfte och försvann bland molnen.

– Det var det, sa någon, liksom för att ha något att säga och bryta tystnaden. Nu är det hela över.

– Nej, sa en annan. Det är nu det börjar. Hjulet har satts i rullning.

Det fanns i atmosfären en stämning av att det var snarare så som de flesta kände det. Och var och en gick hem till sig för att smälta mötet med den fjortonde Dalai Lama.

## INDIENS INFLYTELSERIKASTE ASTROLOG I MODERN TID

*Indien är kanske det enda land i världen där man kan få se utbildningsministern inviga ett astrologiskt institut. Astrologin är en del av Indiens kultur.*

*Den framstående astrologen doktor B. V. Raman är välkänd bland landets intellektuella.*

När det gäller astrologi torde inget land i världen kunna se tillbaka på en längre tradition än Indien. Ändå dröjde det ända till den 29 mars 1979 innan *The Indian Institutet of Astrology* (Indiens astrologiska institut) högtidligen invigdes av nationens utbildningsminister Pratap Chandra Chunder vid en ceremoni i Calcutta. Den nya inrättningens födelse symboliserades av att utbildningsministern tände en lampa. I sitt tal påminde han om att doktor B. V. Raman under det undantagstillstånd, som Indira Gandhi lät införa i Indien för en del år sedan, gjort vissa förutsägelser, som han inte kunde publicera på grund av censuren, men som senare besannades.

Denne doktor Bangalore Venkata Raman, som hans fulla namn lyder, är något av en portalfigur inom dagens moderna astrologi i Indien. Talar man med indiska intellektuella och nämner Ramans namn, så vet alla genast vem han är.

Vem är han då? Han är helt enkelt ägare, utgivare och redaktör för *The Astrological Magazine*. Det var år 1895 som Ramans farfar, professor B Suryanarian Rao, startade denna tidskrift, som med all sannolikhet är världens äldsta alltjämt utkommande astrologiska journal. Tidskriften råkade visserligen i svårigheter och upphörde att utkomma 1930, men efter ett uppehåll på sex år startade sonsonen tidskriften på nytt år 1936.

När tidningen upphörde att utkomma, hade den 500 läsare. I dag är upplagan 25 000, varav 1 000 prenumeranter i USA och bortemot

500 i Europa. Tidskriften har också läsare i Japan och Malaysia. Fram till 1939 var det en kvartalstidskrift, men från och med januari-numret 1940 har den varit en månadstidning.

Raman har en gedigen akademisk utbildning bakom sig och har tilldelats en rad hederstitlar. Han har främst inriktat sig på förutsägelser när det gäller väderlek och politiska händelser samt sjukdomsdiagnostik i anslutning till detta. Han har sett som sin uppgift att göra det välutbildade skiktet i Indien medvetet om nationens astrologiska arv.

När jag träffar honom på hans redaktion i den sydindiska staden Bangalore – som är en välskött industriort av europeiskt snitt – så understryker han just den västerländskt inriktade intelligentsians negativa attityd till det astrologiska arvet.

– Astrologi är en del av vår kultur, framhåller han. En del av de så kallade utbildade, västerländskt inriktade indierna rynkar emellertid på näsan åt astrologin. Kosmobiologi är ett ämne som fortfarande är satt på undantag i våra universitet. Man får gå till privata sanskritinstitutioner för att finna anstalter som ägnar sitt intresse åt astrologin. Nu när astrologin uppmärksammas i väst, håller dock en förändring sakta men säkert på att ske.

Doktor Raman pekar på några förutsägelser som han publicerat i sitt magasin och som slagit in. Bland annat förutsåg han i april 1947 att "en respekterad massledare i detta

land" skulle mördas. Mordet på den stora indiska antivåldsprofeten och frihetsledaren Mahatma Gandhi utfördes som bekant i januari året därpå av en fanatisk hindu, som tyckte att den tolerante Gandhi var för undfallande gentemot muslimer.

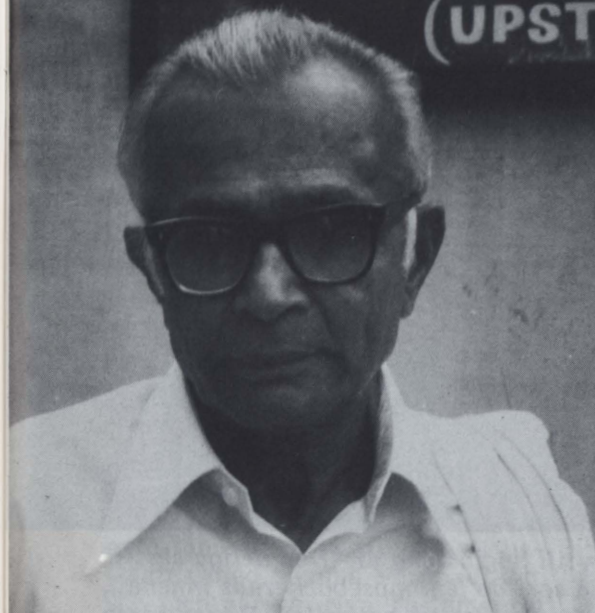
En mer aktuell förutsägelse gjorde doktor Raman i december 1974, då han skrev en ledare under rubriken "Framtidsutsikter för den indiska demokratin". Ledaren avslutades med följande profetiska förutsägelse: "Sammanfattningsvis: man må uppmärksamma att i månens Dasa, som tar sin början 1975, kan den indiska demokratin, som i hög grad utformats med Westminster som förebild, som bygger på rösträtt för vuxna och som den illiterata massan knappt förstår sig på, komma att genomgå betydande förändringar, som leder till att folkets fundamentala frihet ytterligare beskärs och som förstärker auktoritära tendenser. Landets högsta och mäktigaste individer kommer att sätta sig över lagen, och pressfriheten kommer att ytterligare undertryckas med hjälp av förändamålet anpassade restriktioner. Men Indien kommer ännu några år att ståta med demokratins grannlåt."

Ett halvår senare hade spådomen i den astrologiska ledaren förvisso besannats. Den 26 juni 1975 införde Indira Gandhi sitt beryktade undantagstillstånd och hennes politiska motståndare arresterades. Pressfriheten sattes ur spel och många journalister fängslades.

Den fråga man ställer sig inför

# SRI SUPRAJARAM

FOR BOOKS ON ASTROLOGY  
YOGA, MANTRA SASTRA ETC  
(UPSTAIRS. PLEASE)



*Dr Bangalore Venkata Raman utanför sitt förlag i den sydindiska staden Bangalore. Den 66-årige Raman har skrivit 23 böcker om astrologi och intilliggande ämnesområden. (Foto B. Falk.)*

detta exempel på förverkligad förutsägelse är naturligtvis om spådomen baserade sig på studier av stjärnorna eller om Raman – medvetet eller omedvetet – påverkades av den faktiska situationen i Indiens politiska liv hösten 1974. Det är väldigt svårt att svara på den frågan med någon större visshet. Visserligen fanns det stora motsättningar mellan politikerna i olika läger, men samtidigt hade Indira Gandhi ett stabilt rykte om sig som demokratins förespråkare. Det var inte självklart att hon skulle sätta demokratin ur spel.

Andra förutsägelser som gjort doktor Raman berömd är de som gällde tragedin i München, Hitlers död och andra världskrigets slut. Han spådde Nixons valseger, men förutsåg också dennes fall, som kom med Watergate.

Det är Ramans fasta förvissning att astrologin är en vetenskapligt konstaterad företeelse. Han menar att vetenskapliga upptäckter visar att den astrologiska föreställningen om kosmisk inverkan på mänskligt liv är korrekt. På den punkten finns det knappast någon invändning att göra. Ingen lär förneka att vi är beroende av sol, måne, kanske även

planeterna, men därifrån till att kunna dra slutsatser om framtida händelser är steget dock ganska långt. Raman, och andra indier, hänvisar här gärna till förutsägelserna i magasinet.

Det kan påpekas att Raman den 9 oktober 1970 framträdde i FN och där höll en föreläsning om "Astrologins relevans i den moderna tiden". Visserligen menar han att astrologin är en mycket gammal indisk tradition men när han försvarar sin ståndpunkt om astrologins riktighet, så gör han det utifrån rationella grunder. Han hänvisar gärna till statistiska uppgifter och kan alltså sägas vara en person som menar att modern metodik stödjer de gamla astrologernas iakttagelser. På den här punkten sammanfaller hans synpunkter uppenbarligen med vad som blivit brukligt i väst, där ju inte bara parapsykologin tagit vara på statistikens möjligheter, utan också psykologer och kriminologer tagit mordstatistiken till hjälp och fått fram ett så vitt man kan se klart samband mellan månens olika faser och mordfrekvensen i olika amerikanska områden. Och det har man alltså gjort utan att ha några astrologiska

biavsikter.

Doktor Raman får naturligtvis besök. Bland dem som uppvaktar honom och vill att han ska lyfta en aning på framtidens slöja, finner man statsöverhuvuden, politiska ledare, vetenskapsmän och många andra.

Han har också intressanta synpunkter på hinduism visavi kristendom och islam.

– Kristendomen är dogmatisk, säger han till mig. Man måste acceptera dogmen att Jesus är Guds enfödde son. På samma sätt är Mohammed den ende för muslimerna. När det gäller hinduismen finns det inga dogmer. Men visst ... visst sa Jesus riktiga saker när han framträdde bland människorna.

Den höga uppskattningen av både Jesus och Mohammed, som man ständigt möter hos hinduer, skiljer sig markant från de kristnas ytterst negativa inställning till andra religioner, inte minst då till hinduismen. Jag minns hur jag för en del år sedan i norra Ångermanland fick uppleva hur en svensk frikyrkomissionär, som vistats i Indien, talade mycket nedlåtande och nedvärderande om hinduerna och deras

Forts på sidan 19



Seden att en gång i veckan samlas till gudstjänst, där man bl a lyssnar till högläsning ur "Den heliga skrift" uppkom bland judarna under den babyloniska fångenskapen. Det var då som de fem moseböckernas innehåll, "Toran", som tidigare bevarats i muntlig tradition, insamlades och nedtecknades på bokrullar. Bilden visar läsning ur Tora-rullen i synagogan i Stockholm. (Foto Rein Vålme.)

*Gunnar Ståldal*

## KRISTENDOMEN OCH BIBELN

### JUDISK SYN PÅ "SKRIFTEN"

Judarna på Jesu tid uppfattade Skriften, Toran, som Guds största gåva till människorna. Gud har själv dikterat den ord för ord, ansåg de, och den innehåller allt vad människor behöver veta för att kunna leva ett rätttrådigt och lyckligt liv. (Ordet Tora översätts lämpligen med "vägledning".)

År 90 e Kr fastställde judarna slutgiltigt vilka böcker som skulle räknas till de heliga skrifterna. Därmed var gränsen dragen mellan vanliga böcker och sådana som räknades som Guds ord i sträng mening. Men samtidigt kom de

skriftlärdas utläggningar av bibelorden att betraktas med allt större vördnad. De blev en *helig tradition*, nödvändig att känna till för den som ville förstå Skriften rätt. Efter vårt sätt att se var dessa utläggningar mycket fria. De var ofta allegoriska, dvs de gav en symbolisk, bildlig utläggning av texten som inte alls hade med dess bokstavliga mening att göra. Höga visan, en jordisk kärleksdikt, utlades exempelvis mycket tidigt som en beskrivning av Guds kärlek till sitt folk. Genom sådana tolkningar ansåg man sig få fram mer av den oändliga vishet som Gud hade lagt in i bibelorden.

### URKRISTENDOMEN

Många ställen i Nya Testamentet visar att de första kristna läste Gamla Testamentet på samma sätt. Man kan rentav säga att kristendomen började just som utläggning av Gamla Testamentet. Den som är intresserad kan t ex slå upp Matt 1:23, 2:15, 2:23. Att Jesus som barn vistades i Egypten uppges bero på att det på ett ställe hos profeten Hosea står "Ut ur Egypten kallade jag min son". I Paulus brev spelar liknande argumentation stor roll. I Gal 4:30 citerar han exempelvis berättelsen i 1 Mos om tjänstekvinnan och hennes son och använ-

*Det har funnits, och finns, olika sätt att läsa Bibeln, mer eller mindre "fromma".*

*Vilket är det rätta? Var hamnar man om man läser Bibeln under kritiska reflexioner med avsikt att komma underfund med vad som är sanning?*

der den som argument för sin tes att kristna människor inte skall vara bundna av den judiska ceremoniallagen. Det finns en teknisk term för sådan bibelutläggning: den kallas typologisk utläggning. En händelse i Gamla Testamentet får tjäna som förebild eller typ för något som sker i Nya Testamentet. Övergången av Röda Havet är en förebild till det kristna dopet (1 Kor 10:2). Att man lyckats hitta en gammaltestamentlig förebild till en sådan urkristen händelse betraktas ofta som bevis för att Jesus verkligen var Messias.

### KYRKLIG BIBELTOLKNING

Under minst en generation, ma o den urkristna tiden, var Gamla Testamentet de kristnas heliga Skrift. Så småningom kom emellertid de nytestamentliga skrifterna att betraktas med samma vördnad som GT. Och när väl Nya Testamentet var likställt med det Gamla, började man utlägga det på olika sätt. Liksom judarna utlade Tora i Mischna och Mischna i Talmud, utbildades en kristen tradition med flera olika tolkningar. Liksom hos judarna spelade allegoriska och symboliska utläggningar en viktig roll. Kyrkofadern Origenes kunde på så vis läsa in sin djupsinniga filosofiska teologi i Bibeln. Men också den vanliga kyrkliga dogmatiken anknöts till texter i NT. Ett känt exempel är Augustinus' utläggning av berättelsen om den barmhärtige samariten (Luk 10). Enligt honom handlar den om människan som frälses av Kristus (samariten) i kyrkan (vårdshuset) sedan hon fått sin ursprungliga lycka och härlighet förstörd av djävulen och hans änglar (rövarna). Under senmedeltiden fortsatte samma utveckling. Mäster Eckehart utlade t ex Bibeln i mystisk anda. När han predikar om den förnämne mannen som i liknelsen reser bort för att skaffa sig kungavärdighet (Luk 19:12) handlar det om själens resa från det världsliga till Gud. Det ansågs under medeltiden att varje ställe i Skriften hade många olika betydelser. Det fanns en bokstavlig historisk mening som man inte på något vis tveklade på, men dessutom räknade man med olika djupsinniga undermeningar

som man kallade allegoriska, mystiska eller anagogiska. I verkligheten betydde detta en ganska stor frihet att utlägga Bibeln som man ville. Många allegoriska tolkningar förde också utanför gränserna för kyrkans lära. Därför kände man behovet av en norm om inte Bibeln skulle bli en "kättarnas bok", där alla åsikter kunde finna stöd. Normen fann man i kyrkans tradition. Detta fastslogs högtidligt på det tridentiska mötet år 1546. Den gudomliga sanningen finns i de skrivna böckerna och i den oskrivna traditionen som genom apostlarna och deras efterföljare förmedlats från Kristus själv. Skriften och traditionen mottas med samma fromma vördnad och underdanighet av de kristna.

Denna formel gav teologerna möjlighet att försvara bruk som t ex barndopet eller den årliga 40-dagarsfastan utan att behöva hänvisa till Bibeln. Det räckte att Kyrkan traditionellt tillämpat dessa bruk. Men udden var riktad åt ett speciellt håll. Tridentinska mötet skulle vederlägga Luther, som hade börjat förkunna att varje kristen skulle bygga enbart på Bibelns ord utan hänsyn till traditioner.

### LUTHER

Luther centrerade som bekant Bibelns innehåll kring läran om rättfärdiggörelsen genom tron allena. För honom blev Romarbrevet och Galaterbrevet de viktigaste böckerna i Bibeln. Där ansåg han sig också finna stöd för tanken att människan "i sig själv" är ur stånd att leva enligt Guds vilja. Reformatorn ansåg att han enkelt återgav Bibelns lära utan utsmyckningar och tillägg.

Också Luthers efterföljare menade, att Bibeln ord för ord var dikterad av Gud och detta med en sådan klarhet att den var begriplig för var man och inte kunde innehålla några motsägelser. Men man tvangs snart att inta en mer realistisk standpunkt: skenbara svårigheter och motsägelser behövde ofta förklaras och det skulle ske med hjälp av den tro som fanns klarare uttryckt i andra bibelställen. I realiteten betydde detta att den lutherska

dogmatiken kom att inta samma plats som traditionen haft under medeltiden. Den skulle skydda mot alla farliga misstag som en enskild kristen kunde råka ut för i sin bibelläsning.

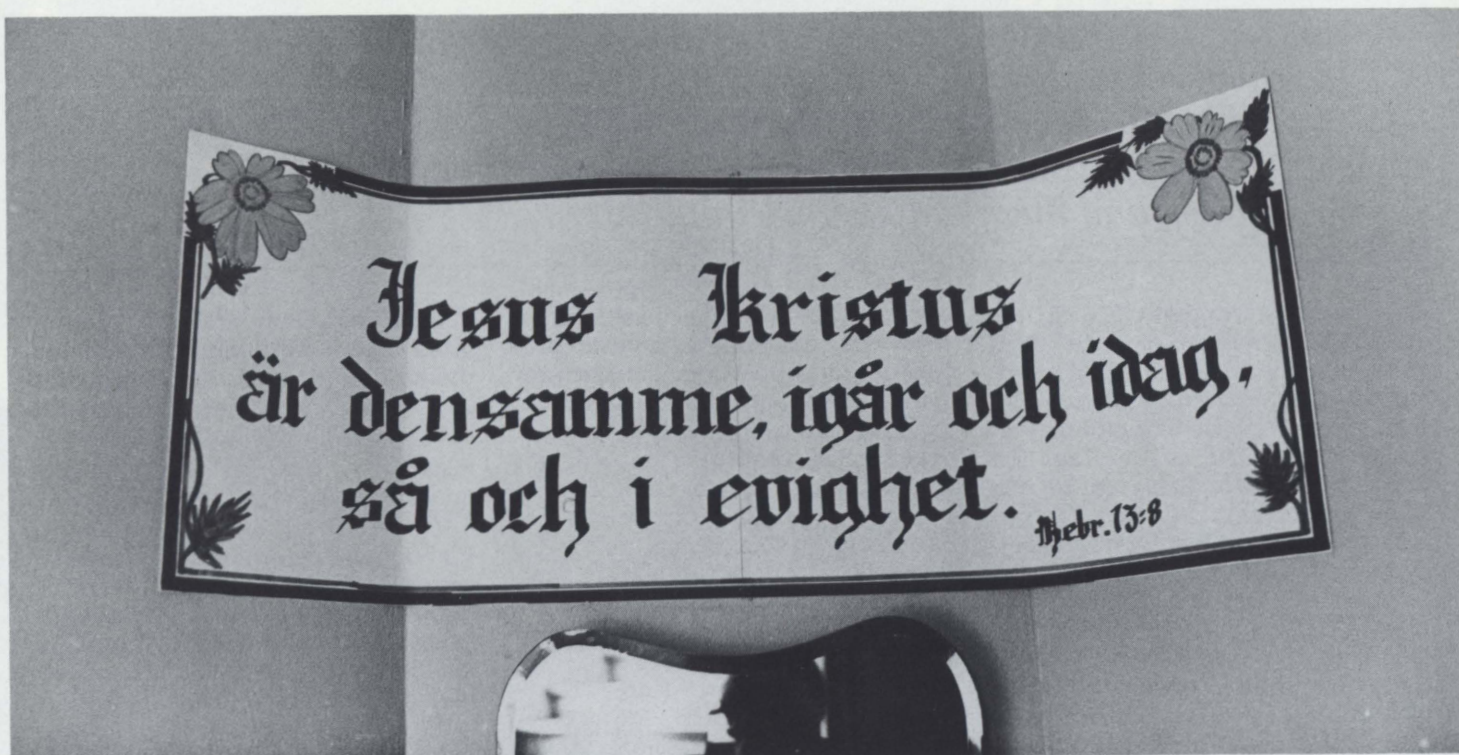
### PIETISMEN

Pietismen reagerade mot den teoretiska och intellektuella kristendom som den lutherska ortodoxin odlade. I stället kom kravet på personlig omvändelse och fromhet. Medlet för detta blev framför allt bibelläsning. Många andaktsböcker innehöll utläggningar av ett bibelord för varje dag. Herrnhutarna spred sådana serier av bibelord under titeln "lösenord" eller "Dagens lösen".

I våg efter våg av väckelserörelser och frikyrkosamfund har detta mönster kommit igen. Liksom Luther reagerade mot skolastikerna och pietismen mot ortodoxin, har man inom väckelsen vänt sig mot kyrkliga myndigheter och akademisk lärdom. I stället har man upphöjt det enkla bibelordet och det personliga tros livet. Vissa inslag i Bibeln som tidigare "försummats" har upphöjts och gjorts till det "centrala": troendopet, tungomålståndet, helbräddagörelsen genom tron, Jesu snara återkomst. Dessa teman har i vårt land särskilt betonats av pingströrelsen, Örebromissionen och Helgelseförbundet. Dessa företrädare en bibelsyn som man med en från USA inlånat term brukar kalla *fundamentalistisk*.

### VETENSKAPENS BIBELSYN

Under senare hälften av 1800-talet skedde ett genombrott för den *vetenskapliga* bibelforskningen. Dess resultat kan sammanfattas så här: Bibeln är en produkt av en lång historisk utveckling. Samlandet av traditioner, nedskrivande, översättningar och avskrivningar rymmer många osäkerhetsmoment. Många historiska uppgifter motsäger varandra eller stämmer inte med arkeologiska undersökningar. Det religiösa innehållet är inte enhetligt, och det står i många fall i samband med sk primitiva föreställningar och utombibliska reli-



Daglig bibelläsning i hemmet kännetecknade de s k läsarna – vår första folkrörelse. Man prydde också gärna hemmen med tavlor och bonader som innehöll korta bibelcitat, allt enligt bibelordet: "Låt Guds Ord rikeligen bo ibland eder". (Foto Rein Vålme.)

gioner. Jag tror inte många människor idag känner till hur hårt bundna kristna människor länge ansåg sig vara av sakuppgifter i Bibeln. Så t ex avvisades länge läran att jorden cirkulerar kring solen med hänvisning till uppgiften i Josua bok, att solen, på Josuas bön, stod stilla, "till dess folket hade tagit hämnd på sina fiender" (Jos 10:13). Varför, sade man, skulle Josua be att solen skulle stanna, om den redan stod stilla? Likaså tänker man idag inte ofta på att ännu på 1700-talet de flesta lärde beräkna de jordens och mänsklighetens ålder till omkring 6000 år, detta med ledning av de släkttavlor och annat som finns i Gamla Testamentet. När Bibeln så småningom upphörde att vara en auktoritet för astronomer och geologer, så blev det lättare att också ifrågasätta dess trovärdighet på andra punkter. Man började finna det rimligt att anta att de naturlagar som är kända idag också gällde förr i världen, men också att de mekanismer för överföring av t ex folksagor, folkvisor, lagar, ordspråk som man har påvisat inom den "profana" folklivsforskningen också kan användas för att förklara de bibliska skrifternas tillkomst.

Hur reagerade de kristna kyrkorna på denna forskning? Mest oberörd var kanske den ortodoxa kyrkan. Den fortsatte att hålla sig till de läror som fastslagits av kyrkomötena före kristenhetens delning. Den romersk-katolska kyrkan

gjorde under 1800-talet motstånd mot den fria forskningen. Som exempel kan nämnas att exegeten Alfred Loisy först tvangs att lämna sin professur vid Institut Catholique och senare blev bannlyst av påven därför att han godtagit den moderna historiska metoden vid utforskningen av kristendomens uppkomst. Hans bok L'Evangile et l'Eglise sattes på Index över förbjudna böcker år 1903.

Inom protestantismen kom den kristna tron i verklig kontakt med den fria forskningen. Många av de moderna bibelforskarna företrädde något som man brukar kalla liberal teologi eller religiös liberalism. Ordet liberal står här för en viss tendens, en tillämpning av den politiska liberalismens ideal på religionens område. Man vill göra sig kvitt all centraldirigering av åsikter, man tilltror den enskilda människan att själv komma fram till en livsåskådning, man återupplivar Upplysningens åsikt att det väsentliga i religionen inte är dogmerna utan moralen. Dessa forskare av den liberala skolan försökte också i Nya Testamentet återfinna just dessa ideal. Att Jesus var en företrädare för de ideal som var på modet inom upplysta kretsar kring sekelskiftet, det blev för många ett axiom, som aldrig ifrågasattes. Allt i NT som inte stämde med denna Jesusbild förklarades vara "senare tillägg". Det är lätt för oss idag att se att detta tillvägagångssätt är lika ovetenskapligt och godtyckligt som

när en viss kyrka letar i Bibeln efter stöd just för sin bekännelse.

#### REALISTISK BIBELTOLKNING

En ny omsvängning i synen på Bibeln ägde rum kring sekelskiftet i och med att forskarna helt sökte frigöra bibeltolkningen från kyrkornas och samfundens krav. Bästa snabbteckningen av denna omsvängning har – anser jag – givits av Krister Stendahl i hans bidrag till boken Kvinnan, samhället, kyrkan (Verbum 1958). "... med Johannes Weiss och Albert Schweitzer hade en era inletts i den nytestamentliga forskningen, varigenom Jesus återfår sin ursprungliga karaktär av en eskatologisk gestalt, buren av judiska messiasdrömmar och intensiv ragnaröksstämning. Den liberalteologiska idyllen krossas av ovedersägliga historiska fakta. Jesus själv kan icke frias från misstanken att ha räknat med världens undergång inom en omedelbar framtid, och detta icke endast som en oväsentlig ram kring hans rena förkunnelse om Guds kärlek och faderskap. Allt som sker och säges i evangelierna är beroende av messianism och eskatologi av en för den moderna människan abstrus sort" (a.a. s141). Det som framför allt skiljer denna bibelforskning från alla tidigare är att den är totalt likgiltig för våra behov och våra frågor. Den är t o m medvetet misstänksam mot dem eftersom de kan leda till anakronistiska frågeställningar.



Biblicismen – tron att hela Bibeln är Guds ofelbara Ord och att den räcker för alla som vägledning i trosfrågor – kännetecknar väckelserörelserna. För att tolka Bibeln behövs inga akademiska studier, anser man, utan det räcker att predikanten själv haft en frälsningsupplevelse och "tagit till sig" Guds Ord. (Foto Rein Vålme.)

Den kyrkliga bibelutläggningen kan inte, som forskningen, nöja sig med en rent historisk förståelse och beskrivning av det urkristna budskapet. Den vill ju göra detta budskap till något som angår lyssnaren idag. "Men ju bättre man lärt sig förstå de bibliska gestalterna i deras tidsbundna egenart, dess större har avståndet blivit mellan dem och oss, dess svårare har det visat sig att levandegöra deras budskap" (Rafael Gyllenberg i Nordisk Teologisk Uppslagsbok sp 363).

På mig verkar det som om den vetenskapliga bibelforskningen f n inte spelar någon större roll för det kyrkliga arbetet. "Det direkta, mer osofistikerade läsandet av Bibeln motsvarar de kristnas vanliga idagläsning, och det är framför allt som sådan Bibeln är intressant, inte som en samling historiska dokument, ett knippe 'kvarlevor' med vars hjälp man kan göra en historisk rekonstruktion av personer, miljöer och tankar för 2000–3000 år sedan" skriver teol dr Bengt Holmberg i FLR Årsbok 1974 s 31, och jag tror det är så flertalet kristna ser det.

Fundamentalisterna vill överhuvud inte släppa in vetenskapen i Bibeln. De kristna som inte är fundamentalister tycker å sin sida att "det är onödigt att sätta myror i huvudet på folk".

Det har många gånger antytts att den som med vetenskapens hjälp

söker ta reda på vad en viss biblisk utsaga egentligen betyder, han är ju inte riktigt "engagerad", han är inte tillräckligt "from", inte "existentiell" nog. Man tycks alltså utgå från att den som söker sanningen på något sätt är känslökall. Den invändningen kan man bemöta med hjälp av ett citat från Oscar Cullman (Jesus och hans tids revolutionärer, Verbum 1970): "Varje försök att konfrontera Jesus med de aktuella frågorna förutsätter ett besvarande av de historiska frågorna. Om vi alltför lätt blandar samman dessa två frågor och inte ens gör oss besväret att till en början bortse från våra aktuella frågeställningar så löper vi faran att för det första förfälska historien och för det andra att därmed göra den kristna diskussionen över dagens frågor en björntjänst genom att lägga en otillräcklig grund" (a.a. s 8).

Tomas Arvedson påpekar i en uppsats, Nya testamentets värld och vår världsbild (FLR Årsbok 1968) att om man försöker arbeta sig fram till verkligheten bakom texterna så skall man finna "att de människor som möter oss i Bibeln i åtskilliga avseenden står oss nära och vad de har att säga oss har i märkvärdig grad bevarat sin friskhet ... Att söka göra Bibelns personligheter levande är en tacksam uppgift. Men man bör nog akta sig för att förfalla till ohistoriskt och ytligt psykologiserande eller till ett falskt idealiserande. Inte heller bör

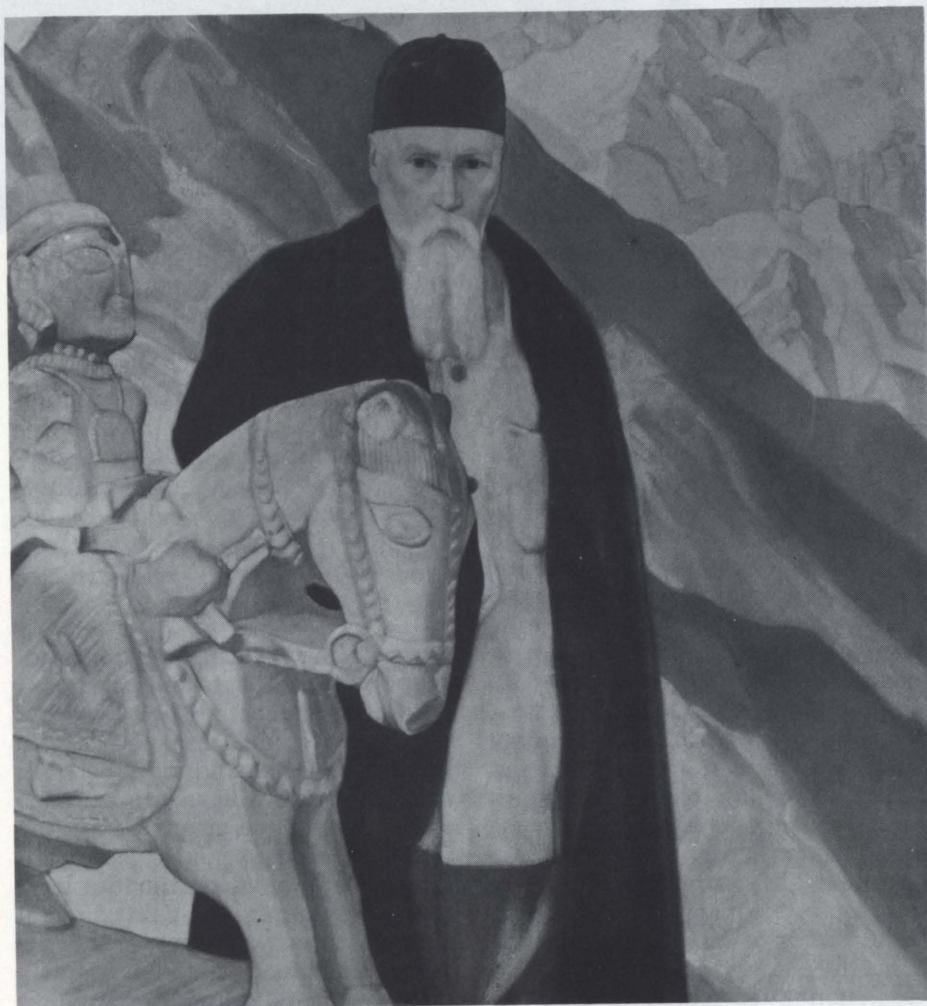
man lösgöra den etiska förkunnelsen från den religiösa bakgrunden eller uppfatta de bibliska gestalterna som i första hand etiska förebilder" (s 144).

Själv är jag lärare i religionskunskap och filosofi och ställs varje dag inför dilemmat att jag dels har fått i uppdrag att göra mina elever till kritiskt tänkande individer och dels av läroplanen åläggs att undvika allt som av någon grupp elever kan upplevas som sårande och kränkande. För många kristna idag är – som ovan nämnts – Bibeln på något självklart och oreflekterat sätt "Guds Ord", och varje antydning till kritik av den ståndpunkten upplevs som ett hot mot den egna tron. Jag finner det tragiskt att många samfundsledare fortfarande odlar och underblåser en dylik överkänslighet. Nog borde väl en kristen tro kunna tåla friska fläktar. Är det inte på tiden att vi får läroböcker i religionskunskap som redan från och med lågstadiet presenterar bibliska texter som de myter, sägner, legender o s v som de faktiskt är? Resultatet skulle – tror jag – bli en större öppenhet för de skatter som faktiskt finns i Bibeln, och inte den blockerande gentemot kristendomens religionsurkund som idag drabbar de flesta ungdomar.

# NICHOLAS ROERICH

## sanningssökare, upptäcktsresande, fredsarbetare

Av Bertil Falk



Nicholas Roerich, sedd med sonen Svetoslav Roerichs konstnärsögon.

Inte sedan 1,3 miljoner svenskar emigrerade till Amerika för att undslippa fattig-Sveriges vedermodor, torde så många svenskar ha rest till det stora landet i väster som just nu. Det är den moderna tidens charterplan som för reslystna svenskar i skytteltrafik fram och tillbaka över Atlanten. Målet är Florida, västkusten och kanske framför allt New York. Men jag tror att väldigt få av dessa svenska turister, som nu varje vecka strömmar ut ur flygplanen på Kennedy Airport, har be-

sökt Nicholas Roerich-muséet, som ligger på 319 West 107th Street, nära Riverside Drive. Ändå är det ett museum som är väl värt ett besök för den som är intresserad av både konst och österländsk mystik. Muséets målningar är från en forskningsresa genom Indien, Kashmir, Ladakh, Tibet och många andra platser i Asien.

Nicholas Roerich (1874–1947) var en mycket märklig och mångsidig man. Han var en andlig sökare och en handlingskraftig upptäcktsre-

sande, konstnär och mystiker, arkeolog och filosof. Dessutom var han en stor fredsvän, som av franska akademiker lanserades som kandidat till Nobels fredspris 1929.

En släktforskare har hävdat att Roerich härstammade från den svenske varjagen Rurik, vikingen som grundlade det ryska kejsarriket. Vare därmed hur som helst, på spinnsidan härstammade han i alla fall från rysk lågadel. Redan i unga år började han hemma i Ryssland att studera arkeologi och han skapade en mycket fin samling stenåldersfynd. Men de konstnärliga talangerna tog överhanden och som 22-åring slog han igenom med en tavla, som bar titeln "Buddhären". Helt lämnade han inte heller sitt arkeologiska intresse. Hans konst dominerades långa tider av stenåldersmotiv.

Han lämnade Ryssland och studerade, som alla andra konstnärer på den tiden, då Paris fortfarande var världens artistiska huvudstad, i Seine-staden åren 1900 till 1906. 1914 ställde han ut sin konst vid Baltiska utställningen i Malmö och 1918 var det Stockholms tur. Men då hade han redan varit inblandad i en av 1900-talets stora och mest berömda konstnärliga skandaler, som inträffade i Paris 1912. Roerich gjorde nämligen både dekorationerna och tecknade dräkterna till uruppförandet av Igor Stravinskis balett *Våroffer*, som buades ut ordentligt vid premiären.

1923 tog Roerichs liv en ny vändning. Han gav ingalunda upp sitt konstnärsskap, men han for till Indien och ledde där en konstnärlig-vetenskaplig expedition, som varade i fem år. Denna expedition förde honom långa stycken genom Asien på den gamla Sidenvägen, som tidigare Sven Hedin hade färdats på kring sekelskiftet.

Roerich kom till bland annat Ladakh och Tibet och han visade sitt stora intresse för buddhismen och

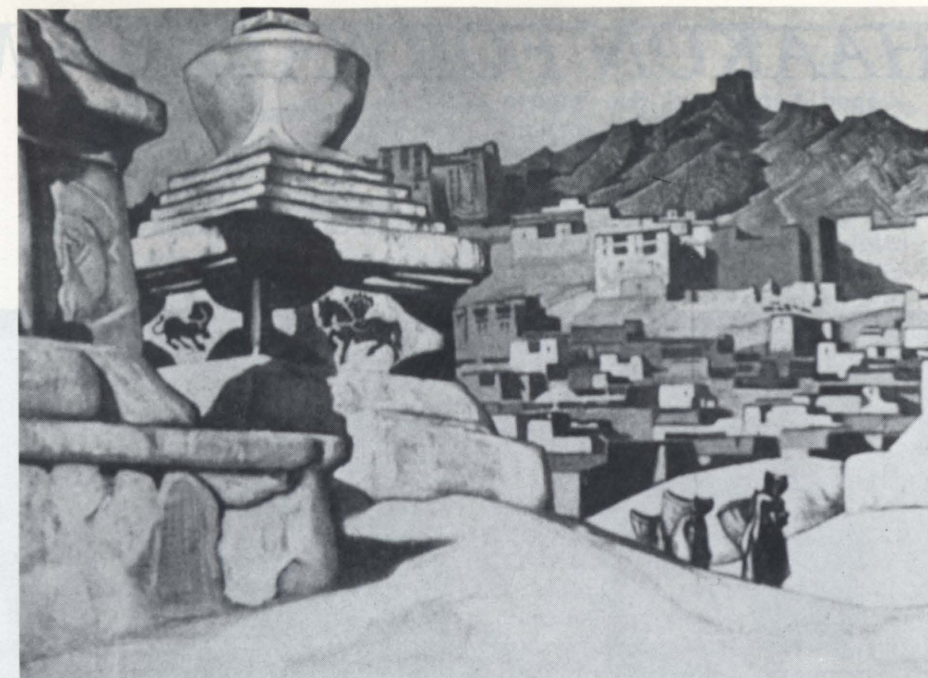
lamaismen, ett intresse som ingalunda var okritiskt. Han fascinerades oerhört av Buddhas lära och av de lamaistiska legenderna om Shambhala, ett Shangri-la, som antas ligga någonstans i hjärtat av Asien och där världens verkliga härskare håller sig dold. Roerich tycks ha uppfattat denna plats som en geografisk verklighet, medan det för många snarare handlar om en symbolisk ort på själens karta.

Roerich upprördes också över vad han uppfattade som lamornas okunnighet och girighet och han tyckte inte om smutsen i lamaklostren. Han ansåg att sådant inte hörde hemma i en upphöjd buddhism.

I boken *Shambhala*, som häromåret kom ut i ett nytryck på engelska i New York, skrev han 1930 så här: "Här finns en del lamor, som använder sina heliga radband som kulramar för att göra ekonomiska kalkyler, och som är helt uppfyllda av tanken på profit. Föreskrev Buddha detta bruk av helgade föremål? Vanan tyder på låga shamanistiska traditioner. Bönehjulen drivs med vattenkraft. Väderkvarnar och urverk används för samma mekaniska ändamål. På det sättet slipper indolenta pilgrimer ödsla energi. De roar sig medan mekaniken utför bönearbetet åt dem. Kan det verkligen vara möjligt att hänföra detta till Buddhas lära?"

Det finns lamor som förkastar djurslakt. Men i klostrens lagerutrymmen hittar man staplar av fårkött och jakkroppar, som dödats åt munkarna. Men hur ska man kunna döda djur utan att synda? Återigen kringgår man Buddhas lag. De djur som utses till offer drivs till kanten av ett bergstup, så att de faller ned och slår ihjäl sig själva."

Roerich behandlar också en del profetior, som han hört hos stammar i Tibet och som det kan vara intressant att ta del av så här 50 år efteråt, då vi sitter med lite grand av facit i handen. Bland dessa stammar fanns det inte bara en klart negativ inställning till de ledande lamornas regemente från huvudstaden Lhasa. Roerich skriver så här: "De citerar profetian att en ny härskare med otaliga krigare från Shambhala ska komma och erövra Lhasa och där upprätta ett rättfärdigt regemente. Från samma folk lärde vi också att, enligt profetian som hade sitt ursprung i klostret Tanjyeling, så kallas den regerande Dalai Lama den trettonde och siste. Från samma kloster härstammar också profetian att den sanna läran ska lämna Tibet och återvända till Bodh Gaya, varifrån den utgått."



En målning av Nicholas Roerich: Leh, Ladak. Finns på Roerich-muséet i New York.

Vad som hänt sedan dessa rader skrevs i Kampa Dzong år 1928, är som bekant att kineserna intagit både Tibet och Lhasa, avskaffat feodalismen och infört kommunismen av maoistisk typ, men att de antireligiösa ledarna i Pekingskulle vara Shambhalas förvaltare av buddhism, förefaller ju inte att stämma. Den trettonde Dalai Lamas efterträdare finns som bekant och är i dag den fjortonde Dalai Lama, som lever i exil i Dharamsala i Indien. Men det är sant att den fjortonde Dalai Lama själv har sagt att han kanske är den siste Dalai Lama. Men i så fall har profetian slagit fel på en Dalai Lama.

Däremot kan man med visst fog påstå att den tredje profetian håller på att förverkligas. Den lamaistiska buddhismen har förlorat sitt fotfäste i Tibet samtidigt som både Bodh Gaya och Sarnath, de stora buddhistiska vallfartsorterna i Indien, upplever en verklig renässans nu under 1900-talet.

Roerichs kanske intressantaste och originellaste insats är – vid sidan om hans konstverk och författarskap, som också de är intressanta och originella i långa stycken – nog ändå hans märkliga initiativ att skapa organisationen *Roerich-pakten* och *Fredsfanans Kommitté*. Denna organisation hade sitt ursprung i en idé, som Roerich lagt fram redan 1904 inför Arkitektsällskapet hemma i Ryssland.

Idén gick ut på att alla länder skulle underteckna en överenskommelse om att skolor, muséer, vetenskapliga och religiösa institutioner samt alla platser och arkitektoniska skapelser av historiskt och

kulturellt värde, erkänns som okränkbara områden både i krig och under fred. Till den änden skapades en särskild symbol i form av en cirkel som omsluter tre punkter i form av en pyramid. Denna symbol pryddes en flagga, som skulle vaja över alla kulturminnesmärken och precis som man respekterar Röda Korset skulle man respektera denna fana.

Fredsfanan erkändes av en rad organisationer och nationer och det hölls flera internationella kongresser kring Roerich-pakten. Men när andra världskriget bröt ut föll alltsammans inte oväntat ihop som ett korthus. När barbariet brakade loss och miljontals oskyldiga människor dödades, tänkte ingen längre på att skydda byggnader och institutioner. Tvärtom bombades städer i Europa och Asien sönder och samman. Efter världskriget har dock Indien 1950 antagit Roerichs grundtankar och när man i Haag 1954 anordnade en konferens för skydd av kulturskatter under väpnade konflikter, så låg Roerichs gamla pakt som en grundsten till det hela.

Roerich avled i sitt älskade Himalaya den 13 december 1947. Han hade då bott länge i Indien och skrivit en rad böcker, som sysslade med österländsk mystik med anknytning till både hinduism och buddhism. Hans konstverk finns över hela världen. De hänger i USA, Sovjet och Indien och en del lär också finnas i Skandinavien. En del av hans samlingar från Asien-expeditionen finns hos rosenkreuzarna i San José, Kalifornien. Och hans museum i New York är som sagt väl värt ett

Forts på sidan 19

# HAAKON FORWALD IN MEMORIAM



Rolf Ejvegård, Eva Hellström och Haakon Forwald under parapsykologisk konferens i Utrecht, Holland, 1976.

Civilingenjör Haakon Forwald var en av de internationellt mest kända medlemmarna i det svenska Sällskapet för parapsykologisk forskning. 1959 fick han McDougall-priset, den förnämsta parapsykologiska utmärkelsen. Han publicerade ett tjugotal artiklar om psykokinesi och besläktade ämnen i vetenskapliga tidskrifter. Av de tio nummer som utkommit i sällskapetets skriftserie har han skrivit tre ensam och ett i samarbete med den amerikanske parapsykologen dr J G Pratt. Jag träffade Forwald några gånger – i Stockholm, Köpenhamn och Utrecht – och lärde känna honom som en mycket vänlig och hjälpsam men på intet vis påträngande herre med en varm humor.

Till börden var Forwald, vilket hans förnamn skvallrar om, norrmän, men han levde sedan studietiden ett kosmopolitiskt liv. Han föd-

des den 21 augusti 1897 i Mandal i Norge och avlade studentexamen i Oslo. Mellan 1918 och 1923 var han flygare (löjtnant) i norska flottan. Han studerade sedan vid Tekniska högskolan i Danzig och tog där sin kandidatexamen. Han fortsatte med mer avancerade studier, först vid det Teknologiska institutet i Zürich och därpå vid Kungl Tekniska Högskolan i Stockholm. Under åtta år arbetade han som ingenjör i Schweiz innan han flyttade till Sverige. Under sina sista trettio år före pensioneringen hjälpte han ASEA i Ludvika. Att han var en framgångsrik ingenjör visar bl a hans över ett hundra uttagna patent.

Han hade hunnit bli en stadgad man då han 1932 gifte sig med Birgit Steffenberg från Stockholm. Det lyckliga äktenskapet begåvades med två döttrar och en son.

På 50-talet var Forwald i USA och utförde PK-försök i dr Robert A McConnells laboratorium för biofysik vid universitetet i Pittsburgh, Pennsylvania, och i det parapsykologiska laboratoriet vid Duke-universitetet i North Carolina. Forwald var förmodligen en av de bästa försökspersoner i PK-experiment som funnits och detta föranledde parapsykologen J B Rhine vid Duke-universitetet att säga att man här hade fått fram ett parapsykologiskt experiment som kunde användas när man ville demonstrera ett paranormalt fenomen. Forwalds mest kända PK-försök bestod i tärningskast varvid en eller flera (upp till sex) tärningar kastades ut från en specialkonstruerad maskin längs en mittlinje på ett bord. Forwald som försöksperson koncentrerade sig och försökte med tankens kraft få tärningarna att

hamna på ena sidan om linjen. Han kunde därefter lätt räkna ut en eventuell avvikelse från det väntade slumpresultatet, som alltså är lika många tärningar på båda sidor om mittlinjen efter en serie kast. Inte i de försök som gjordes i USA men i dem som utfördes i Sverige var Forwald vanligen både försöksledare och försöksperson samtidigt. Det har ifrågasatts om ett sådant arrangemang är riktigt lyckat. För att undvika illvillig kritik är det nog alltid bäst att hålla isär uppgifterna som designer-ledare av ett försök och försöksperson.

Parentetiskt, men ändå värt att uppmärksamma, är att Forwald, som så många andra framgångsrika paragnoster, var oerhört musikintresserad.

Stor betydelse har Forwald haft för de fysiker som utvecklat kvantfysiska teorier om parafenomen, tex dr Evan Harris Walker. Forwald beräknade de krafter storlek som påverkade en tärnings fall och ställde upp klart testbara hypoteser. Att han ansåg att "själen" kunde påverka materien ("mind over matter") är inte förvånande, ty det är ju det PK-experimenten går ut på att bevisa, men det var från sådana resonemang Walker utgick då han sökte förklara psi-fenomenen som medvetandets påverkan av elementarpartiklar i eller i närheten av en paragnosts hjärna. Forwald ansåg också att "själen" är oberoende av energi och detta är en av förutsättningarna för de i slutet av 70-talet utvecklade observationsteorierna inom parapsykologin.

Forwald avled i Ludvika den 16 september 1978.

Rolf Ejvegård

**Ann.** En sammanfattande redogörelse för Forwalds experiment finns i Victor Olssons bok "Religion och naturforskning" (Natur och Kultur 1968).

Forwald fann bl a att kraften genomsnittligt var störst i det första kastet i en dagsserie (vid "ett kast" användes vanligen sex tärningar som fick rulla ut på bordet i rad efter varandra) för att sedan avta i andra och tredje kasten och åter öka i de två sista. Detta var en betydelsefull iakttagelse. Forwald lade också märke till att sinnesstämningen under försöken hade betydelse för resultatet. Vid minsta tvivel på ett positivt resultat fick man vanligen ingen sidavvikelse alls. Forwalds experiment stöder vad som tidigare meddelats av Rhine om PK-kraftens avtagande efter de inledande försöken samt om betydelsen av den atmosfär och förväntan som råder bland deltagarna i ett experiment.

Red

Rolf Ejvegård

## PSI OCH GENEROSITET

Det finns människor som har en summa pengar som de helt eller delvis skulle vilja använda för bestämda ändamål. Det skulle ge dessa människor en känsla av lycka att deras pengar kunde vara till hjälp och nytta för framtiden. Ängsliga släktingar omger dock ofta dessa människor och gör allt för att pengarna inte skall slösas bort på något "onyttigt".

En del människor, kanske de inte är så många, skulle gärna vilja bidra litet grand till den parapsykologiska forskningen, men deras nära anhöriga, arvingarna, tycker nästan alltid att pengarna kan användas på andra, bättre sätt. De påpekar (naturligtvis aldrig brutalt eller näsvist) för sina äldre anförvanter att det finns tid nog att ordna en donation, att det inte är någon brådska med att ändra testamentet.

Visst, det finns verkligen många som tycker att det är bortkastad tid, bortkastade

pengar och bortkastad begåvning att syssla med parapsykologi. Ändå finns det personer som lägger ner en hel del av sina krafter på denna forskning och som inte tjänar ett öre på detta utan tvärtom själva får stå för kostnaderna av forskningsmaterial, fackböcker, tidskrifter, eventuella resor m m för att inte tala om att "tid är pengar". Dessa idealister riskerar att bli stoppade i sin akademiska karriär därför att det visat sig ganska effektivt att i slagsmålet om de få begärliga posterna köra fram med att konkurrenten är ovetenskaplig, han sysslar ju med parapsykologi, och ovetenskapliga vetenskapsmän – det hörs ju att det skulle bli en katastrof att få en sådan till institutionen för ...

Hur dilemmat för parapsykologin skall lösas vet jag inte. Kanske det enda raka är att de som gärna vill att den parapsykologiska forskningen skall få förbättrade resurser själva gör slag i saken, skänker en tusenlapp och skriver in en annan tusenlapp i testamentet. – Gör tio personer så, ja, då kanske det trots allt skulle kunna börja dagas för den seriösa psykiska forskningen.

## Nytt laboratorium för psykisk forskning

James S McDonnell, som är ordförande i McDonnell-stiftelsen, har skänkt 500 000 dollar till Washington-universitetet i St Louis, Missouri, för upprättande av McDonnell-laboratoriet för psykisk forskning.

McDonnell säger att människan nu närmar sig den punkt på utvecklingen då hon börjar inse att materia och medvetande kanske är ett och att vetenskaplig forskning för att förstå det mänskliga medvetandet bör prioriteras. Utforskning av den djupa inre rymden i människan kan, anser McDonnell, bli en intellektuell utmaning för djärva män och kvinnor i kommande genera-

tioner och att från denna forskning säkert skall komma oräkneliga upptäckter vilka i sinom tid kan möjliggöra mänskligt liv på högre nivåer av hälsa, lycka och skapande.

McDonnell upplyser att Washington-universitetet valts ut för denna McDonnell-stiftelse på grund av det hängivna intresse för psykisk forskning som fysikprofessor Peter R Phillips visat. Det är professor Phillips som utsetts till chef för McDonnell-laboratoriet. Han är 48 år gammal, född i Sudan, Afrika, och har vid sidan av forskning inom fysiken sedan 1970 arbetat även med psykisk forskning.

Källa: Parapsychology Review.

## FN – vår egen tids babyloniska förbistring

Om man i New York ställer sig nedanför Förenta Nationernas skyskrapsbyggnad och utmed fasaden ser upp mot himmelen, är det inte utan att man får en vision av ett modernt Babels torn, det yttre skallet av betong och glas till världsorganisationen för jordens alla folk. Och går man innanför portarna, möts man genast också av babylons förbistring med alla dess missförstånd och stridigheter.

Här ett citat ur *Världshorisont* nr 5–6, 1978. Kursiveringarna är mina.

"Mångfalden av språk som kommer till användning hos Förenta Nationerna orsakar allvarliga problem. Detta framgår klart av FN-dokumentet 'Report on the implications of additional languages in the United Nations system' (Rapport ang följderna av fler språk i FN-systemet). Rapporten påvisar att situationen är kritisk.

Rapporten har sammanställts av 'Joint Inspection Unit' (Gemensamma inspektionsenheten), som studerat situationen inom FN och dess underorgan, av vilka vart och ett har sju olika konferensspråk: engelska, franska, spanska, ryska, kinesiska och numera även tyska och arabiska.

Mångspråkigheten skapar också rent tekniska problem. Simultan-tolkarna måste sitta i ljudisolerade burar, i förbindelse med talaren och med lyssnarna via ett nät av trådar under golvet. Det kostade 1 295 000 dollar att inrätta konferensrummen vid FN:s högkvarter, när arabiskan skulle tilläggas systemet."

"Av stor betydelse är också bristen på goda tolkar och översättare. Detta är inte någonting nytt, men tidigare har problemet snarare bestått i brist på kvalificerad personal, medan det numera blivit en

brist rent kvantitativt, oavsett kvalifikation.

I all synnerhet föreligger ett problem i fråga om ett växande antal fackmässiga och tekniska dokument som skall översättas. Ju fler språk som är i användning desto allvarigare blir situationen, ty från vart och ett språk måste man översätta till alla de andra. Detta betyder, att vid ett sjukspråkigt sammanträde finns det 42 olika tolkningskombinationer, och att tillräckligt många tolkar måste finnas närvarande för att varje kombination skall kunna genomföras.

Införandet av kinesiskan som arbetsspråk och arabiskan som officiellt och arbetsspråk (1973) har skärpt svårigheterna. Det föreligger en fruktansvärd brist på tolkar och översättare för dessa språk, som få människor – utom sådana som talar det från födseln – kan tillräckligt bra för kvalificerad tolkning. Tvärt emot vad brukligt är, ombedes ofta arabiska och kinesiska tolkar att översätta, inte bara till sitt eget 'aktiva' språk, utan också till andra 'passiva'. Resultatet blir, att det ofta uppstår missförstånd och felaktigheter. Dessutom är de flesta, som kan tolka till arabiska eller kinesiska, i stånd att göra detta endast från engelska eller franska. Lösningen blir då att använda ettdera av dessa språk som brygga, och tolka via detsamma till andra språk (eller omvänt). Flertalet inom FN-sekretariatet anser denna metod otillfredsställande. En organisation uppger: 'Vid vetenskapliga sammanträden uppstår vid användning av 'hjälpsspråk' en informationsförlust om minst 50%."

Är det någon som är förvånad över – med kännedom om dessa

förhållanden – att det ser ut som det gör för vår arma mänsklighet och vår stackars jord! Ett minimikrav vore ju, att mänskligheten hade ett gemensamt entydigt obligatoriskt brodersmål vid sidan av modersmålet, ett alla folks andra språk.

Så långt är nog de flesta överens, men sedan är det slut på enigheten. Att ta det enklaste och naturligaste är naturligtvis otänkbart på den kultur- och intelligensnivå vi nu står!

"Vi skall naturligtvis ta det språk som talas av flertalet" är det vanligaste svaret man får, när man kommit så här långt i resonemang. Men de flesta sviktar i sin "demokratiska" inställning när de får reda på att det i så fall blir kinesiskan.

Enligt Unescos statistik ser språkens "sju i topp" ut på följande sätt:

|              |              |
|--------------|--------------|
| kinesiska    | 607 miljoner |
| engelska     | 330 miljoner |
| ryska        | 209 miljoner |
| spanska      | 206 miljoner |
| hindi        | 194 miljoner |
| portugisiska | 122 miljoner |
| tyska        | 117 miljoner |

Bland de övriga språken tycks inget komma över 100 miljoner.

För övrigt är det icke lämpligt att ta något nu existerande nationellt språk som är politiskt, kulturellt, religiöst eller imperialistiskt belastat, som alla de stora nationella språken är. Då återstår endast ett språk, som är skapat för dagens situation och de internationella förhållandena, nämligen esperanto, det enda verkliga kulturspråk vi har. Alla de andra är endast mer eller mindre tuktade naturvuxna folk- och rasspråk.

Esperanto har en ständigt nyskapande språkakademi som utvidgar

ordförrådet allteftersom teknisk och kulturell utveckling framskrider. Det skapades av ett erkänt språkgeni, den polsk-judiske läkaren L. Zamenhof 1887. Han var verksam i en gränstrakt, där folket talade ryska, tyska, polska, litauiska och jiddisch.

Var och en som själv närvarit vid en läkaretagning, eller har tillräcklig fantasi till att leva sig in i en sådan, med patienter bestående av våra invandrare, kan förstå vilket språkligt helvete läkaren kunde ha. Och det gällde ju inte bara rent fysiska sjukdomar utan också psykiska – precis som i våra internationella politiska och ekonomiska situationer och konflikter.

Dr Zamenhof förstod av erfarenhet vad ett enkelt, konsekvent, entydigt och lättlärt språk skulle betyda i förståelsen av varandra över språk- och nationsgränserna. Och han skapade ett internationellt hjälpsspråk, uppbyggt på ordstammarna ur slaviska, romanska och germanska språken, vilka naturligtvis även kan kompletteras med orientaliska och afrikanska ordstammar allteftersom de kulturella behoven utökas.

Tyvärr så är det i allmänhet de mest språkkunniga och akademiskt bildade personerna som är de största motståndarna till esperanto. "Det är ju konstgjort!" säger man intellektuellt dumdrygt. Om det skulle utgöra ett allvarligt hinder, så vore det ju bäst att även ställa in bilen i garaget, släcka TV:n och det elektriska luset, ja överhuvudtaget flytta ut i skogen och leva som vildar! Ett språk blir levande genom att användas i tal och skrift i vardagen. Att esperanto är inspirerat av situationen och skapat av ett språkgeni vittnar om, att det är ett verkligt kulturspråk, som borde vara varje världsmedborgares egendom alltifrån grundskolan, men att så ej är fallet avslöjar hur kulturellt lågt stående mänskligheten ännu är. Men det finns ju som väl är möjlighet att bättra sig och ju förr dess hellre – i fredens och samförståndets intresse.

Det blir Internationell Esperanto-kongress i Stockholm den 2–9 augusti 1980, som sammanträder i Folkets Hus och Norra Latin vid Norra Bantorget. Samtidigt blir det en barn-kongress i Västerhaninge, söder om Stockholm, i Röda Korsets förläggning där, då man kan få se barn från hela världen leka med varandra på esperanto, som föräldrarna lärt dem, en vision av en lyckligare framtid. Om du lär dig esperanto till dess, då kan du utan tolk tala med representanterna från ett 50-tal olika länder.

### Indiens inflytelse- rikaste astrolog Forts

"hedniska" tro. Hinduer talar alltid med aktning och respekt om kristendomen och även om man märker en något hätskare inställning från hinduiskt håll gentemot muslimerna, så håller man oftast ändå Mohammed mycket högt. Det är möjligt att vi just nu upplever en omsvängning i de kristnas attityder till andra religioner. Den katolska kyrkan har ju delvis ändrat attityd, och här i Sverige har till exempel Inomeuropeisk Mission tagit den buddhistiska lamaismen i exil under sina vingars skugga.

Men låt mig sammanfatta doktor Ramans syn på astrologin. Astrologen anser sig kunna dra slutsatser om framtida händelser genom att iakttaga solens, månens och planeternas ställning på himlen i förhållande till fixstjärnorna som rör sig kring polaxeln. Himlakropparna utövar sin verkan både individuellt och kollektivt. Raman menar att de generationer av iakttagare som observerat stjärnhimlen både har gjort astrologin till en vetenskap och till en konstform, som saknar motstycke.

Man kan följa doktor Ramans redaktörsskap i *The Astrological Magazine*. Hans artikelförfattare är nästan genomgående välutbildade akademiker, främst från Indien, men det förekommer också artiklar från västerlandet. Tidskriften är onekligen intressant. En prenumeration kostar 5 engelska pund och 25 pence (cirka 50 kronor) för ett år. Adressen är *The Astrological Magazine*, Bangalore-560020, Indien. Det finns dessutom ett annat månadsmagasin, som heter *Astrology & Athrishta* och som publiceras i Madras. Tyvärr saknar jag uppgift om prenumerationspris, men adressen är Brahmin Street, Saidapet, Madras-600 015, Indien. De båda magasinerna är ganska likartade.

**Sunrise.** Engelskspråkig tidskrift från Teosofiska Samfundet – Pasadena. 10 nr/år endast 25:– kr. Skriv gärna och begär gratis ex. från Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Sthlm.

### Måndagsgruppen

föredrag varje måndag kl 19.30  
ABF, Sveavägen 41, Fabiansalen.  
Vissa föredrag specialannonseras.

### Nicolas Roerich Forts

besök.

Sonen Svetoslav Roerich har sagt följande om sin far: "Far var en stor filosof, en ständig sanningssökare. Denna sida hos honom utgjorde en upphöjd ledstjärna i all hans skapande verksamhet. Vad han än gjorde, vad han än åstadkom, så stod det alltid i samklang med hans egen inre attityd. Hans författarskap, liksom hans måleri, speglade detta ständiga, inre sökande och förverkligande."

### Litteratur:

**Fosdick, Sina:** "Nicholas Roerich" (biografi: Nicholas Roerich Museum, N.Y. 1964; 1977).

**Roerich, Nicholas:** "Altai- Himalaya." A Travel Diary. (New York, 1929).

**Roerich, Nicholas:** "Shambhala" (1930; Nicholas Roerich Museum, nytryck 1978).

"Roerich Banner of Peace" (Roerich Museum Press, New York).  
Svensk uppslagsbok: Uppslagsordet Roerich.

Glöm inte  
att förnya  
prenumerationen!

## HOROSKOP

Mini-horoskop ..... 17 sv/kr  
Udförligt  
personligt horoskop .... 46 sv/kr  
Progressivt årshoroskop 46 sv/kr  
Astro-Bladet sendes gratis

Peter Sørensen

Solgården 18, DK-3250 Gilleleje  
Danmark

## VÄLKOMNA TILL VÅRT BIBLIOTEK

*Teosofiska Samfundet Pasadena*

Sveavägen 45, 1 tr., Stockholm.

Ni möter i vår litteratur en tidlös livsfilosofi, som belyser dagens mest trängande frågor och behov.

Öppet sept–maj  
Månd + onsd 12–15  
Tisd + torsd 16–18

Försäljning av vår litteratur sker huvudsakligen genom vår gen.-agentur Rönnells Antikvariat, Birger Jarlsgat. 32, 114 29 Stockholm.  
Tel. 08/11 54 11/20 21 63

# En psykosyntesövning

Sammanställd av Astrid Mörner

Vi är alla vanligen identifierade med endast en del av vår personlighet, och vi styrs och kontrolleras till stor del av våra omedvetna identifikationer. Somliga människor är identifierade med sina kroppar. De upplever och beskriver sig själva utifrån sina kroppssensationer och handlar som om de vore sina kroppar. Andra är identifierade med sina känslor, upplever och talar om sig själva utifrån vad de känner och tycker att känslorna är det viktigaste, och tankar och kroppssensationer är mera perifera. Många är identifierade med sin tankeförmåga och svarar med vad de tänker när man frågar hur de känner. De anser ofta känslor oviktiga och lägger kanske över huvud taget inte märke till dem. Andra åter är identifierade med en livsroll och upplever, lever och handlar som om de är denna roll, som t ex "mor", "affärsman", "politiker" eller "kriminell".

Detta att identifiera sig med en begränsad del av personligheten kan vara tillfredsställande ett tag, men det har stora nackdelar. Det hindrar oss från att uppleva "jaget", den djupa vissheten om vem jag verkligen är. Det utesluter eller minskar våra möjligheter att identifiera oss med andra delar av vår personlighet och att utveckla och uppleva andra aspekter av oss själva. Att identifiera sig med en begränsad del av personligheten leder förr eller senare till en livskris. Tänk t ex på mamman vars barn växer upp och lämnar hemmet, filmstjärnan som förlorar sin ungdom och skönhet, den framgångsrike karriärsten som plötsligt upptäcker att hans liv är tomt och att han har försummat relationer. Sådana kriser kan upplevas och beskrivas som en partiell och psykologisk död och kan i bästa fall leda till ett uppvaknande och pånyttfödelse.

Den här processen fortgår oftast utan att vi egentligen är riktigt klara över vad som händer, men genom att bli medvetna om och samarbeta med den psykiska processen kan vi underlätta och även påskynda denna.

Följande övning är ett sätt att medverka till detta, och rätt använd kan den hjälpa oss att uppnå ökad frihet och styrka att välja vilka sidor vi vill uttrycka, beroende på vad som är lämpligt i de olika situationerna i vårt dagliga liv. Den kan anses som en av de grundläggande övningarna i psykosyntesen och kan utföras på litet olika sätt, t ex så här:



Jag *har* en kropp men jag *är* inte min kropp. Min kropp är ibland frisk och stark, ibland sjuk och svag. Ibland lyder den min vilja och är ett bra instrument, men det händer också att den vägrar lyda. Ibland är den en källa till glädje och tillfredsställelse, andra gånger ger den smärta och lidande. Jag behandlar den väl och försöker hålla den frisk och stark, men den *är* inte jag. Jag *har* en kropp, men jag *är* inte min kropp.

Blunda och försök att återkalla innehållet i detta uttalande och rikta din uppmärksamhet mot det centrala innehållet — att du *har* en kropp, men du *är* inte din kropp. Öppna sedan ögonen och fortsätt med de följande två stadierna i övningen:

Jag *har* känslor, men jag *är* inte mina känslor. Mina känslor kan pendla mellan glädje och förtvivlan, mellan kärlek och hat. De är ibland motsägelsefulla och splittrade. En flod av vrede kan skölja över mig och jag kan gripas av irritation, men detta går över. Eftersom jag kan observera och ibland även förstå mina känslor så kan de inte vara jag. Att de förändras förändrar inte mitt sanna jag. Jag *har* känslor men jag *är* inte mina känslor.

Jag *har* tankeförmåga, men jag *är* inte min tankeförmåga. Mitt intellekt är ibland ett lydigt och skickligt instrument, ibland fungerar det mindre bra eller inte alls. Innehållet i mina tankar är skiftande och föränderligt. Mitt intellekt är ett värdefullt redskap, men det är inte mitt sanna jag. Jag *har* tankeförmåga, men jag *är* inte min tankeförmåga.

Efter att ha genomfört dessa tre stadier av övningen klargör du för dig själv, sakta och med övertygelse och eftertanke följande:

När jag nu avidentifierat mig från min kropp, mina känslor och mitt intellekt, inser jag och fastslår att jag är ett *centrum av ren medvetenhet*. Jag är ett *centrum av vilja*, och jag har förmåga att observera, dirigera och använda alla mina psykiska processer och min fysiska kropp.

Koncentrera din uppmärksamhet på innehållet — jag är ett *centrum av ren medvetenhet och vilja*.

Övningen ger störst utbyte om den utförs dagligen under en tid, helst strax efter det att man vaknat på morgonen, då den kan utgöra ett symboliskt andra uppvaknande. Det är också bra att då och då under dagens lopp återkalla själva innehållet i övningen för att på så sätt förstärka det speciella medvetandet som den frambringar.

Övningen kan också göras i grupp. Gruppledaren gör övningen högt och i jag-form. Gruppmedlemmarna lyssnar med slutna ögon och låter innehållet och betydelsen sjunka så djupt in i medvetandet som möjligt.

## ANANDA MARGA

Tre australier, medlemmar av Ananda Marga, har dömts till 16 års fängelse vardera för mordförsök. Domstolen i Sydney fällde dem för försök att mörda högerledaren Robert John Cameron och en polisman i juni förra året (TT — AFP)

# KÄRLEKENS KONST

Genom vår kropps gränser är vi skilda från varandra (och från hela universum). Denna avskildhet är en brist; vi söker förening med annat levande. Ensamhet är plågsamt, kan vara en källa till intensiv ångest. Individen strävar efter själslig förening (enhetsupplevelse) med en eller flera andra, han tyr sig till andra, söker deras kärlek.

Vad är kärlek? En själarnas förening, en psykets känsla av samsamsmältning med annat psyke. I kärleken förenas människorna, gränserna utplånas.

"Kärlek är en aktiv kraft hos människan, en kraft som genombryter murarna mellan den enskilda människan och hennes medmänniskor och därmed också förenar henne med de andra. Kärleken hjälper henne över känslan av isolering och särskildhet men tillåter henne alltså att vara sig själv, att bevara sin integritet. I kärleken inträffar den paradoxen att två varelser blir en och ändå förblir två."

Kärlek är i första hand ett givande, inte ett tagande.

Kärlek är en uppfyllelse av längtan efter förening.

Kärlekens karaktär är omsorg, ansvar, respekt och insikt.

Kärlek är aktiv omtanke om liv och välbefinnande hos den man älskar. I kärlek känner man ansvar för sina medmänniskor liksom man känner ansvar för sig själv.

I kärlek tillfredsställer man den andra partens psykiska behov.

"Älskar jag en annan person, känner jag mig ett med honom eller henne, men med honom *sådan han är*..." Jag vill att han skall växa och utveckla sig för sin egen skull och på sitt eget sätt.

Kärlek är en metod att få veta tingens och livets hemlighet. "Kärlek är en aktiv penetration av den andra personen, varvid åtrån efter att veta stillas genom föreningen. I kärlekens akt, då jag ger mig själv, då jag genomtränger den andra personen, finner jag mig själv, upptäcker jag oss båda, upptäcker jag människan."

Kärlek är inte främst ett känslöförhållande till en bestämd person, utan det är en attityd till hela omvärlden. Om man älskar en men inte andra, är det inte kärlek utan en symbiotisk bindning eller en vid-

gad själviskhet. Genom den man älskar, älskar man hela världen — det är sann kärlek.

Det finns många slag av kärlek: broderskärlek, moderskärlek, erotisk kärlek, självkärlek, kärlek till Gud... men den fundamentala kärleken, som finns närvarande i alla typer, är **broderskärleken**. Det är den som bibeln talar om, när den säger: "Älska din nästa så som dig själv." — "Broderskärleken bygger på en stark känsla av att vi alla är ett. Skillnaderna i talanger, intelligens och kunskap är betydelselösa i jämförelse med den identiskt lika mänskliga kärna som finns inom oss alla." I broderskärleken upplever man en förening med medmänniskan, en mänsklig solidaritet, en försoning med hela världen.

Den erotiska kärleken är till sin natur exklusiv, inte allomfattande. Den är kanske också den mest bedrägliga form av kärlek som finns, och den är ofta kortvarig. När den första intensiva känsloupplevelsen, "förälskelsen", har gått över, finns ofta kvar bara missräkning och en oförmåga att älska. Den sexuella åtrån är i sig själv inte kärlek men kan göras till uttryck för kärlek. Den brukar av de flesta människor förbindas med kärlek, och därför drar de ofta den felaktiga slutsatsen att de älskar varandra, när de kanske endast utövar fysisk dragningskraft på varandra.

Om inte med den erotiska kärleken också finns en verklig kärlek, "broderskärlek", är det endast fråga om en vidgad egoism, och föreningen blir till slut till en illusion.

Om den kärleksfulle:

"Han ger av sin glädje, sitt intresse, sin förståelse, sin kunnighet, sin omsorg, sin humor, sin sorg — av alla uttryck för och manifestationer av sin egen levande personlighet. Genom att sålunda ge av sitt liv gör han den andre rikare; han höjer den andres livskänsla genom att höja sin egen. Men han ger inte för att få igen; att ge är i och för sig ett utsökt nöje. När han ger kan han emellertid inte undgå att väcka någonting till liv hos den andre, och detta levande någonting återverkar nu på honom själv. När han i ordets sannaste bemärkelse ger kan han inte undgå att själv ta emot; att ge betyder att göra också den

andra personen till en givare, och båda blir delaktiga i den glädje de gemensamt skapat. I givandets ögonblick är det något som föds, och båda parter är tacksamma för det liv som föds åt dem båda."

Om människornas likhet:

"I grund och botten är alla människor identiskt lika; vi är alla del av Ett, vi är Ett." Därför skall en man alltid kunna älska en kvinna och en kvinna alltid älska en man, oberoende av vem den andre är. Alla män har del i Adam och alla kvinnor i Eva, och vi är alla i djupet av vårt väsen lika.

Att älska är inte främst en känsla av hänförelse, emedan man hittat ett värdigt föremål, utan en attityd, ett förhållande, som är grundat i **viljan**. "Att älska någon är — — — ett avgörande, en bedömning och ett löfte. Om kärleken endast vore en känsla, skulle det inte finnas någon psykologisk täckning för löftet att älska varandra i nöd och lust."

Ovanstående är ett tankeurval med flera citat från **Kärlekens konst**, en bok om konsten att älska av psykologen Erich Fromm. (Natur och Kultur).

*Premonition Times* är en månatlig tidskrift som utges av *Premonitions Center* i Lincoln, Nebraska. Enligt dess augustinumner, 1979, har 500 olika förutsägelser om Skylab registrerats. Flertalet förutsade att Skylab skulle störtas i augusti — en månad för sent — och lokalisera nedslaget till ett område mellan Nova Scotia och västra Sydamerika — alltså på en sida av jorden som är motsatt den verkliga nedslagsplatsen i den australiska öknen. De korrekta förutsägelser som skedde var inte fler än att de faller inom slumrens ram.

Källa: Parapsychology Review.

## Nästa framtid

Informationsblad för Sri Aurobindo och Auroville. 12 sid. 4 nr/år.

Distribueras gratis. Rek från Auroville International Ravlunda 29, 270 57 Kivik.

Frivilliga bidrag för tryck och porto: postgiro 22 86 26—8.

# Rolf Ejvegård

## PARMENIDES

Parmenides var född i Elea omkring år 540 f.Kr. d v s förmodligen något eller några år efter det staden grundlagts, och var Xenofanes främsta lärjunge. Han utvecklade sin lärofaders teorier och utformade den filosofi som sedan kom att kallas den eleatiska. I likhet med sin lärare delade Parmenides sin tid mellan skaldekonst och vetenskap. Han spelade dessutom en inte obetydlig roll för lagstiftningsarbetet i Elea. Han sägs ha varit den första som förstod att Fosforos, morgonstjärnan, och Hesperos, aftonstjärnan, var samma himlakropp. I Parmenides filosofi torde följande åtta punkter vara värda att stanna inför.

### 1. Sinnena bedrar.

Inledningen till Parmenides på hexameter skrivna stora lärodikt tycks i sin helhet ha blivit bevarad. Av det stora arbetet i övrigt finns tyvärr endast smärre fragment. Parmenides tycks ha delat upp lärodikten i två avdelningar. I den första talar han om "Tyckandets väg". Tyckande är något nyckfullt som bygger på sinnesintryck. Det var på den vägen milesierna och Heraklit slagit in. När vi följer den vägen gör vi oss skyldiga till allsköns feltänkande.

Endast "Övertygelsens väg", alltså tänkande, som tas upp i den andra avdelningen, ger oss den riktiga, sanna och bestående kunskapen. Parmenides anser dock att det kan finnas goda skäl för att även undersöka Tyckandets väg men då som en realitet i det mänskliga psyket.

### 2. Vara finns.

Att något existerar är helt klart. Tyckande och tänkande finns exempelvis. Det som existerar kallar Parmenides vara.

### 3. Ickevara finns inte.

Det som inte finns, finns inte (en tautologi). Ett lämpligt namn på det som inte finns är enligt Parmenides ickevara. Man kan inte ens tänka

sig ickevarat, menar han.

### 4. Bliva finns inte.

Bliva innebär att något övergår till att vara något annat. I sin renaste form är blivit en övergång från vara till ickevara och vice versa.



Figur 1

En relation eller ett förhållande kan endast råda mellan två storheter. Nu vet vi (punkt 3) att ickevarat inte finns. Figur 1 bör alltså se ut så här:



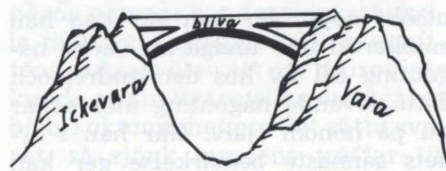
Figur 2

Eftersom *blir* inte kommer mellan två storheter, så bortfaller relationen och därmed återstår endast:



Figur 3

Resonemanget kan även illustreras på följande sätt. Antag att bron Bliva byggs mellan bergen Vara och Ickevara. Ickevara sprängs bort. Då faller Bliva ihop. Kvar blir endast Vara.



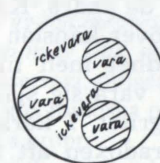
Figur 4 a



Figur 4 b

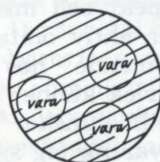
### 5. Allt är Vara.

Rummet kan uppfyllas av vara eller ickevara.



Figur 5 a

Nu finns inte ickevarat. Alltså uppfylls rummet helt av vara.



Figur 5 b

### 6. Rörelse finns inte. (Följer ur punkt 5.)

För att rörelse skall uppstå fordras att ett stycke vara förflyttas i rummet. Förflyttningen kan endast ske till en plats som inte är upptagen, d v s till ickevarats plats. (Se fig 6 a!) Nu finns det ju inget ickevara och därmed inga lediga platser i rummet. (Se fig 6 b!) Alltså kan ingenting förflyttas. Rörelse är således endast ett sken.



Figur 6 a



Figur 6 b

Rörelse är egentligen endast en form av förändring, i detta fall platsförändring eller platsbyte. Parmenides ansåg att all förändring stred mot förnuftet. Han motiverade sig ungefär så här: Att säga om något att "det var" är detsamma som att säga att "det inte längre är"

## Katarina Ed

## DÖDEN

## Det enda säkra med livet är att vi någon gång skall dö...

Gardner Murphy var en mycket känd psykologiprofessor och parapsykolog. Han var född 1895 och tog sin doktorsgrad i psykologi vid Columbia-universitetet. 1940-1971 var han först vice ordförande och sedan ordförande för det amerikanska sällskapet för parapsykologisk forskning. Efter en lång tids sjukdom avled han i fjol.

I "The Meaning of Death", redigerad av Herman Feifel (McGraw-Hill 1965) sammanställer och diskuterar Murphy sju olika slags dödsfruktan.

### 1. Fruktan för det okända.\*)

En av de få medfödda egenskaper hos människan tycks vara skräcken för det okända, det man inte förstår. Redan behaviorismens fader, dr Watson, visade i en 1912 utkommen bok hur spädbarn som bara var några veckor gamla blev förskräckta när de hörde nya ljud som de inte visste varifrån de kom.

Det finns knappast något som i alla kulturer under alla tider väckt större fruktan än vad som händer

och att säga om något att "det kommer att bli" är detsamma som att säga att "det ännu inte är". Sådana uttryckssätt är oriktiga, menar eleaten, ty det som *är*, "det är nu, och det som det är, är det helt och hållet". Vi skall alltså inte koppla ihop *är* och *inte*. Då motsäger vi oss själva. Eftersom det som är, är och inte kan vara något annat, så finns bara vara och alla förändringar är skenförändringar, Tyckandets väg.

### 7. Statisk monism. (Följer ur 5 och 6.)

Rationalisten Parmenides har

därmed kommit fram till Xenofanes lära: "Allt är ett". All förändring är bedräglig. Varat kan inte uppstå och inte förgås utan är evigt. Det eviga är gudomligt. Varat är gud. Det finns endast en gud.

### 8. Urämnet är tänkande. (Följer ur 5 och 7.)

Urämnet = varat = världsalltet = gud = tänkande.

Härmed var den eleatiska skolan grundmurad och Parmenides hölls av sin samtid som en skarptänkare som få, men han skulle snart överträffas av en av sina elever.

oss när vårt jordeliv upphör.

Fruktan för det okända går igen i de återstående sex punkterna som Murphy tar upp.

### 2. Döden är det definitiva slutet.

Det slutgiltiga, det oåterkalleliga skrämmar oss. Vi kan inte ändra oss efteråt och känner därför rädsla och ångest för att handla fel. En hel filosofi och en därpå grundad psykologi har byggts upp på begreppen det definitiva, det absoluta, det tvingande valet, ångesten, döden, intigheten: existentialismen.

### 3. Döden innebär ensamhet.

Våra värsta upplevelser, våra ångestkänslor, våra destruktiva tendenser får speciellt stort spelrum när vi är ensamma. Vi ångrar att vi gjorde så och så mot någon vän, vi bestämmer oss för att vara extra snälla nästa gång vi träffas, vi tänker på och oroas över våra anhöriga o s v. Om döden betyder en evig ensamhet, är den då inte något av det mest fruktansvärda (i ordets bokstavliga betydelse) vi kan tänka oss?

### 4. Döden är medvetlöshet.

Vi känner skräck inför anestesi (bedövning). Får vi ett slag i huvudet så att vi känner att vi håller på att förlora medvetandet, så blir vi förskräckta. Död och medvetlöshet flätas in i varandra. Döden blir i detta sammanhang lika med intigheten. Detta syndrom har särskilt behandlats inom psykoanalysen.

### 5. Döden är domedagen.

När vi dör, ställs vi inför rätta och straffas för våra synder. Detta bygger på religiösa föreställningar. Präster som hotat med helvetet har det funnits gott om.

### 6. Döden bekräftar misslyckandet.

Döden är det slutgiltiga "beviset" för vårt misslyckande. Kopplingen till punkt 2 är stark. Vi säger ofta till oss själva att livets mening är att åstadkomma något, vanligen något som "överlever" oss. Det värsta som finns är att slösa bort livet. Då har livet varit meningslöst. Vi blir 40 och trampar omkring i grottekvarnen. Vi väntar fortfarande på "tillfället". Det måste ju komma

snart. Vi blir 50 och sadlar om. De vägar vi försökte tidigare har visat sig inte leda någon vart. Vi ångrar att vi inte bröt oss loss tidigare. Vi blir 60. Egentligen har inte mycket hänt de senaste tio åren. Vi väntar i stället på pensioneringen. Då skall det bli av; då skall vi äntligen få disponera vår tid så som vi själva vill, då skall livet bli meningsfullt. Vi blir pensionerade, känner oss trötta, men i morgon tänker vi ta itu med det eller det. För varje dag som går faller dock dödens slagskugga allt mörkare över framtiden.

7. Döden innebär onyttighet. När jag är död kan jag inte hjälpa mina anhöriga och vänner. Denna punkt har släktskap med punkt 3. Vi oroar oss för hur det skall gå för våra barn när vi inte finns där längre och inte kan råda dem. Hur förskräckligt skulle det inte bli för min gamla mor, om jag dog. Jag är hennes enda överlevande barn. Hon har lidit tillräckligt som det är. Vem tar hand om hunden och katten när jag är borta?

Nog kan döden oro. Visst fruktar vi alla på något vis döden. Vi erkänner det inte alltid, ty döden är tabu.

### KAN DÖDENS GÅTA LÖSAS?

Det är väl framför allt inom religionen som man sysslat med döden, vad den innebär och för med sig. Gemensamt för alla religioner, teistiska och ateistiska, kristna och icke-kristna, protestantiska och katolska, är att tankar om döden intar en central position i dem.

Inom vetenskaperna har man sysslat mycket litet med dödsbegreppet. Läkarvetenskapen har lagt vissa medicinska aspekter på vad som menas med att vara död (= kliniskt död), bl a med anledning av abort- och eutanasidebatterna. Inom filosofin och etiken har abstrakta begreppsbestämningar gjorts. Det kan ifrågasättas om några intressanta resultat uppnåtts.

Psykologin har gått som katten kring en het gröt och nafsat litet här och där.

Egentligen är det väl bara inom parapsykologin som man verkligen praktiskt sökt tackla problemet för att få fram konkreta fakta om vad döden kan vara. Det är inom den sk överlevnadsforskningen som vi har fått en allsidig bedömning av hela problemkomplexet. Om utvecklingstendenserna inom vetenskaperna fortsätter på samma sätt som hittills, så är det endast inom parapsykologin vi kan förvänta oss forskningsresultat som kommer att berika vårt vetande om vad som händer när vi dör och är döda.

Vilka resultat har då hittills upp-



(Foto Rein Vålme.)

nåtts inom parapsykologins överlevnadsforskning? Svaret på den frågan kan göras både komplicerat och lätt. Det komplicerade svaret består då av en redogörelse för olika metoder som tillämpats i försöken att tränga bakom alla känslomässiga och tabupåverkade föreställningar, dessa metoders för- och nackdelar, deras styrkor, svagheter och brister, argumenteringen för och mot fortsatta undersökningar efter vissa uppdragna linjer samt förslag till nya infallsvinklar inom forskningen.

Det lätta svaret blir att överlev-

nadsforskningen är i sin linda, att den tyvärr fortfarande styrs av alltför starka preferenser för att resultaten skall förväntas bli godtagbart "sunda" och att de fakta vi fått består i olämpligförklaring av hittills använda metoder. Det lätta svaret ger oss alltså mycket litet och pekar på att forskningen går synnerligen sakta främst beroende på bristande resurser.

\*) Den rad som står efter siffrorna 1-7 kommer från Murphy. Allt övrigt är mitt eget.

K.Ed

# VÅRA SKRIBENTER

## Av SM

*Sökaren-skribenterna är en rad intressanta personer. De är sällsynta – inga dussinmänniskor – men ändå nu omkring hundra, räknade från starten 1964.*

Hur görs Sökaren? Jo, det sitter en gubbe hemma i sin lägenhet och skriver och redigerar, registrerar prenumeranter och bokför, samt sätter fart på andra som skriver lysande kulturartiklar som om de aldrig gjort något annat i hela sitt liv. Alla manuskripten skickas till ett tryckeri i Småland, och sen kommer tidningen i brevlådan hos dig, kära läsare.

Men låt mig berätta om några av våra skrivare.

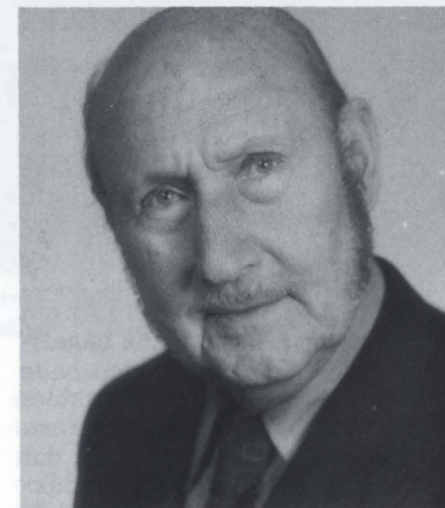
Nils-Olof Jacobson var en av de första, bästa. Han uppträdde redan i Sökarens andra nummer från starten, 1964, då ung medicine kandidat, och redogjorde för regressionsexperiment som han gjort: han hade försatt en ung kvinna i hypnotiskt tillstånd och suggererat henne att gå tillbaka i tiden till ett tidigare liv. Intressant, tyckte Nils-Olof, men ändå ett stort frågetecken till slut.

Därefter blev det en ganska lång rad artiklar, i synnerhet sedan Nils-Olof tagit sin läkarexamen och fått mer tid att skriva: om Findhorn-kollektivet, Kirlian-fotografering, Däniken, Uri Geller m.m. Under en tid medverkade han en-

tusiastiskt i nästan varje nummer, var en av de mest uppskattade av våra skribenter, präglad av en sympatisk idealism samt kunnighet och intelligens.

Ett slag syntes det möjligt att Nils-Olof skulle bli parapsykolog; bland annat arbetade han hos den kände professor Stevenson i Charlottesville, USA, en tid. Och han skrev ett stort översiktsverk om parapsykologi: "Liv efter döden?" (Zindermans). Men livsvägen blev en annan. Nils-Olof valde i stället att utnyttja sin medicinska utbildning. Han blev biträdande överläkare på psykiatriska kliniken, Hud-dinge sjukhus. Och 1979 kom doktorsavhandlingen "Naturläkemedel och konventionella behandlingsmetoder. En socialpsykiatrisk undersökning av erfarenheter och attityder hos läkare och allmänhet". Intresset för parapsykologin finns kvar, men Nils-Olofs aktivitet inom det området har nu nästan helt upphört; han tycker sig ha gjort sitt där. Just nu jobbar han, nygift, under ett "sabbatsår" som "byggnadsarbetare" på sitt eget hus i Fjällkinge, Skåne.

Parapsykologi har varit ett viktigt område i Sökaren. Det som vi inte informerat om i det ämnet, är nästan inte värt att veta. Bland skribenterna har Birger Qvarnström varit en av de flitigaste. 1959 manifesterade sig hans omfattande beläsenhet i det stora översikts- och pionjärverket "Parapsykologi", som kom på Natur och Kultur. På den tiden fanns kanske i massmedia och hos förlagen ett större motstånd mot parapsykologin än i dag, även om allmänhetens intresse var stort. Av vederhäftig svensk originallitteratur fanns några böcker av John Björkhem och en liten skrift av Poul Bjerre, i övrigt nästan ingenting, och så några få översatta verk, men ingen bok som gav en översikt av parapsykologin. Qvarn-

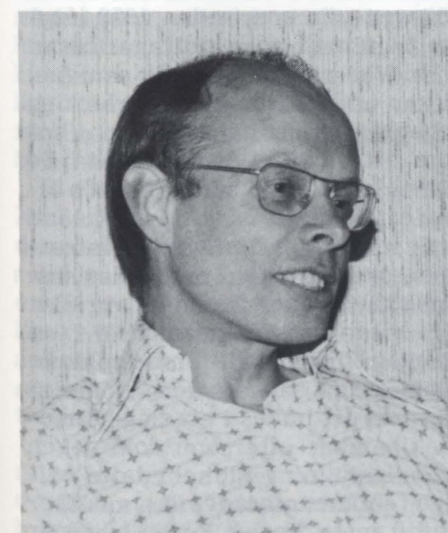


Birger Qvarnström

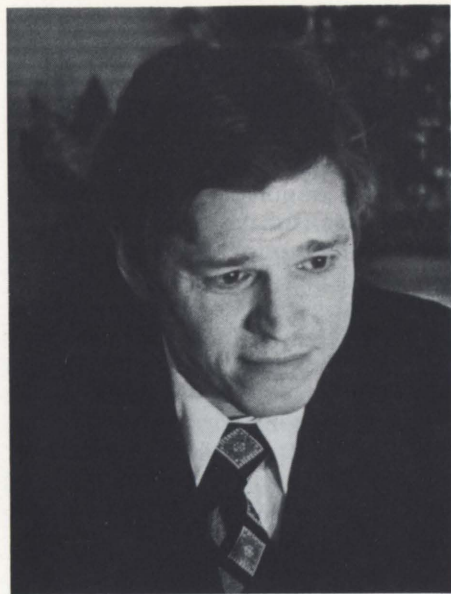
ström och Natur och Kultur blev banbrytare.

Från 1970 skrev Birger Qvarnström ett 20-tal artiklar för Sökaren, vilka bidrog till den enligt min mening goda kvaliteten på denna tidskrifts parapsykologi-innehåll. Sedan Nils-Olof Jacobsons intressen vänts åt annat håll och Qvarnström med ålderns rätt börjat dra sig tillbaka, har parapsykologin i Sökaren blivit sämre, tycker jag, med färre artiklar än förr, trots namn som Rolf Ejvegård, Adrian Parker, Nils Wiklund och Obrad Doncic, vilka mer eller mindre tillfälligt synts i våra spalter som parapsykologiska skribenter. Andra bra författare i detta ämne – som dock inte skrivit under de allra senaste åren – har varit Birgit Lange och Lennart Lidfors.

Sedan 1947 har Sällskapet för Parapsykologisk Forskning funnits. Det har försökt att inte göra något väsen av sig. När skolöverläkaren G. R. var ordförande där, var Sökarens redaktör inte välkommen som medlem – ansågs väl inte tillräckligt "seriös". Men till G.R:s efterträdare Rolf Ejvegård utvecklades ett gott förhållande.



Nils-Olof Jacobson



Rolf Ejvegård

Rolf har blivit en flitig medarbetare i Sökaren, kunnigt skrivande i ämnen parapsykologi och filosofi. "Där har du en verkligt bra medarbetare", tyckte en läkare som jag hade resällskap med en dag. Sant. Det började med en artikel 1972 om den då nyligen bortgångne engelske filosofen C D Broad, som hade ett starkt intresse för parapsykologin, och följdes närmast av "Parapsykologi och vetenskap" 1974, där Rolf bland annat tog upp det faktum att professor Rhines efterträdare som ledare för det parapsykologiska institutet i Durham, USA, hade avslöjats fuskas.

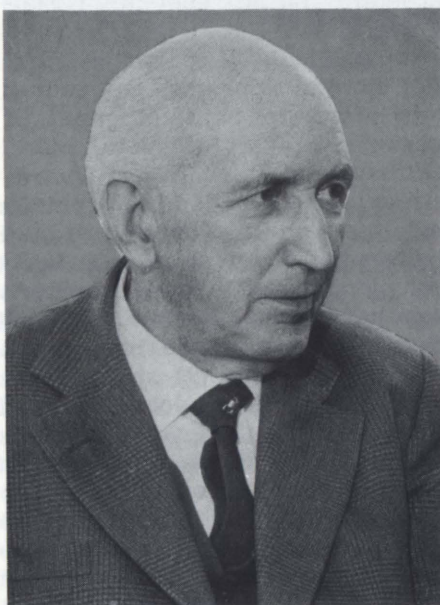
När ämnet så kräver, visar filosofen Rolf en kritisk och analytisk skärpa.

Men den främste parapsykologiske experten bland svenskar är naturligtvis Martin Johnson, professor i parapsykologi i Utrecht, Holland. Han förefaller ha en välvillig inställning till Sökaren och har några gånger låtit sig brevintervjuas. Ett par artiklar av honom har vi också kunnat införa – sådana som först varit publicerade i hans egen tidskrift *Värld och Vetande*. Någon originalartikel för Sökaren av hans hand har vi däremot inte fått, men kommer kanske.

UFOs, eller flygande tefat som den festligt populära beteckningen är, har det också skrivits mycket om i Sökaren, mest av mig själv. Det ämnet var nog en specialitet hos denna tidskrift under de första åren, på 60-talet, eftersom det då var ett av mina starkaste intressen. Sedan har antalet UFO-artiklar minskat, fastän UFO:na själva fortsätter att låta sig observeras över hela jorden precis som förr. Tyvärr finns det knappast någon bra UFO-expert i Sverige. Gösta Rehn,

som är författare till fyra böcker i ämnet, skrev för några år sedan litet i Sökaren, fastän han länge undvek detta, eftersom han tyckte att Sökaren var en ganska dum ockult tidskrift. Och "de ockulta" har Rehn inte haft mycket till övers för. Men Gösta Rehn är nu en gammal man som "lagt av". Den kände journalisten och tecknaren Eugen Semitjov, som skrivit boken "De otroliga tefaten", är från veckopressen van vid helt andra honorar än de Sökaren kan betala, och ingenting har gått att få från honom, utom en telefonintervju en gång. Ett par hyfsade UFO-skribenter, som vi publicerat, är AFU:s Anders Liljegren och Håkan Blomqvist.

Sökaren vill vara en seriös kulturtidskrift, på hög nivå, där livs- och åskådningsfrågor belyses och diskuteras. Jag vänder mig till de bästa skribenter som finns inom de områden som intresserar oss, och försöker värva dem som medarbetare. Det lyckas långt ifrån alltid. Men den store kulturarbetaren Alf Ahlberg, som gick ur tiden i fjol, blev en vän av Sökaren, och han medverkade gärna. Ibland skrev han även små uppmuntrande ord till redaktören. Han behandlade de stora frågor som religionen och filosofin sysslar med, bland annat skrev han om sådana nutida andliga banbrytare som C G Jung, Paul Tillich och Martin Buber. Men hans första artikel i Sökaren handlade om – flygande tefat! Den infördes redan på 60-talet. Jag hittade den i en landsortstidning och bad Ahlberg att få ta den. Därefter blev det ytterligare 17 artiklar – skrivna direkt för Sökaren – åren 1970–1978. Några gånger sände han dem spontant, i andra fall bad jag honom skriva.



Alf Ahlberg

Av erkända och kända kulturpersoner har, förutom Ahlberg, även Ingemar Hedenius och Werner Aspenström skrivit i Sökaren. Hedenius var under ett telefonsamtal med mig en gång mycket vänlig och sa sig hoppas att Sökaren skulle kunna fortsätta att ges ut. Men mer än en artikel har det inte blivit, fastän han för åtskilliga år sedan meddelade att han tänkte nappa på kroken och behandla ett ämne som jag föreslagit. 1978 skrev han till mig: "Naturligtvis har jag ingenting emot att medarbeta i Sökaren, fastän en del av vad som står i tidskriften är mig fullkomligt främmande och en del även motbjudande." Det senare förstår jag så väl.

En fördel med att ha kända personer som skribenter är att man kan få röna viss uppmärksamhet i större samtida media. När vi 1977 hade Werner Aspenströms "Jag tror på det ovissa", blev det bl a en kommentar av en skribent på DN:s kultursida – med följande replik av Aspenström. Och när jag för flera år sedan intervjuade några kända från kulturens fält och deras inställning till paranormala företeelser, så uppmärksammades detta av en anonym kåsör på Expressens kultursida. Tydlig sensmoral: Det beror inte bara på vad som sägs, utan även på vem som säger det!

En djupt bildad humanist som då och då, men alltför sällan, har synt i Sökaren, är Gustaf Lundgren. Han har bland annat intresserat sig för grafologi och astrologi, och förra året förenade han oss med artikeln "Astrologi och människokunskap". Astrologin skall tas på allvar, menar han, och pekar gärna på de många betydande personer på kontinenten som använder sig av astrologi.

Storläsaren – och stjärnöversättaren – Roland Adlerberth med sitt säregna, humoristiska sätt att behandla vårt svenska språk, är en Sökaren-vän som sedan 1972 låter oss följa med på vandringar bland utländska böcker. Inte allt som han älskar att läsa är så vederhäftiga arbeten, och jag har nog manat honom att i första hand nämna de starka, pålitliga böckerna, och låta de tokigaste vara. Men Roland skriver ändå – i en vänligt intresserad skepsis – om precis det som han själv tycker är roligt att läsa. Och visst är han kul, också! I en programförklaring i första bokkrönikan skrev han att den "kommer närmast att hållas i ett slags fortskand and, eftersom min egen grundinställning till hela detta världiga fenomenområde nära ansluter sig till just Charles Forts – jag är skeptisk mot allt men därmed också

mot min egen skepsis. Och inte minst skeptisk är jag mot de skygglappar som de troende materialisterna brukar kalla 'vetenskapens nuvarande ståndpunkt'."

Vår käre superkändis Per Ragnar har varit kolumnist i flera tidningar. Men när jag 1974 föreslog honom att skriva en stående spalt i Sökaren, så var det min egen idé, och jag tror knappast att han då hade varit anlitad som kolumnist någon annanstans, i varje fall kände jag inte till något sådant. Han fungerade bra i sin kolumn. Manus levererades alltid punktligt, och var av lämplig längd. "Reflexionerna" torde ha varit bland de mest lästa inslagen i Sökaren – inte bara beroende på att han är känd. Många kunde identifiera sig med, eller känna samförstånd med, hans attityd, hans frågor, hans svar. Kanske har Per mer uttryckt läsekretsens sökaranda än vad jag själv har gjort i mina personliga inlägg. Jag tror det. För ett år sen hoppade Per av sin spalt. Men han antydde att han kanske ville återuppta skrivandet för Sökaren igen om några år. Det skulle säkert uppskattas av läsekretsen.

När Sven Rosén första gången hörde av sig till Sökaren – i ett mycket formellt brev någon gång på 60-talet – beskrev han sig själv som en ung smålänning som läste vid universitetet i Lund. "Jag är inte så gammal", stod det i brevet. Typiskt Sven Rosén. Ty han är en mycket anspråkslös person – men ibland vet jag inte om han skämtar med mig eller menar allvar, när han kommenterar sina egna insända manus på ett ganska självutplånande sätt: "... om Du överhuvud tycker att artikeln har något värde – i annat fall kan Du bara kasta den i papperskorgen.", eller ber mig språkligt redigera hans (fina) text, eller tror att jag har så stora kunskaper att jag kan rätta "eventuella fel" i hans artiklar. Men när han, någon gång, antyder att jag kanske kan bättra på hans tecknade serie Profeten, eftersom någon ruta enligt hans mening inte varit tillräckligt bra ritad, då förstår jag att han inte är alls allvarlig.

Profeten är bra. En tidningsmarkkollega skriver i sitt blad att om den "snällaka" Profeten skulle försvinna ur Sökaren, så kom tidskriften förmodligen att tappa åtskilliga läsare. "Profeten behövs", anser en annan person. "Rosén driver med allting", menar en tredje, uppskattande.

Sven Rosén är som skribent en mycket noggrann person. Och en av de få av våra medarbetare med humor i pennan. Han är en av mina favoriter.



Per Sellmann, t h, under reportage från festivalen för kropp och själ i London, 1978. Mannen till vänster säljer "världsmedborgarpass". (Foto Gita Sellmann.)

På hösten 1975 började den unge, ambitiöse Per Sellmann medverka i Sökaren. Han erbjöd sig att ta några bilder av en besökande parapsykolog, som jag hade intervjuat. Det blev ingen lysande start. Kanske var det något fel på Pers blyxtaggregat. Men Per blev snart en av Sökarens nyttigaste medarbetare, med exempelvis en väldigt fin förmåga att få kontakt med de människor han fotograferar och få dem att se glada och avspända ut. Han påstår att detta beror på att han, vid behov, "spelar apa" bakom kameran. Pers Sökarguiden, som började 1978, är en fin informationsgrej, mest för Stockholmsområdet. Vilken bra lay out-man samt textare och tecknare han är! Som reporter debuterade han i Sökaren med att gå på en Ho-meditation. Det var våren 1978, och det blev en rolig sak. Han blev snart en omistlig reporter-fotograf. "Honom ska du vara rädd om", uppmanade Kamelen-Eddie Grahn helt sant för en tid sen. Per är en glad, skämtsam och generös natur, speciellt intresserad av *New Age*-tankar.

Paul Bruntons svenska översättare Anna Bornstein nämnde en gång för mig att hennes barndoms- och studiekamrat journalisten Åsa Freij var intresserad av att skriva för Sökaren. Anna tyckte att Åsa, en häst-tjej, verkade börja få litet djupare intressen. Det tog en tid, men så, 1977, kom hon upp till mig

en dag, i stövlar och riddräkt och ursäktade att hon luktade häst. Vi gick igenom olika reportageidéer, och det ledde till att Åsa besökte Klubb Kamelen och åhörde en indisk guru. Denna guru gjorde ett så starkt intryck på henne att hon blev riktigt engagerad, ja hon blev faktiskt en discipel, ville starta ett ashram. Kanske var det något tidigare återhållet andligt behov hos Åsa som nu kom fram. Sedan dess har hon varit en flitig och uppskattad reporter för Sökaren – hennes personligt inträngande reportage från Findhorn-kollektivet i Skottland är kanske höjdpunkten. Hon skriver ledigt och fångslande och har en mycket fin förmåga att göra sina ämnen levande och intressanta för läsaren. Åsa behövs i Sökaren.

Kvällsposten-journalisten och författaren (samt sf- och serie-entusiasten) Bertil Falk tycker det är kul att skriva i Sökaren. Ibland har jag försökt förmå honom att ställa upp på särskilda reportageidéer, som jag haft. Men skrivglade Bertil vill helst ta itu med det som han själv känner för. Fast en gång, när jag nämnde påståendet att Jesu grav finns i Indien, så satte sig Bertil på ett flygplan och åkte dit för att kolla saken på platsen! Det blev flera artiklar, bland dem "Jesus och Indien" med bland annat ett fint foto av det som sägs vara Jesu grav i Srinagar – trots att Bertils kamera inte hade fungerat riktigt.



Bertil Falk tillsammans med Indira Gandhi. En intervju fanns i Sökaren nr 3, 1978.

Vid ett senare tillfälle reste han till ett kloster i Kashmir, om vilket en viss Notowitch påstått att där finns en bok om Jesus i Indien. Det blev reportaget "Lama Jesus i Hemis Gompa". Och fler Bertil Falk-artiklar kommer vi att få se. Många fler.

Lilla Sökaren har haft reportrar över "hela världen": Per och Gita Sellmann har varit i England, USA, Japan, Norge och på Hawaii, Åsa Freij i Skottland, USA och på Mallorca, Rolf Ejvegård i USA och Holland, Bertil Falk i Indien och USA, Tomas Löfström i Indien, Nils-Olof Jacobson i Indien och Skottland, Lennart Lidfors på Filippinerna, med mera – medan Sökarens redaktör själv hör till nutidens minst beresta svenskar: han har aldrig varit utanför Skandinavien, har aldrig ägt ett pass...

En annan journalist som hyggligt och med intresse ställt upp och gjort reportage är Bertil Nilsson. Han har blivit Sökarens man i Göteborg: skrivit om bl a Yoga Jonson, när denne höll till i Götet, det nybildade Institutet för Psykologisk och Parapsykologisk Forskning, en göteborgsk astrolog, en bokhandel, en UFO-förening, Stiftelsen Fred genom Gemenskap. Ibland påstår han sig ha skrivit en Sökaren-artikel "i flygande fläng", sedan han länge inte kommit sig för, men det torde ändå ligga åtskillig omsorg bakom de tillkomna texterna. Och som journalist på en nyhetsbyrå är karln vederhäftig, räknar man med. Vilket är mycket viktigt.

Rosenkorsaren och Tolkien-mannen Ove Kant, som fö var regissör för den senaste filmen om 91:an Karlsson, skrev flera bra pa-

rapsykologiartiklar under en kort, intensiv period i mitten av 70-talet. Men fick sedan troligen "skrivkramp".

Agne Windmark, en eldpenna från frisksportens och vegetarismens genombrottsår, och fortfarande ung i sinnet och mycket ideellt verksam, har ofta glatt oss med sin levande prosa, mest om levnadskonst, vegetarism och vördnad för livet, som hos Schweitzer.

Och Olle Wedholm har medverkat med många djupa ting, bland annat om Sorokin, Inayat Khan och Nicolaus Cusanus. Olle, som ju i unga år var kompis i den litterära fem unga-gruppen, alltså med Martinson, Artur Lundkvist, Sandgren, Kjellgren och Asklund (han var den sjätte) men som sedan gick en annan väg, bland annat sökandets väg.

Den förträffliga Birgit Lange har skrivit åtskilligt i Sökaren under åren, bland annat om parapsykologi, exempelvis märkliga upplevelser som människor haft i dödens närhet. Även om bön, meditation, religion. En vederhäftig skribent med god behärskning av språket. Hennes bok "Jordskred?" kom på Sökarens Förlag.

Björn Sahlin, en avhoppad teologie studerande, som känt det teologiska huset alltför utsiktsfattigt, hörde jag först av medan han var förlagsredaktör hos Almqvist & Wiksell. Han skrev då och tackade för recension av en bok från A&W, som Sökaren infört. Sedan dess har Björn jobbat på andra förlag och under några år i den gröna vågens tecken dragit ut på landet som lantbrukare i Hälsingland. Han blev en intelligent ordförande i Religiöst

Forum, de "nyandligas" organisation, entusiastisk, arbetsam – och oersättlig. Det var faktiskt jag som en gång tipsade Gun Lanciai, som var den som drog igång Religiöst Forum, om Björns existens. I Sökaren har han haft en rad artiklar med högt läsvärde. När Björn började medverka i Sökaren, sa han till mig att ifall jag ogillade något han skrivit, så skulle jag inte tveka att framföra min åsikt till honom – och inte bry mig om hans eventuella sura reaktioner. Men sådana reaktioner har aldrig kommit. Björn är en synnerligen klok och balanserad person. Och hans artiklar blir väl mottagna på redaktionen. – Han träffas nu för tiden på bokhandeln Vattumannen.

I den långa rad som skrivit i Sökaren finner vi i övrigt religionsexperten och läroboksförfattaren Sten Rodhe, med specialintresse för meditation och österländsk religion, den norske journalisten Karl Christiansen, med kunskaper om andlighet i Indien, läraren och poeten Eva Jagrell, religionspsykologen Örjan Björkhem, mystikforskaren Antoon Geels, experten på buddhism Rune E A Johansson, journalisten och författaren Tomas Löfström, religionsvetaren och swedenborgaren Olle Hjern, Paul Brunton-översättaren Anna Bornstein, hinduexperten och hindun Walther Eidlitz, författaren och baha'in Sverre Holmsen, studenten Ola Gustavsson, sektsamlaren Bo R Ståhl, översättaren Maria Adkinson, reportern vid Karlstads-Tidningen Gustaf Fröding, författaren, skämtaren, den rein-karnerade Denis Lindbohm, sufin Anna-Greta Ångström, Indien-resenären Astrid Setterwall-Ångström samt Eva och Stefan Heinstdedt, Katarina Ed, Sigvard Sjögren, Nils Kalén, Ivan Troëng, Claude Thorlin, Birgit Cars, Jan Bärmark, Birger Edmar, David Ståhl, Göran Brusewitz, Margareta Sundgren-Danell, Jan Vintilescu, Ivar Wallensteen, Maria Lassmo, Rolf Åsare, Jörgen Rapp, Jörgen I Eriksson, Gerry Nilsson med flera goda, här ej nämnda men ej glömda. Och bland fotografer har vi den trevliga, rutinerade Rein Välme, bland tecknare den intuitivt snillrike Robert Turner, bland tipsare den stundom mildt ironiske brevskrivaren Ingvar Selin, bland supportrar den bussige levnadsteknikern Sten Händel och den lika bussige förlagschefen Sune Stigsjö, bland lösnummerförsäljare Vattumannen-gänget och bland dem som vi aldrig lyckats få att skriva en enda rad i Sökaren psykobiofysikaren Janne Fjellander.

Det du!

## JASÅ, NI TROR PÅ GUD!

Från José Santanas litteraturutställning för icke-troende – se nr 9! – köpte jag med mig en artikel, i separat tryck, med titeln *So you believe in God!* skriven av Barbara Smoker. Den skall jag här referera, citera och diskutera.

Barbara Smoker inleder med att säga att de som tror att det finns en gudomlig skapare och försöker leva sitt liv i lydnad för dennas förmenta önskinningar, samtidigt som de väntar sig belöning i himmelriket, de har fallit offer för tidernas största bondfångarknep.

Att det inte finns någon gudomlig varelse som är både allsmäktig och allgod, det kan man enligt Barbara Smoker finna övertygande bevis på, om man besöker ett barnsjukhus. Oskyldiga små med svåra sjukdomar eller missbildningar pekar inte på att deras liv har skapats i kärleksfull omtanke av en allsmäktig Gud.

Det har tänkts ut religiösa skenförklaringar till mänsklighetens lidande, skriver Barbara Smoker. En sådan är att lidandet ger oss tillfälle att ge prov på dygder. En annan är att lidandet är en följd av Adams "synd" eller av våra egna eller våra föräldrars "synder". Men vad skall man säga om djurens lidande under miljoner och åter miljoner år innan människan uppträdde på scenen?

Allt liv och dess utveckling är grundat på principen om de svagas undergång, konstaterar Barbara Smoker. Om Gud verkligen har skapat universum med avsikt, så som det är, då måste han vara ett monster av ofattbar grymhet; då måste han gilla att se hur det ena djuret förtär det andra och finna ett sadistiskt nöje i mänsklighetens elände. Skulle ett liv i himmelen innebära att få tillbringa evigheten tillsammans med ett sådant monster, i krypande tillbedjan dessutom, vilken mänsklig varelse med självrespekt skulle då vilja bli "frälst"?

Det står klart för Barbara Smoker att om skaparen är allsmäktig, då kan han helt visst inte vara en kärlekens gud. Och om han är en kärlekens gud, då måste han vara alldeles inkompetent.

Gudstroende brukar anse att begreppet 'Gud' förklarar att universum finns, men, hävdar Barbara Smoker, om universums existens behöver förklaras, så kan inte gudsteorin göra detta, eftersom den lämnar frågorna *varför* och *hur* Gud existerar obesvarade.

Följande argument, i olika ordalag, torde vara klassiskt. Det kanske inte gör något överväldigande intryck på gudstroende i allmänhet, men på mig (SM) verkar det med sanningens kraft:

"Betänk universums väldighet i jämförelse med vår egen litenhet! Är det troligt att universums överhärskare skulle ha ett särskilt intresse för vad enstaka medlemmar av en speciell djurart tar sig för – en djurart som nyligen utvecklats på en liten satellit till en icke iögonfallande stjärna bland billioner stjärnor i en viss galax, som själv är en bland billioner galaxer?"

Ja, det är förvisso inget litet, hemtrevligt universum som "Vår Herre" har skapat. Man kan komma att tänka på en dikt av Harry Martinson om frälsningssoldaterna som tittade i ett teleskop och kände kylan från det ofantliga och ödsliga världsalltet strömma emot sig.

Om, skriver Barbara Smoker, människan är den enda i sitt slag i universum, och om skaparen därför är intresserad av just människan, varför har han då skapat ett så väldigt universum för oss som är så få? Och varför har han inte i sitt vidsträckta territorium kunnat hitta en mindre fientlig värld för oss att leva i?

Men om det finns andra planeter med intelligenta, förnimmade var- elser utspridda i universum, då måste de gudstroende antingen anta att Gud bryr sig lika mycket om alla – offrande sin son mer än en gång? – eller också anta, med enastående inbilskhet, att jorden är hans utvalda planet och människan hans utvalda art.

"Än mer inbilskt och extremt själviskt är antagandet", anser Barbara Smoker, "att – just här på vår egen planet vid denna speciella tidpunkt – jag själv och de mina (sär-

skilt i de rikare delarna av denna planet) är Guds utvalda få. Fastän detta sällan medges, förutsätts det klart i varje bön eller tacksägelse. Att säga tack Gud, samtidigt som man vet att det finns folk på detta klot som svälter, det visar ett högst själviskt accepterande av det för-mätet inbillade förhållandet att den allsmäktige har favoriter. En gudstroende med verklig anständighetskänsla skulle säkerligen, långt ifrån att tacka för mat, hälsa och lycka som han själv, hans familj och nära vänner åtnjuter, i stället förbanna Gud för att denne försummar de hungriga, de sjuka och de plågade över hela världen."

Jag måste erkänna att även jag finner det otillständigt att tacka Gud för att man själv har det bra, medan världen omkring en lider. Det är otillständigt vid närmare reflexion, men människors gudstro är sällan genomreflekterad.

"Att tänka sig att Gud vill ha böner och lovsånger som prisar honom, är att göra honom till en sorts orientalisk potentat", menar Barbara Smoker. "Medan böner om favörer är försök att få honom att ändra sina förment allvisa tankar." Och ändå (min reflexion) är det väl just detta som är bönens nyttiga psyko- terapeutiska innebörd: att tro sig själv vara föremål för Guds uppmärksamhet och omsorg samt kunna påverka honom till sin egen fördel.

Slutorden hos Barbara Smoker är följande:

"Att säga att 'Guds vägar är outränsakliga' är att lägga ut en mystikens rökridå bakom vilken fantasin kan leva vidare trots alla fakta."

(Den diskuterade artikeln är publicerad av *the National Secular Society*, 698 Holloway Road, London, N19, 3NL, England.)

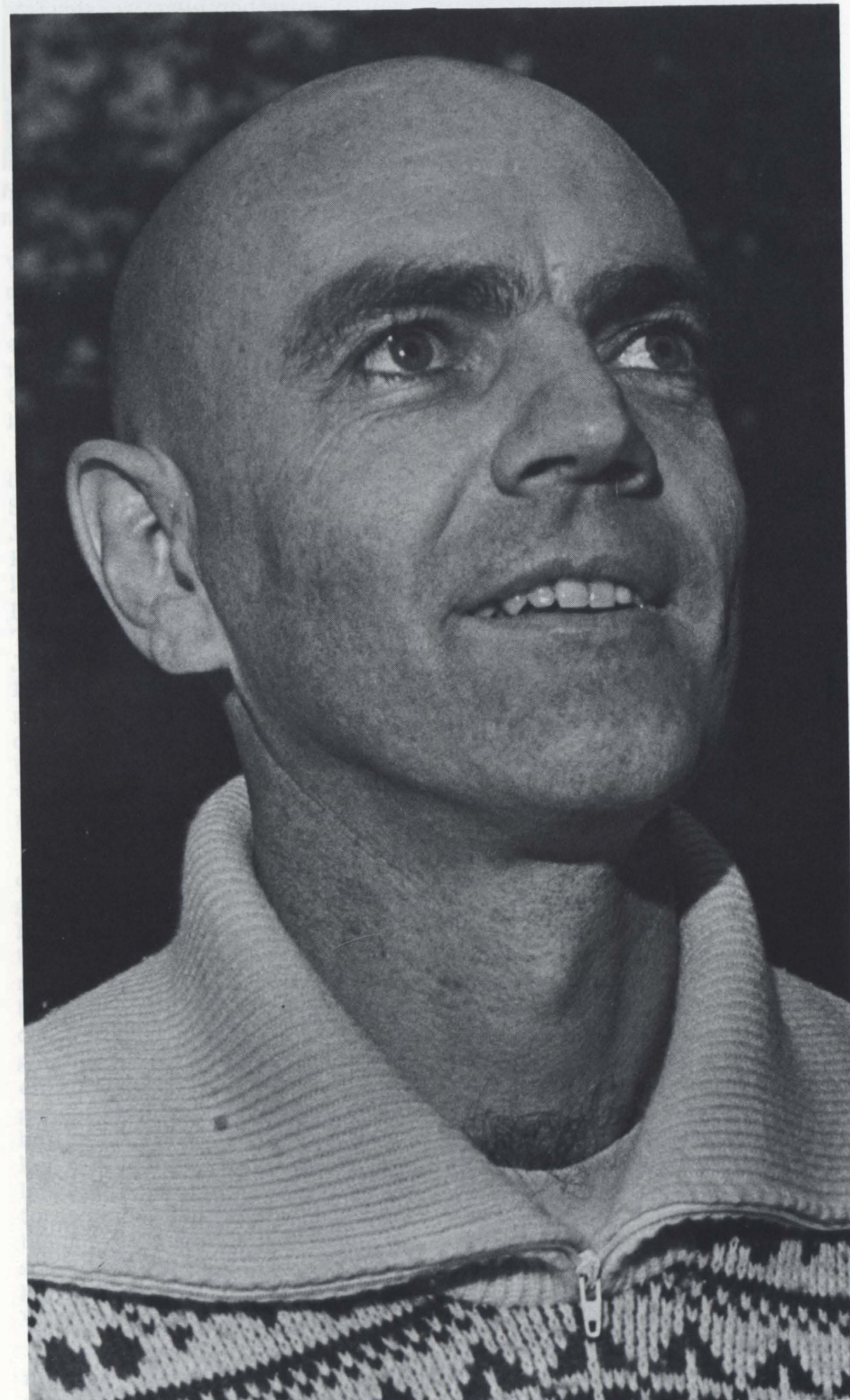
Jag menar att det ligger åtskilligt i ateistiska tankar av den typ som Barbara Smoker ger uttryck för. De är värda att tas på allvar, och de torde visa att den "naiva" gudsbild som är vanlig bland religiösa människor, knappast är väl genomtänkt.

SM

# REBIRTHING

## en idé att ta vara på?

Text- och bildreportage Per Sellmann



Leonard Orr.

Rebirthing ... Återfödelse eller pånyttfödelse ... vilket ord man använder spelar kanske inte någon roll. Under senhösten gästades Stockholm av återfödelse-terapeuten Leonard Orr, vilken gav seminarier i konsten att "återfödas", nya tidsålderns yoga och "penga-seminarier". För den oinvigde ter sig dessa begrepp kanske både förbryllande och utmanande.

Vad håller denne Orr på med?

Jag beställde tid för en "återfödelse", och här är rapporten. Jag hade höga förväntningar. Bara tanken på att få bli återfödd kittlade mina nerver. Mitt intresse och sökande har mestadels handlat om nuet och framtiden. Men nu kommer plötsligt någon och säger att man bör bli återfödd för att riktigt kunna komma i kontakt med gudomen.

I Nexus nr 3, 1978 hade jag läst om återfödelse och visste att det bland annat gick ut på att andas på ett speciellt sätt.

Jag stod utanför Galleri Medmera, fyllde mina lungor med stadsluft och steg in genom dörren. Det rådde en uppsluppen stämning i lokalen, och snart lotsades jag fram till min "medhjälpare" Janabai. Hon tog mig med till ett av de terapirum som finns i källarvåningen, och jag fick lägga mig tillrätta på en madrass. Jag ombads att göra det skönt för mig, och Janabai började med instruktionerna:

– Andas högt uppe i bröstkorgen och dra in luft när du andas in och slappna sedan av och låt luften komma ut av sig själv. Försök andas så kontinuerligt som möjligt. Inandning ska omedelbart följas av en utandning.

Janabai demonstrerade och jag andades efter.

Efter några minuters andning kände jag av lite yrsel. Jag började andas långsammare och hörde då Janabai säga att jag skulle fortsätta andas i samma rytm.

Jag fick min andningsrytm korrigerad många gånger, tills den bör-

jade komma spontant.

Ett ögonblick kände jag att tiden upphörde att existera och i nästa låg jag där och bara andades. Tidsbegreppet kom och gick, och stundtals kändes det jobbigt, tungt och ansträngande att andas. Mina leder domnade bort, kroppen "vreds runt i luften", och en behaglig känsla infann sig. Långt borta hörde jag Janabais röst, som manade mig att andas igen.

Vaddå andas? Jag tyckte andningen gick för högttryck.

När jag sakta började känna min kropp igen, påmindes jag om att jag låg i ett svagt upplyst rum och att jag hade en medhjälpare som nu lätt masserade en av mina händer. Jag kände att jag hade knutit dem krampaktigt och att spänningen började släppa.

– Andas igen, försök hålla andningsrytmen, sa Janabai mjukt.

Jag kom igång för att i nästa ögonblick flyta iväg och helt glömma bort att andas.

Jag låg och mädde bra, och med jämna mellanrum blev jag avbruten av Janabais mjuka stämma.

– Glöm inte andningen! Och så hörde jag hennes andning och försökte följa hennes andningsrytm.

– Hur mår du? sa Janabai plötsligt. Jag låtsades inte höra, för jag hade det väldigt skönt där jag låg.

– Hej, hur är läget? sa Janabai igen och lade sin hand på min panna.

Jag öppnade ögonen, kände hela min kropp igen och tänkte att det var då allt en kort återfödelse.

Jag tittade på klockan och upptäckte att hela två timmar hade flutit! Jag kände mig yrvaken.

Hur gick det? frågade jag Janabai. Blev jag återfödd?

Hon log med hela ansiktet.

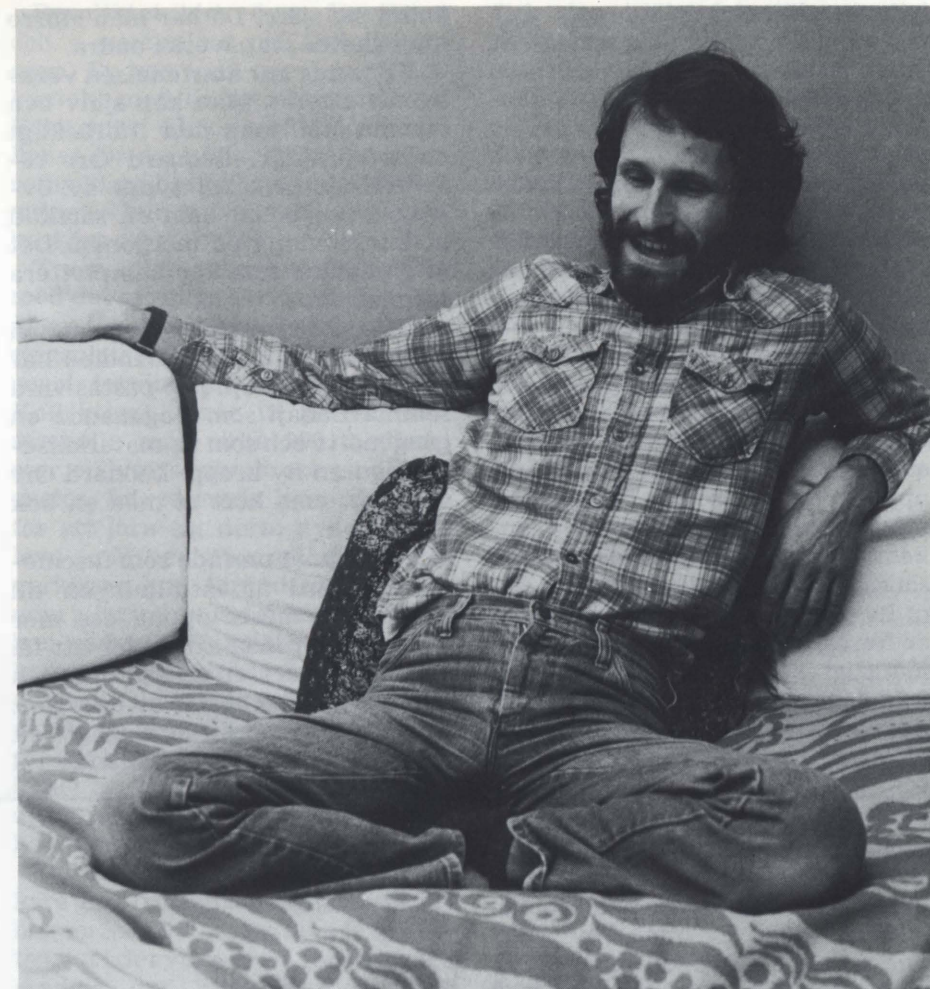
– Du är på bra väg, men du behöver några sessioner till, sa hon. Nu blev jag helt klarvaken.

Jag visste att det hade kostat mig 235 kronor att ligga här, och mina handflator fuktades vid tanken på att jag skulle behöva hosta upp ännu mera pengar bara för att ligga och andas in och andas ut igen.

När jag vid ett senare tillfälle får höra att det kan ta upp till 15–20 gånger, innan man går igenom återfödelsen, då drar jag örnen åt mig.

I detta läge av inre otillfredsställelse träffar jag Arne Didron. Han hade åkt till Paris våren 1979 och tagit en längre kurs i återfödelse hos Leonard Orr. Vid ett tillfälle hade Leonard frågat honom om han ville arrangera ett liknande seminarium i Stockholm. Och det ville Arne.

– Vilken metod man än väljer för



– Genom skratt återföds man, menar Arne Didron.

att frigöra sig, så kommer det att kosta så och så många kronor, säger Arne. Man behöver inte heller gå hos en "återfödare" hela tiden. Det vanligaste är att man börjar göra processen tillsammans med en kamrat, sedan man har gått igenom den 4–5 gånger med en avancerad återfödare, eller då man känner sig säker på att orka andas igenom det som kommer upp.

– Jag har själv gått igenom andningsprocessen nära 80 gånger och arbetar numera med att hjälpa andra igenom den.

– Metoden kan beskrivas som spänningslösande. Man fyller sig själv med ett överskott av energi, som löser spänningar som man andas upp. Systemet finns inom flera religioner, exempelvis hinduismen med dess pranayoga. Men först på senare tid då bland andra Leonard Orr börjat systematiskt praktisera denna "hyperventilation", har den blivit tillgänglig för flera människor. Man behöver inte heller ha ett speciellt religiöst system att tro på för att det ska fungera.

– Jag har bevittnat många positiva händelser sedan jag själv börjat arbeta med återfödelse. En kvinna som var mycket deprimerad och ångestfylld, släppte ut en flod av känslor och grät under sin första

session och kände efter den för första gången på lång tid att hon skulle orka leva. Efter ytterligare några sessioner släppte depressionstillståndet. Hon känner nu att hon själv kan klara av sin ångest om den kommer igen.

– Med återfödelse-tekniken har det också hänt att människor har upplevt rent fysiska förbättringar i kroppen. Det beror på att flera sjukdomar är av psykosomatisk karaktär och bundna till en kanske mycket starkt negativ upplevelse i livet. Genom att man arbetar sig igenom den erfarenheten och andas ut den, så släpper också symtomen.

– Ett 40-tal personer har gått kursen här i Stockholm, och alla har upplevt den som väsentlig. Flera av kursdeltagarna har också haft upplevelsen att ligga inne i livmodern.

– När du berättar om dina upplevelser, så hör jag att dom är ganska typiska. För några känns det ganska svårt att andas i början, och flera med dig får kramper i olika delar av kroppen. Tidsbegreppet förändras och de flesta upplever efter sessionerna en stillhet och en frihet från tankar och känslor som är mycket behaglig.

Arne Didron har sedan 1972 arbetat medvetet med sin personlig-

hetsutveckling.

– Ja, jag kommer ihåg att jag var en av de första kunderna i den då nyöppnade bokhandeln Vattumannen i Uppsala. Efter en period av yoga, meditation och hälsokost kom jag in på naturmedicin för att sedan fortsätta med naprapatutbildning på Axelssons institut. Jag har också haft en egen primallåda hemma, och primalterapi blev inkörspor-ten till återfödelsemetoden.

– Jag har alltid haft svårt att acceptera någon personlig guru. Hela mitt sökande har gått ut på att finna gud inom mig själv. Jag har förstått att man för att nå fram till ett uppvaknande som ”människa” måste arbeta bort alla invanda tan- kemonster och spänningar av olika slag som vi dragit på oss genom vå- ra liv och som utgör begränsning- ar för oss som människor. Man ska naturligtvis inte arbeta sig bort från dagens samhälle. Ett av de vik- tigaste stegen för att förändra sam- hället är att först frigöra eller för-

ändra sig själv. Då har man större möjligheter att påverka andra.

– För mig har återfödelsen verk- ligen fungerat. Man kan själv öva hemma om man har tillräckligt stark karaktär. Leonard Orr re- kommenderar olika typer av öv- ningar och bland dem en särskild andningsövning på morgonen. Det är en övning som kan komplettera meditation.

– Leonard pratade också om den nya tidsålderns yoga. I Indien har han träffat Babaji. Det påstås vara samma Babaji som Yogananda en gång mötte och som nu materialise- rat sig i en ny kropp. Leonard Orr kommer inom kort ut med en bok om Babaji.

– Ett annat område som fascine- rar Leonard är inställningen till pengar. Vi måste öppna oss mer och vara beredda att ge för att få. Pengar är bara en energiform och hela universum består av energier. Om man öppnar sig tillräckligt och skapar ett positivt förhållande till

pengar, så kommer man aldrig att ha problem med ekonomin. Det kan verka materialistiskt att ge semina- rier i hur man tjänar pengar. Men i själva verket vill Leonard ändra vår *inställning* till pengar. Pengar har länge varit ett ”fult” ord bland alla som sysslar med andliga och transpersonella frågor. Allt för mycket hyssande och negativa tan- kar har associerats med pengar. Se pengar som ett flöde av energi som aldrig sinar och som ständigt är i rörelse, än här, än där, och ibland hos dig, menar Leonard.

Leonard kommer tillbaka till Sverige den 11–15 februari och kommer då att ge en 5 dagars kurs i rebirthing, hålla föredrag om den nya tidsålderns yoga och ha ett pengaseminarium.

För ytterligare upplysningar kan du kontakta Arne Didron, Galleri Medmera, telefon 91 60 43 eller 41 16 40.

# SKOTSKT KOLLEKTIV demonstrerar FRAMTIDSSAMHÄLLET

Ny bok avslöjar hur det går till

Har folk slutat att reagera? Varför säger ingen ifrån?

Varför görs det ingenting för att hejda vågen av våld och förbrytel- ser? Alla pratar och diskuterar om ondskan och misären, men ingen- ting får människorna att tänka om! Det finns ju inte längre något gott att tro på ...

Så låter det i dag på många håll.

Men – det görs ändå mycket! I det tysta! Det finns faktiskt kraft- centra här och var på vårt jordklot, som förbereder ett nytt tänkande. Ett nytt sätt att leva. Nya värde- ringar, nya normer, över de partipo-

litiska. Ett sätt att överleva ... Den nya människan håller verkligen på att formas. Den medvetna indivi- den i Den Nya Tidsåldern, 'The New Age', som den officiellt kallas. Så hopp finns för framtiden.

## OSYNLIG VÄRLD FINNS

Det kan låta utopiskt, kanske över- spänt för vanliga öron. Men New-Age-folket förenar den synli- ga världen med den osynliga. Det betyder kort sagt, att de blivit fullt medvetna om, att det verkligen existerar en osynlig värld – villko-

ret för att över huvud taget kunna dela de här universella tankarna: allt levande är manifestationer av en osynlig, djupare verklighet. Allt genomstrålas av en gudomlig ener- gi. Allt är ett. Människan är, fast det numera glömts bort, av gudomligt ursprung...

Dessa 'nya' människor står, om några, med båda fötterna på jorden, men deras handlingar dirigeras av en uppövad intuition. Eller säg ett högre medvetande – Den Nya Tidsålderns speciella kännetecken.

Människor av alla åldrar och ka- tegorier har av inre övertygelse

dragits till dessa olika centra i värld- den, där de fostras i kollektiv för att sedan sprida sina insikter. En del av dessa grupper finns bland annat i Amerika och Indien. Men det kan- ske mest säregna heter *Findhorn* och ligger i Europa – på en halvö i norra Skottland. En märklig plats, som på 70-talet låtit tala om sig i vida kretsar: De båda grundarna, *Peter* och *Eileen Caddy*, har inbju- dits att hålla föredrag över hela världen. Och massmedia har villigt slutit upp.

Peter Caddy besökte Stockholm november 1979 i samband med att boken 'Findhorns trädgårdar' kom ut på svenska.

## NATURANDAR GAV RÅD

Alla, som hört talas om Nya Tidsål- dern, har väl också hört om dessa trädgårdar, som mot alla odds slog ut på dessa usla, sandiga, vindpina- de strandområden. Mirakulöst blommande rosor och luktärtor och grönskande salladshuvuden och spenat – större och skönare än någon annanstans. Träd och buskar sköt kraftigt i höjden och träd- gårdsexperter strömmade till för att skåda mysteriet. Var det sant, som sades, att devor och andra na- turandar hjälpte pionjärerna? Att osynliga väsen från en högre med- vetandenivå inspirerade nybyg- garna att behandla varje växt på det för den mest gynnsamma sät- tet?

Ja, hur underligt och otroligt det än kan låta, var detta sant.

Det hela startade på ren inspira- tion – genom ett känsligt lyssnande inåt och ett lydande. Peter Caddy, officer i flygvapnet, blev efter krig- et chef för ett stort hotell. Av oförklarlig anledning fick han spar- ken efter fem lyckade år. Situatio- nen var katastrofal – han ägde inte ett öre, kunde inte få ett nytt jobb. Sex personer måste leva på hans arbetslöshetsunderstöd. Paret hade tre söner och skulle också ta hand om hotellkollegan Dorothy, viktig för sammanhanget visade det sig senare.

## HUSVAGN DERAS HEM

Makan, Eileen, hade emellertid förmågan att meditera sig fram till svar. De sex uppmanades genom hennes inre röst att bosätta sig i en husvagn på en av de fulaste plat- serna i Skottland – parkeringen för husvagnar på Findhorn.

Så skedde. Det var inte tal om att icke lyda. Och 1963 började Peter anlägga en liten trädgård på områ- det – första steget på den väg, som skulle leda till välsignelse för hela jordklotet.

Resultatet blev över förväntan och – *mirakulöst*, när Dorothy in- grep. Ty hon i sin tur fick direkt- kontakt med de sk naturandarna. Vilka snart blev en påtaglig verk- lighet för dem alla. Dessa gav Do- rothy klara besked av rent praktisk natur – hur gräva, vattna, gödsla, beskära osv.

Tre ovanliga talanger i samarbete med det osynliga förvandlade efter några år den ogästvänliga parke- ringsplatsen till en Edens lustgård, snart lovsjungen i hela världen. Kollektivet växte ut till ett helt samhälle med cirka 200 medlem- mar, självförsörjande och med egna skolor. Intresserade kom på besök för att lära sig detta nya sätt att leva – få bevis för att människan verkligen kan förändras. Och ge- nom allt gick en röd tråd: vår planet kan räddas! Vi måste sprida vår kunskap! Människan är universell, en del av helheten. Lär hon sig för- stå de universella lagar, som gäller för allt levande, har hon också möj- lighet att besegra sin egen materi- alism, boven som allt i själva verket handlar om.

Det märkliga var, att ingen besö- kare gick fri från den egna förvand- lingen. Samtidigt som man levde in- tensivt i det yttre livet, förändrades gradvis det inre. Man började komma underfund med sitt eget jag – såg sig själv som i en spegel. En djupprocess nyttigare än någon analys hos profeten på modet... Endast den, som kommit till rätta med sig själv som en del av helhe- ten göra sig besvär med att predika en ny värld.

## VERKSAMHETEN BREDDAS

I dag är det emellertid inte trädgår- darna som dominerar Findhorn. Inga jättekålhuvuden eller mirakel- rosor lockar folk. Allt det odlade är av utomordentlig kvalitet men inte längre av onormal storlek.

Det karakteristiska för utveck- lingen har blivit en breddning av verksamheten – studier, varvade med meditation och praktiskt ar- bete. En växelverkan, som fint återspeglas i boken.

'Plantskolan' Findhorn har till och med fått sitt eget universitet, där de stora livsfrågorna studeras teoretiskt och praktiskt.

Det mesta finns med på det tvär- vetenskapliga programmet – för- valtnings, ekonomi, filosofiska stu- dier, kultur och uppfostran, mål- ning, rytmisk dans osv.

Trädgårdseran betraktas som den nödvändiga inledningen till he- la det här dynamiska skeendet: för- truppen behövde bevis för att den handlat rätt på rätt plats. Därför

fick den hjälp från de osynliga vännerna, som lät pionjärerna ana att fröet till ett Världscenter skulle spira just där.

När den erfarenheten var gjord, försvann Dorothy, och paret Caddy koncentrerade sig på att utveckla de olika verksamhetsgrenarna. Först senare vågade de tala öppet om hela programmet.

Samhället består i dag av cirka 325 personer, men initiativet har Caddys numera överlämnad till den sk kärngruppen. Konferenser, fö- redrag och workshops pågår konti- nuerligt. Och gästerna bor på det nyförvärvade hotellet Cluny i när- heten.

## LYSSNA INÅT

Findhorns mål är att varje individ ska växa här – komma underfund med sina inneboende krafter och talanger och utveckla sin kreativi- tet. Så sker också i denna interna- tionella smältdegel. Men den per- sonliga växtvärken kan vara gan- ska påtaglig – man går inte utan smärta igenom denna skolning. Det gäller att lyssna inåt för att sedan ge ut. Det vill säga att praktiskt till- lämpa det man lärt genom rätt guid- ning, vad som här kallas *attune- ment*. Man tonar in – med varann, med naturen och med Det Osynliga för att få vägledning, när problem ska lösas.

Den som kommer hit, brukar lämna platsen som en annan männi- ska. Men alla kommer inte hit. Det är nästan som i de gamla myste- rieskolorna – till Findhorn leds man bara av inre övertygelse.

Samarbetsandan är självklar lik- som glädjen. Ty här sker en fokuse- ring av nya energier, som sedan sprids över världen. Man deltar i en process lika nyttig för individen som för helheten.

Findhorn måste upplevas på plat- sen. Men boken 'Findhorns träd- gårdar', en av de märkligaste böck- erna i vår tid, förmedlar levande detta stora äventyr. Bokens förfat- tare – de första medarbetarna sva- rar var och en för sitt kapitel – vet vad de talar om.

Allt är självupplevt.

De anser sig vara vanliga männi- skor – men de har tagit den inre vägledningen på allvar. Något som alla andra också kan göra!

Det är därför boken verkligen ger nytt hopp och ny inspiration till alla som känner ångest inför fram- tiden.

Och de är icke få som bekant.

Anne-Marie Ehrenkrona

**Ann.** Artikeln har tillsänts pressen av Larsons förlag.

# PETER OCH EILEEN CADDY FÅR NYA UPPGIFTER

## Reportage Åsa Freij

När Peter Caddy besökte Sverige i början av november – 18 månader sen sist – berättade han att Findhorn nu nått så långt i sin utveckling att han inte själv behöver hålla i alla trådar längre, utan i stället har mer speciella uppgifter. Liksom sin hustru Eileen arbetar han numer för det mesta självständigt.

Peters och Eileens pionjärbete på "experimentsamhället" Findhorn i Skottland är alltså nu avslutat. Men båda kommer att bo där periodvis. De kommer att ha Findhorn som bas för sina resor ut i världen.

– Eileen och jag arbetar nu ofta på skilda vägar, sa Peter också. Men det är inte på grund av någon äktenskapskonflikt, utan ett naturligt led i utvecklingen. Vi fördes samman för en gemensam uppgift. Vi var som två halvor av ett helt. Nu behövs vi inte längre på det sättet. Vi har båda blivit helare människor, och båda har hos sig själv utvecklat de egenskaper som vi tidigare kompletterat hos varandra.

– Findhorn har också vuxit sig så starkt i sig självt att det inte behöver Eileen och mig som ledande personer och den enhet vi utgjorde i början under uppbyggnadsskedet, förklarade Peter vidare. Findhorn får sedan flera år inte mer den direkta gudsledning genom Eileen, som man fick förr. Och jag behöver inte längre bestämma och sätta i verket vad Eileen fått visioner om. Medlemmarna har "vuxit upp", och ledningen för Findhorn är nu helt och hållet överlämnad till dem via olika grupper, där särskilt en har huvudansvaret för de viktigaste frågorna.

– En gång sa David Spangler (tidigare under flera år en av Findhorns främsta profiler) till mig: "Du



Peter Caddy ses här på en utställning i London, där han talat om Findhorns anda och idéer om en ny livsstil. Peter reser mycket och han är nu en av "Nya tidsålderns ambassadörer". (Foto Per Sellmann.)

behövs inte längre som ledare, Peter. Det är dags att du drar dig tillbaka. Findhorn är moget att stå på egna ben." Fast jag visste det och redan hade lämnat ifrån mig det mesta av ansvaret, kändes det litet svårt att höra.

– Min uppgift nu, fortsatte Peter, är främst att resa för att informera om Findhorn och ge människor inspiration till liknande arbete, och även att besöka olika platser, personer och grupper i det nätverk av ljus som vi håller på att bygga upp och knyta ljuspunkterna närmare samman. Findhorn står i ständig kontakt med flera andliga centra.

På denna resa, som varade i tolv dagar, besökte Peter Köpenhamn, Oslo, Trondheim, Stockholm, Jönköping, Malmö och Helsingfors.

Han hade sällskap med Michael Lindfield, gammal Findhornmedlem och Sverige-bekant.

Michael, som tidigare bott och arbetat i Sverige i flera år, tolkade. Det gjorde han, som vanligt, glatt och personligt, men kanske litet väl fritt. Den som inte förstod engelska, fick inte alltid veta vad Peter sa, utan bara vad Michael sa. Och det var ibland inte detsamma – även om Michael i och för sig är väl kompetent att själv vara en talesman för Findhorn. Men det faktum att han inte är svensk gör att han ibland inte hittar de svenska ord vars innebörd exakt svarar mot de engelska orden.

Vad som hänt med Findhorn under senare tid är att samhället blivit en klunga små samhällen. Man har

växt och fortsätter att växa. Findhorn har nu 320 medlemmar och dessutom ständigt omkring 150 gäster närvarande.

En av de nya medlemmarna, och som också var med vid detta Sverige-besök, är en svenska, Elin Åbom, psykoterapeut från Stockholm. Hon har tagit ett års tjänstledigt och arbetar på Findhorn både i livsmedelsaffären och i sitt yrke.

– Det är en stor skillnad att arbeta med psykoterapi på Findhorn och ute i det vanliga samhället. På Findhorn har människorna en annan dimension med i bilden, vilket gör att allting går in direkt, pang, pang, pang... förklarade glada och spontana Elin, som också sjöng några strofer om vår längtan till "ett

annat land".

Hon kallade Findhorn för en "egonas begravningsplats" och menade att det var ett så intensivt ställe att leva på att man antingen klarade ut sina problem och lade av sina egon, eller åkte därifrån.

Men många hade lämnat Findhorn av helt andra skäl, därför att de "gått ut skolan" och varit färdiga att verka på andra håll i världen. De håller dock alltid kontakt med sina gamla "skola". En träff mellan gamla medlemmar och nya var planerad till resällskapets återkomst till Findhorn.

Tidigare på hösten hölls en stor internationell kongress med deltagare från många olika länder, representerande olika områden, så

som konst, politik, musik, vetenskap, medicin...

– En mycket viktig händelse, menade Peter och underströk hur viktigt det är att världen vaknar upp och besinnar sitt ansvar.

– Om vi ska ha någon framtid!

Men det tror Peter Caddy bestämt att vi har. Han är optimistisk och övertygad om att vår insikt och godhet ska kunna övervinna våra destruktiva tendenser.

\*

Findhorn-gruppens framträdanden i Sverige skedde samtidigt med att boken "Findhorns trädgårdar" kom ut på Larsons förlag.



Jorden, himmelen, havet o solen är vårt hem ~  
vår boning.  
Bergen, stenarna, träden o dalarna, månen o  
alla himlakropparna ~ Allt lever!  
Världen dansar till Shaparens sång och  
glädjen strålar från stjärna till stjärna,  
från sol till jord och från hjärta till hjärta.  
Må vi bjuda varann av det fina Ljuset,  
vårt varma hjärta och vår enkla handling.  
Låt oss dansa med i den kosmiska dansen  
och lära känna vårt hem, vår moder o fader  
och alla väsen vi möta på vägen.

Tanhar från Moder Jord

## Kontakt

Jag är en kille från Skåne på 26 år, 193 cm, som gärna skulle vilja träffa en flicka som liksom jag är TM-meditatör. Är bl a intresserad av natur, livsfrågor, böcker och allt som gör livet positivt.

Svar helst från Skåne till "Vattuman", Sökaren f v b.

## Brev

Jag läste artikeln om scientologin på biblioteket för några veckor sedan. Jag blev minst sagt förvånad, när jag läste hur lätt det skulle vara att slippa post från Scientology-kyrkan. Jag skall alltså endast skriva ett brev, där jag vänligen säger ifrån att jag inte vill ha fler försändelser från dem! Detta är en stor lögn! Jag har de senaste tre åren skrivit brev tre gånger och sagt ifrån att jag inte vill ha deras brev!

För att börja från början. Omkring 1970 köpte jag en bok på gatan i Västerås av en ung man. Boken var Dianetics. Mannen ville av någon anledning ha min adress, vilket han tyvärr fick. Sedan detta år har breven från kyrkan kommit regelbundet varannan vecka el-

ler en gång i månaden. Eftersom jag är lite lat, har jag inte orkat protestera utan låtit breven komma. För några år sedan tyckte jag att det kunde räcka och bad dem sluta skicka post. Ingen reaktion, breven flyter in som vanligt. Jag upprepar min begäran men nonchaleras som förut. Jag skriver ett ännu skarpare brev, men deras brev kommer som förut om möjligt ännu tätare. Det är ju en ren förolämpning att inte respektera en enskild människas önskan! Vad för slags kyrka är detta som förföljer människor på detta sätt? Publicera gärna min protest. Förhoppningsvis slipper jag då post från dem.

Hälsningar från en f d prenumerant  
Arne Edman, Skjutbanegatan 13 A,  
723 39 Västerås

Svar på artikeln "En avhandling om scientologin" i Sökaren nr 9, 1979.

Roy Wallis är en även i Sverige rätt mycket citerad religionssociolog, som bl a skrev en bok om Scientology, som kom ut 1977, en recension av den ingick i SÖKAREN nr 9 i år. Sedan Wallis skrev den boken, har han tydligen tittat efter

lite bättre och återkommer 1979 med en artikel i SOCIETY TODAY där han tar upp de flesta "nya" religiösa rörelserna. Med en felaktig generalisering kallar han dem alla "sektor".

Han skiljer där på de samhällsfrånvända och de samhällstillvända rörelserna. Till de samhällstillvända räknar han som exempel Transcendental Meditation och Scientology för att de "erbjuder" sätt på vilka man kan bli mer framgångsrika medborgare i samhället.

Wallis ser både de till- och de frånvända som en utveckling ur den s k motkulturen. Han beskriver de tillvända som de som beslöt sig för att återvända till världen på sina egna villkor, och han förutser att de kommer att ha framgång eftersom de erbjuder individen en teknologi som ger honom lättare framgång. Han betonar också hur Scientology framträder alltmer som en religion efterhand som den expanderar internationellt.

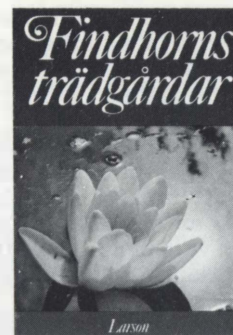
Sociologen som svarar på Wallis bok i slutet heter J L Simmons, f d sociolog vid sociologiska fakulteten vid University of Illinois och University of California, Santa Barbara. Han skriver bland annat: "Roy Wallis har skrivit några intressanta passager och han har utvecklat några tillkrånglade begreppsmässiga teorier. Tyvärr har hans studie så litet att göra med Dianetik och Scientology som var hans ämne."

Och efter en uppräknning av vad Wallis kunde ha gjort fortsätter han: "Vad har han gjort? Han har producerat ett arbete som troligen hade renderat honom en kritisk anmärkning i vilket traditionellt universitet som helst i klassen för Forskningsmetod. När jag undervisade i Forskningsmetod och Statistic vid Illinois Universitet krävde jag - och fick - mindre vinklade arbeten av mina studenter."

"Eftersom Wallis har rekommendationer kan jag bara anta att hans brott mot vetenskaplig metod är ett tecken på antingen en deklination i skolastiken eller avsiktliga och illvilliga".

Detta om Wallis.

Gun Lanciai  
Scientologykyrkan i Sverige



## Fenomenet Findhorn

Eileen Caddy började höra Guds röst tydligt inom sig. "Var stilla och besinna att jag är Gud", sa den, och den gav ledning för hennes, hennes mans och Dorothy Macleans liv. Och Dorothy fick kontakt med devor och naturväsen, som gav anvisningar om hur Findhorn's trädgårdar skulle skötas. Findhorn's trädgårdar heter också den första boken om Findhorn som kommit på svenska. Det är Larsons förlag som gett ut den i den tyvärr nu bortgångna Siri Malmbergs översättning. Cirkapriset är 63 kronor inkl moms. Peter Caddy, Eileen Caddy, Dorothy Maclean, Roc Ogilvie Crombie och David Spangler - som är de stora namnen i Findhorn's historia - har skrivit var sitt kapitel. I övrigt är boken ett kollektivt arbete.

Detta är förstås en märklig bok. Men delvis förbryllande. Exempelvis så talar man å ena sidan om kontakt med naturväsen och med Gud som om dessa är någonting utanför människorna - å andra sidan säger man ibland att allt det där i själva verket finns inom dem själva, är delar av människorna själva. Jag tycker detta är motsägande och önskar en klar precisering av vad devorna, naturväsendena, "Guds röst" m m verkligen är enligt Findhorn-folket. (Man kommer här att tänka på en insikt som finns hos en del medier, liksom hos parapsykologiska forskare, att de väsen som synes kommunicera genom medierna, i själva verket är delar av medierna själva.)

Findhorn's utveckling är i alla händelser märklig. Det började med att tre personer levde i en husvagn på arbetslöshetsunderstöd, som en av dem erhö, och anlade en liten trädgård i en till synes ganska ofruktbar jord i närheten. Ur denna ringa början har sedan ett "framtidssamhälle", ett "andligt kraftcentrum" uppstått. Nu finns omkring 325 personer bosatta i Findhorn-samhället, vilket har blivit känt i new-age-kretsar över hela världen.

Kanske är denna bok en pärla för sanningssökare. I varje fall är den fascinerande och jag läser i den hellre, och får mer andlig inspiration, än i Bibeln. Men okritiskt bör den inte läsas.

Min recension blir inte lång. Men vi har på annan plats återgett en artikel av Anne-Marie Ehrenkrona, vilken Larsons förlag sänt ut till pressen tillsammans med recensionsexemplar.

## Religiösa tidningar och tidskrifter

Från Religionssociologiska Institutet har kommit ett häfte *Tidningar och tidskrifter inom ämnesområdet religion*. Det är en företeckning som upptar 267 titlar. Margareta Skog har gjort sammanställningen.

Några axplock:

*Antropos*. Tidskrift för antroposofi  
Antroposofiska sällskapet i Sverige  
Grundad 1954

10 nr, uppl 1 000  
Adr: Karlbergsvägen 40  
113 27 Stockholm

*Baha'i-Nytt*  
Baha'i-Samfundet

Grundad 1963  
19 nr, uppl 250  
Adr: Matilda Jungstedts Väg 27  
122 35 Enskede

*Graal*. Kvartalstidskrift för sökande människor.

Grundad 1936  
4 nr, uppl 1 500  
Ansv. utg.: Ingrid Nyborg-Fjellander  
Adr: Astreavägen 5  
181 31 Lidingö

*Kosmos*. Tidskrift för Martinus institut

Grundad 1960  
12 nr, uppl 600  
Adr: Hälsans Hus  
Fjällgatan 23 A  
116 45 Stockholm

*Religion och Kultur*. Nordisk tidskrift utgiven av Förbundet Religion och Kultur

Grundad 1930  
4 nr, uppl 550  
Adr: Box 748  
171 07 Solna

*Rosenkorset*. Tidskrift för Nordiska Storlogen av Internationella Rosenkorsorden AMORC (tidskrift på danska, norska och svenska)  
Grundad 1976  
6 nr, uppl 2 000  
Adr: Box 7090  
402 32 Göteborg

*Teosofi i Norden*  
Teosofiska samfundet  
(tidskrift på norska och svenska)  
Grundad 1891  
4 nr, uppl 600  
Adr: Karlavägen 44  
114 49 Stockholm

*Utan gräns*. Tidskrift för andligt sökande  
Sveriges Spiritualisters Riksförbund  
Grundad 1967  
6 nr, uppl 2 750  
Adr: Krutkällarvägen 1  
722 20 Västerås

Häftet kostar 35 kronor och kan beställas från Religionssociologiska Institutet, Klara Västra Kyrkogata 18 A, 111 21 Stockholm. Tel. 08 - 21 22 90.

SM

## Ur Jarls liv

Detta är en anmälan av Jarl Hammarberg-Åkessons bok *Kom Sonja! Kom strån!*, som bokförlaget Inferi skickat mig. Jarl är konstnär och författare och en mycket speciell människa. Banal är han minst av allt. Han är vegetarian, antivivisektionist och icke-rökare, icke-våldsanhängare, esperantist och teosof. Och han är intresserad av exempelvis Martinus och Steiner. Han är en renlevnadsman och sökare. Men hans personlighetsprofil är inte som frisksportares, "waerlandisters" och teosofers i allmänhet. Och det är nog inte till det slaget människor som han dras. Han känner sig i stället hemma bland betydligt mer problematiska, sårbara, bråkiga och avvikande människor: bland konstnärer, författare, kollektivboende, där sprit och hasch (som Jarl inte tycker om) och homosexualitet inte är ovanligt.

Det är en intensiv bok, en naken bok, detta. Fastän Jarls språk är mycket dämpat. Så här exempelvis:

"Vid matbordet kommer Janne med ett oväntat meddelande: Din polare är jordgubbe, säger han. Jordgubbe, jag förstår inte slanguttrycket. Men det är Öyvind Fahlström som är död!"

Fler ord än så använder inte Jarl för att uttrycka vännen Fahlströms bortgång.

"Kom Sonja! Kom strån!" handlar mest om Jarls hustrus, poeten Sonja Åkesson, sista tid, och om hans förhållande till henne. Det är en djupt mänsklig skildring, som man kommer att minnas.

SM

Elisabeth Andersson, som utgett *Detta har jag upplevt* (rec i förra numret) meddelar att boken kan erhållas om kr 21:25 insätts på hennes postgiro 990716-1922.

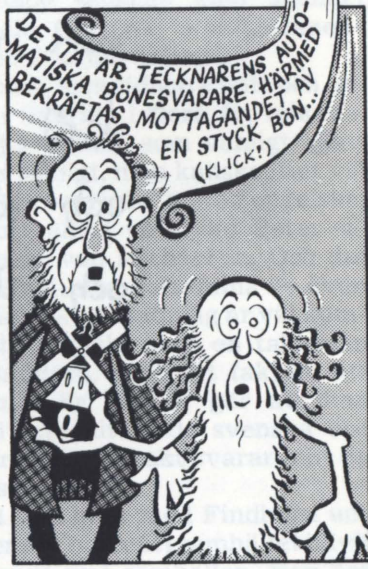
## PERSONLIGT TOLKADE HOROSKOP:

Det finns ett horoskop för varje behov. För förståelse av den egna kapaciteten och beteendet, för förståelse av förhållandet till partners, för förståelse och kännedom om framtida skeendens orsaker, samt möjlighet till att välja den plats på jorden man bäst trivs på. Alla kontakter behandlas konfidentiellt, och de flesta önskemål kan tillfredsställas. Skriv eller ring för närmare information om priser, innehåll och alternativ av de analyser jag står till tjänst med.

KOSMOBIOLOG KENTH SKOGLUND  
BOX 2018, 824 02 HUDIKSVALL

TELEFON: 0650/163 89 kl 16-17 Må-Fr, dock ej dag före helgdag.

## Profeten



## Av Sven Rosén

## VÄRK..

Magneter: kr 20-50: -  
Apparater: 350-800: -  
Häfte: 10: - . Bok: 30: -

Prospekt gratis!

svårläkta sår, kramper  
benbrott, trög mage  
dålig cirkulation m.m.

## MAGNETTERAPI HJÄLPER!

I Troäng - 312 00 Laholm. Tel 0430-250 10  
Veckoslutskurser

Joniseringsapparat för luft kr 1150: - , för vatten 220: -

## Grönholms vision

Kan man förena vetenskap och religion? – andligt sökande och politisk handling? Allt fler försöker göra det och detta faktum, denna rörelse av många människor, främst i västvärlden, brukar i högtidliga sammanhang kallas den nya tidsålderns rörelse, en rörelse som har sitt ursprung och sitt starkaste fäste i USA och tar sig uttryck i uppkomsten av mängder av terapi- och meditationscentra och en mycket intressant, rikhaltig och mångsidig tidskrifts- och bokutgivning. Att svallvågorna från den här rörelsen också har nått Sverige visar det ökande intresset här för olika metoder för personlig växt – om än bokutgivningen knappast håller den amerikanska takten. En mycket tankeväckande och överskådlig introduktion till den avancerade amerikanska och brittiska litteraturen på det här vidsträckta området är Jan Grönholms *Helhetssyn och framtidstro – En introduktion till vår tids sökande efter en ny människosyn och världsbild* (Liber Förlag, cirka 35 kr). Titeln täcker innehållet väl och boken är användbar både för den som vill gå vidare i den utländska bokfloden och den som vill fortsätta med egna tankar och visioner och handlingar.

Grönholm menar att "vetenskapen håller på att ge oss en ny världsbild i vilken människans värdighet och livets storhet och mysterium erkänns. Livets helhet upptäcks efter att ha varit förlorad i 2 500 år. Det religiösa och andliga är inte längre tabu eller oförenligt med vetenskaplighet. Vi är på väg att få en vetenskap som säger att det finns en plan för skapelsen, att utvecklingen inte är blind utan har en medveten inriktning, och att vår personliga utveckling inte behöver vara slut i och med döden. Vi börjar ana att det finns en mening i tillvaron för oss att upptäcka."

Kanske kan man invända att Jan Grönholm verkar alltför optimistisk. Det andliga är nog ännu tabu för de flesta forskare – i alla fall i Sverige. Men det faktum att det finns en liten, men växande skara vetenskapsmän på en rad olika områden, som börjar förena vetenskap och religion – det är onekligen hoppgivande. Jan Grönholm redogör för forskningsrön inom parapsykologin, den humanistiska och transpersonella psykologin, utvecklingsläran och kanske viktigast – den moderna fysiken. Den har ju under de senaste decennierna starkt närmat sig urgamla religiösa föreställningar om tillvarons innersta. Den amerikanske fysikern Fritiof Capra som har skrivit boken *The Tao of Physics* (Fysikens Tao) är en av dem som citeras av Grönholm. Capra understryker de gemensamma dragen hos österländsk mystik och modern atomfysik – uppfattningen av alla fenomenets enhet och inbördes förhållande och universums inneboende dynamiska natur. "Ju längre vi tränger in i den submikroskopiska världen, desto mer kommer vi att förstå hur den moderne fysikern, liksom den österländske mystikern, har kommit att se världen som ett system av oskiljbara växelverkande

komponenter i ständig rörelse och med människan som en integrerad del i detta system." Människans vetenskapliga upptäckter kan bringas i fullkomlig harmoni med hennes andliga mål och religiösa tro, menar Capra.

Det betyder, anser Grönholm, att en cirkel sluts. Fysiken närmar sig metafysiken och återknyter till de grekiska urfysikernas syn på allt som en manifestation av den levande anden och universum som en organisk helhet.

Det karakteristiska för den nya vetenskapen och religionen är att de är holistiska – att de ser helheten i allt och att helheten består av helheter. Det inre och det yttre är en helhet och andlig upplysning tar sig uttryck i den yttre världen. Visdom ger ansvar för världen och visa handlingar för att styra den rätt.

Grönholms bok mynnar ut i en fin vision. Han knyter samman en mängd delrörelser mot världens nuvarande tillstånd – vänstern, miljörörelsen, nationella solidaritetsrörelser, nyandligheten och det växande intresset för personlig utveckling – till något som är mer än summan av dess delar. Vi står inför uppgiften att bygga en ny civilisation, skriver han – en civilisation uppbyggd av små byar, förenade med moderna telekommunikationer och i gemensam meditation, en kultur med den medvetna utvecklingen av medvetandet, förverkligandet av människans potential som grundtema, med en buddistisk ekonomi, vars grundtankar är materiell och teknologisk enkelhet (som är ett uttryck för elegans) och icke-våld och där jordbruk och industri drivs kooperativt. Hantverksbetonad, behovsorienterad, kvalitetsinriktad produktion. Där människan förstått att hennes uppgift inte är att äga och dominera jorden utan förvalta den.

Grönholms vision, som han vill förankra i våra hjärtan, är i sig ett uttryck för den brytningstid mänskligheten och jorden befinner sig i. Många undrar kanske om den visionen kan anses realistisk. På det vill jag svara ja, den är realistisk – om vi vill överleva.

Jörgen I Eriksson

## Bra religionslärobok

Sökaren har sysslat en hel del med frågan om hur icke-kristna religioner presenteras i skolundervisningen (se t ex nr 3/75). Det har därvid konstaterats att flertalet läromedel tillkommit utifrån en kristen grundinställning och att denna fått bestämma beskrivningen av de "främmande" religionernas tro och livsstil. Detta i förening med ett mer eller mindre markerat förtecken av kristen mission har gett de studerande en framställning om vilken man klart kunnat säga att den är inobjektiv. Som reaktion mot detta har Sökaren förespråkat en dialog med företrädare för de olika religionerna för att på den vägen få fram en mera relevant skildring. Även om ett sådant förfaringssätt också är förenat med svårigheter, t ex att de troende inte alltid vill se sig själva i ett vidare

religionsvetenskapligt sammanhang, är det dock ganska naturligt att den är mest kompetent att berätta om sin religion som dagligen lever i dess tro och tradition.

Lektor Sten Rodhe i Malmö är en av de läroboksförfattare för vilka det varit naturligt att utifrån en dialog ge en helhetsbild av en religion. Det är nog delvis tack vare denna uppfattning som hans och Erland Sundströms *Religionskunskap* (Esselte Studium) visat sig vara den mest använda religionsläroboken i gymnasieskolan. Efter sju års användning föreligger den nu i en andra, mycket omarbetad upplaga. Man har tagit fasta på elevreaktioner, de nya SÖ-anvisningarna för gymnasieundervisningen i religionskunskap och på vunna erfarenheter från samarbete med aktuella trosgrupper. Redan i förordet anslås den känsla av respektfull medmänsklighet och vilja till rättvis orientering som genomströmmar hela boken. Författarna skriver: "Båda har vi erfarenhet som gymnasielärare och båda har vi genom fortgående religionsvetenskapliga studier och resor i olika världsdelar sökt följa utvecklingen i religionernas värld och i livsaskådningsdebatten i en sekulariserad kultur. Vi strävar efter att framställa olika religioner och livsaskådningar på ett sätt som deras företrädare kan acceptera. I flera fall har utformningen av vår text skett i samråd med representanter för olika riktningar, och hänsyn har tagits till deras önskemål och synpunkter. Vi hoppas att boken därigenom bättre skall fylla sin uppgift att vara ett lämpligt redskap som lärobok i en miljö, där de studerande hör hemma i skilda religiösa sammanhang. Vi tror att denna form av religionsundervisning, där olika religioner och livsaskådningar studeras av människor med olika bakgrund och inställning, är viktig i toleransens och den mänskliga samlevnadens tjänst."

Boken inleds med en översiktlig orientering om världsreligionernas utbredning samt om olika sätt att förstå begreppet religion. Efter avsnittet "Skriftlösa religioner", vari bl a elementära begrepp som magi, animism och tabu förklaras, följer kapitlet "Afrikansk religion". Enligt författarna bygger detta på material (jag tolkar notisen som besökares material) huvudsakligen från Östafrika. Även om jag inte sett ämnet så bra redovisat i någon annan gymnasiebok, är jag ändå inte tillfreds. Jag tror att man genom att vända sig till akademiska företrädare för den afrikanska kontinenten – vi har faktiskt sådana! – kan få fram en mera övergripande och "äka", och mindre teoretisk, framställning. Londonprofessorn Geoffrey Parrinder brukar ofta vara sak-källa, men personligen vänder jag mig hellre till personer som den afrikanske professorn i religionsvetenskap John S Mbiti. Hans böcker "Introduction to African Religion" (Heinemann Ed. Books Ltd, 1975) och "African Religions and Philosophy" (Doubleday & Co, 1970) ger en något annorlunda bild av afrikansk tro och livssyn än den hos oss gängse. Jag tror också att den aktuella gymnasieboken skulle kännas ännu mera engage-

rande om det mera klart framhölls hur angeläget det är för oss att ägna afrikansk religion ett närtstudium. När vi ser ett afrikanskt land kastas in i den tekniska revolutionen, så ser vi som i en spegel vad vårt eget samhälle varit med om. Vi finner då att den afrikanska livssynen äger en kvalitet, som vi efterhand tummat på, t ex att mänskligt samliv och omsorg om medmänniskan har kommit att ersättas med opersonlig omvårdnad. (I "Religionsboken", Esselte Studium, återger jag en intervju med en afrikansk patriark, som uttalar sin avsky över svenska barndag- och ålderdomshem.)

Från afrikansk till indisk religion. Det är sällan man ser Indiens "svårfångade" religioner, hinduismen och buddhismen, så vederhäftigt beskrivna som här. Vad jag också fäster mig vid är det korrekta sätt på vilket Hare-Krishna-rörelsen och Transcendental Meditation inlemmas. Här talas inte om "sekt" och "kult" utan om "hinduisk världsreligion" och "nutida rörelse med rötter i hinduismen". Ett mindre lyckat parti är beskrivningen av tibetansk buddhism. Precis som i de gamla böckerna ägnas texten åt böneflaggor och bönehjul och skräckinjagande masker. Det nya skulle möjligen ligga i en luddig mening om meditationsmetoderna. Detta är en skönhetsfläck, särskilt som denna buddhism finns också i Sverige.

Kapitlet om kinesiska och japanska religioner ger ett intryck av historisk beskrivning. Vad man saknar är en redogörelse för det religiösa nuläget. Visserligen ägnas zenbuddhismen stort utrymme under "Japanska religioner" (varför just där, förresten?), men zen är långt ifrån hela sanningen. Under "Kinesiska religioner" borde något sägas om hur Mao Tse-tungs tänkande manifesterats i något som har karaktären av folkreligion (se t ex Åke Haglunds artikel i Sökaren 7/73) samt om att kristendomen trots allt existerar i denna ateistiska stat. (Jag har i skrivande stund fått en rapport från ett forskningsinstitut i Hongkong, där det bl a meddelas: Den 2 september 1979 hölls den första officiella gudstjänsten på flera årtionden i den gamla Moore Memorial Church i Shanghai. Kyrkan rymmer 1 000 personer, men 4 000 ville komma in, så man tvingades dela ut inträdesbiljetter. Följande söndag, den 9 september, öppnades ännu en kyrka i Shanghai, en tidigare presbyteriansk kyrka som rymmer 800 personer. Men kristendomen har i århundranden ändå levt som hemlig privatreligion.) Det parentetiskt nämnda har visserligen formulerats efter bokens manusstadium, men brist på informationer har det inte varit.

Efter kapitlet om judendom, islam, sufism, baha'i och kristendom följer en kyrkohistorisk översikt, varvid betydande epoker som reformationstiden och 1800-talet behandlas. Sist i denna översikt finner vi "Nyare religiösa rörelser". Där får man sakligt och fördomsfritt presenterat det viktigaste om Mormonkyrkan, Adventister, Jehovas vittnen, Kristen Vetenskap, Guds Barn, Tongil och Scientology. Bokens avslutande kapitel handlar om religionskritik,

livsaskådningar som religionsalternativ och moralfrågor i teori och tillämpning. I motsats till tidigare partier är dessa senare kapitel språkligt svårare och rent allmänt mera svårsmälta.

Rodhe-Sundströms religionslärobok för gymnasieskolan bör läsas av alla som vill skaffa sig en lättillgänglig, aktuell och tämligen allsidig bild av världens religiösa liv och med det förenade frågeställningar. När man läst boken, känner man att man inte bara getts en mängd fakta och resonemang utan också en levande bild av medmänniskor med olika tro. Att författarna är burna av medkänsla med och respekt för dem man skriver om ger också den mjuka

tonen, de "naturliga" bilderna (dock inte den på s 178 om "personlig hängivelse") och det vänliga språket påtagligt prov på.

Till boken har Boel Westerberg utarbetat *Studiebok för gymnasieskolan* (Esselte Studium). Det är en förträfflig liten handledning som inte bara kompletterar grundboken med fylliga kommenterade litteraturförteckningar (Sökaren refereras ofta!), adresser, upplysningar om AV-material etc, utan också ger idéer om hur man kan närma sig och behandla olika religiösa ämnes- och problemområden.

Bertil Persson



Börja nu idag.

Varför uppskjuta till morgondagen det som du vet att du kan göra idag?

Alltför många människor uppskjuter saker eller är oföretagsamma och det leder till att ingenting blir gjort;

de går omkring med en obestämd önskan att något ska hända en vacker dag som förändrar deras liv, så att allting ordnar sig av sig självt.

Men så kan man inte leva ett rikt och härligt liv – svävande och drömmande –

Varför inte börja göra något positivt nu?

Varför inte sätta hjulen i rullning?

När du väl har gjort ditt kommer du att få all hjälp du behöver, men inte dessförinnan.

Jag hjälper dem som hjälper sig själva, inte dem som bara sitter och hoppas på att något ska hända men som inte gör någonting.

Ni kan höja er upp till högre rymder med era hjärtan fyllda av tacksamhet och lovsång; men liksom en liten lärka tar sats när hon lämnar marken måste ni också göra er möda. Det behöver inte kännas besvärligt, det kan göras med lätthet och glädje så att det blir till en lätt ansträngning.

När ni väl har lämnat marken stiger ni högre och högre och känner er fullständigt fria. Varför skulle ni förbli bundna när ni genom handling kan förändra era liv helt och hållet?

Ur "Footprints on the Path" av Eileen Caddy  
Övers. Maria Adkinson. Ill. Charles Adkinson  
Reprinted by permission of the Findhorn Foundation

# TOK-MINORITETER BLIR KLOK-MINORITETER

En annan har ju haft en benägenhet att ansluta sig till minoritetsuppfattningar: vegetarism, antivivisektionism, antitobak, antibilavgaser, antibesprutningar osv – förutom intresset för parapsykologi, UFOs och österländska religiösa läror. När jag blev vegetarian 1956, räknades nog en gräsätare som en smula "egen", och så kände man sig också själv. Man nästan smög sig in på restaurang Gröna Linjen i stället för att käckt gå till en mjölkbar och få sig en wienerschnitzel. Man var en avvikare – lika kufisk, nära nog, som ett Jehovas vittne. Kanske var man inte riktigt klok. Men nu: nu är det nästan *fint* att vara vegetarian. Och reportage om människor som blivit friska på grund av övergång till vegetarisk livsföring och/eller fasta, vilka man förr i tiden bara kunde läsa i Tidskrift för Hälsa, finns det nu gott om i veckopressen.

Inställningen att människan inte har rätt att göra plågsamma experiment på djur gjorde förr att man blev utdömd som en verklighets-

främmande fanatiker – ungefär som de stackars "amsorna", dvs de avvikare, som man också anslöt sig till, som motsatte sig svensk atombomb (Aktionsgruppen mot svensk atombomb = AMSA). Det är en ganska intressant erfarenhet att tillhöra en liten åsiktsminoritet: man får ett slags markperspektiv (grodperspektiv) på tillvaron. Samhället är en elefant, opåverkbar; själv tillhör man hundarna som skäller på det stora (o)djuret.

Jag har med medlemskap och diverse artiklar i Sökaren stött Nordiska Samfundet mot Plågsamma Djurförsök bland annat därför att jag önskat att frågan om vivisektionen skulle erkännas som en viktig kulturfråga. Antivivisektionskribenter har ju i stort sett motats bort från tidningarnas kultursidor. Men numer, efter Ulf Löfgrens bok "Djurförsök", har bland andra Lars Gustafsson och Eva Moberg, två erkända och högt uppskattade kulturskribenter, trätt fram och visat förståelse för antivivisektionssa-

ken.

Och bilavgaser och besprutningar, samt gifter i lantbruket överhuvud, är väl de flesta förståndiga emot nuförtiden.

Allt detta är säkert en naturlig utveckling. Laktovegetarismen/hälsokosten måste slå igenom – det kanske är konstigt att det inte skett redan i större omfattning. Men "sökarna" utgör en förtrupp: det förefaller mig vara vanligt att folk i vår sökarkrets är vegetarianer, antingen hel(lakto)vegetarianer eller åtminstone övervägande vegetarianer.

Så tok blir klok – inte på grund av egen förändring, utan på grund av den styrka som alltid har funnits i dessa åsikter, eller snarare insikter, som förut befunnits besynnerliga. Sanning och vett har alltid, i ett demokratiskt land, där fri åsiktsbildning tillåts, en inneboende kraft som verkar.

SM

## SÖKAREN

Nr 1 1980 Årgång 17  
Adress: Box 3063, 103 61 Stockholm 3  
Postgiro: 70 60 47 -8  
Bankgiro: 372 -8128  
Telefon: 08/69 60 27

Red o ansv utg: Sven Magnusson

Sökaren är en oberoende tidskrift för livsåskådningsfrågor, där skilda meningar kan föras fram.

För varor och tjänster som utbjuds i annonser i denna tidskrift svarar endast annonsörerna själva.

Tryckt hos Smålandspostens Boktr. AB, Växjö 1980

ISSN 0038 -0504

## PRENUMERATIONSPRISER

Helår (10 nr) 68: -.  
Halvår 36: -.

Annonspriser (moms tillkommer):  
Helsida 700: -, halvsida 450: -, småannonser 15: - per spalt-cm men minst 45: -.

## INNEHÅLL:

**Asa Freij:**  
Den fjortonde Dalai Lama 2

**Bertil Falk:**  
Indiens inflytelserikaste astrolog 8

**Gunnar Ståldal:**  
Kristendomen och Bibeln 10

## Bertil Falk:

Nicholas Roerich 14

## Rolf Ejvegård:

Haakon Forwald in memoriam 16

## Olle Wedholm:

FN – vår tids babyloniska förbistring 18

## Rolf Ejvegård:

Parmenides 22

## Katarina Ed:

Döden, det enda säkra 23

Våra skribenter 25

## Per Sellmann:

Rebirthing 30

## Asa Freij:

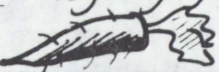
Peter och Eileen Caddy  
får nya uppgifter 34

- 1 **Fredag** 1900 Tema kring *Den Nya Tidsåldern* Swedenborgs Minneskyrka Tegnérlunden 7
- 2 **Lördag** *Energy Intuition & the Body* Body awareness and energy flow, Healing etc. for more information Gary Dufresne 868794 609945
- 3 **Söndag**
- 4 **Måndag** 1930 *Vibrationer* Ing Torkel Morgell ABF-Huset, Fabiansalen, Sveav. 41 Måndagsgr. 6
- 5 **Tisdag** 1900 *Saint Germain*, Mästaren för den Nya Tidsåldern Simmil Light. Hålsans Hus, Fjällgatan 23 A
- 5 **Tisdag** 1900 Olof Alexandersson talar om "Det levande vattenet" Köpings UFO-förening Borgmästareg. 20 Köping
- 7 **Torsdag** *Glöm inte material till Sökarguiden*
- 8 **Fredag** *Astrologikurs 8,9-10 Bert Yoga Jonson* Information 688489
- 9 **Lördag** • *Ditt Sanna Jag* - fördjupad upplevelse med Själens Yoga. Dham. Kat. Baug. 66% Kilmar
- 10 **Söndag** Ring 08-43 57 09 för information och anmälningar. Övrd. & lördag kl. 1900 info. för nykomlingar
- 11 **Måndag** 1930 *Du och Din Karma* Civil.ing. Curt Berg ABF-Huset, Fabiansalen, Sveav. 41 Måndagsgr. 7
- 12 **Tisdag** 1900 *Amerikanska Naturfolk* Mark Lawrence Hålsans Hus, Fjällg. 23 A Stora Salen
- 13 **Onsdag** 1900 *Money Seminar* Leonard Orr Galen Med Mera, Hornsg. 29 A Jnr. 100:-
- 14 **Torsdag** 1800 *Saptha* veg måltid och mantra-sång (3 tim) Själens Yoga Dham, Kat. Baug. 66% Kilmar
- 15 **Fredag** *Bhagwans Meditationer* - weekendintensiv 15-17 feb. Deeva Rajneesh Medcenter tel. 406478
- 16 **Lördag** 2000 • *New Age - Disco* startar i Hålsans Hus Fjällg. 23 A. 2000-2400
- 17 **Söndag**
- 18 **Måndag** 1930 *Angeologin - sanningen om Änglarna!* Ralph Gieser ABF-Huset, Fabiansalen Sveav. 41 Måndag. 8
- 19 **Tisdag** 1900 *"Guds Vilja är God"* Föreläsning om El Morya Simmil Light. Hålsans Hus, Fjällgatan 23 A
- 20 **Onsdag**
- 21 **Torsdag** 1930 *Föreläsning om Sanningen - Eckankar* ABF-Huset, Sveavägen 41
- 22 **Fredag** *Du är här nu* för att leva ett rikt harmoniskt och balanserat liv. Kurs 22-24 feb.
- 23 **Lördag** • Instr. Annastina Persson-Koch Information: 08-88 99 58
- 24 **Söndag** 1900 *Videokväll med "Muktavanda"* Veg. måltid Malmgårdsv. 59 A % Nameth ring 43 57 09
- 25 **Måndag** 1930 *Antroposofin, Teosofin och den medeltida Magin* Födr. Leif Zeilich-Jensen ABF, Fabiansalen Sveav. 41
- 26 **Tisdag** 1900 *Vad betyder tradition för Sufismen* av idag? En dialog byggd på uttalanden av Sayyed H. Nasr Vid Uppsala Universitets 500-års jubileum. Jnr. A-G Ångström Kvärgården, Vansgatan 15. Alla Välkomna!
- 28 **Torsdag** 1930 *Diskussion om ECK på ECK* - centret Gåstriksgatan 18 n.b. tel. 30 77 56
- 29 **Fredag** 1900 *Parapsykologi* - dess sociala konsekvenser Mark Lawrence, Hålsans Hus, Fjällg. 23 A Stora Salen

med musikalisk medverkan av flera grupper. Anförande av Olle Hjern, Filminvisning. Happenings till Soluppgången med bl.a "Kärleksfamiljen".

**SHANTI** 08-44 7151

Hälsokostbutik  
Höbergsgatan 33 ⊕ Slussen



Öppet 12-18 vardagar  
11-14 lördagar  
Ananda Marga projekt



**Gruppmeditation**

alla typer av tekniker

med "Mannen som är sin egen kamera"

**Carl Otto Mattsson**



Onsdagar 6.2, 27.2, 19.3, 9.4, 23.4 & 7.5

ABF, Fabiansalen kl. 19.30 Sveavägen 41

**Martinus Kosmologi**

Upplysning:  
08-767 3129

<sup>11/2</sup> **Malmö** - Könnholmshägrden, Samlingsalen 19.30

<sup>12/2</sup> **Göteborg** - Storgatan 3, 14. kl. 19.30

<sup>13/2</sup> **Stockholm** - TLO-salen, Linnégatan 12 19.30

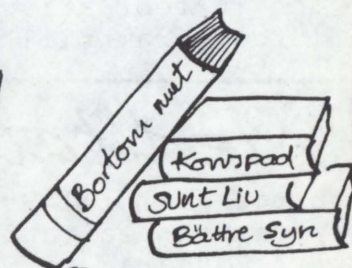
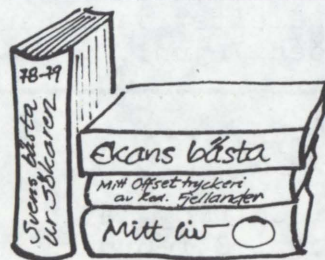
<sup>14/2</sup> **Jönköping** - Folkets Hus, Brunnsgat. 13-15, 7r

<sup>15/2</sup> **Linköping** - Biblioteket kl. 19.30

**Livsmod och Beskydd**

23-24 feb. Fjällgatan 23A. Lär dig komma

tillrätta med fruktan och livsmod. Kurs i Martinus-andan. Information 08-767 3129



**Glöm inte årets**

**Bokrea på Vattumannen!**

Massor av litteratur

till specialpriser. Beställ

Vattumannens Reakatalog

Box 45096 - 10430 Stockholm  
08-109615

# Sökarguiden

nr 1/80

## Leonard Orr

kommer till Stockholm för att ge en serie föredrag och kurser den 11-15 februari.

11/2 kl. 19.00 på Medborgarhuset: "New Age Politics and Economy"

12/2 kl. 19.00 Galleri Medmera: New Yoga Seminar

13/2 kl. 19.00 Galleri Medmera: Money Seminar

14/2 kl. 19.00 Galleri Medmera: Rebirth Seminar

Information: 41 16 40



### Ouspensky-Gurdieff centra

Praktisk tillämpning av ursprunglig visdom.

Fakirens väg  
Munkens väg  
Yogins väg

Den fjärde vägen mot harmoni  
helhet  
medvetenhet

Göteborg 031-828273  
Stockholm 08-194385  
Uppsala 018-137533  
Linbugården 0476-41153  
Ystad 0411-19115  
Soliqården 0479-30580

## New Age Disco!

Varannan lördag kan du nu gå på ett alternativt dansställe (utan sprit och rök). Lokalen är Hälsans Hus, Fjällgatan 23 A och dörrarna öppnas kl 20.00 - 24.00. Premiär lördagen den 16 februari. Därefter varannan lördag fram till den 7 juni.

## KUSIN VITAMIN

har nu öppnat i ny regi.

Här kan du få vegetariska varmrätter, sallader, soppor, smörgåsar, efterrätter nypressade juicer, te och kaffe.

Öppet: månd-fred. 11-19

Lilla Nygatan 12 - Gamla Stan

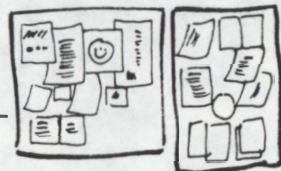
## Meditation & YOGA

Lärjungar till Sri Chinmoy lär ut yoga och meditation 1-3 februari  
1.2 Föredrag om meditation kl. 18  
2.2 Yoga & Meditation kl. 10  
3.2 Musik & Meditation kl. 10

ABF-huset, Beskow-salen, Sveav. 41  
Information: 08-30 49 34

## Anslagstavlan

på Vattumannens bokhandel är full av information om möten, kurser, föredrag och andra happenings som inte kom med i denna Sökarguide därför att dom satts upp just i dagarna. Fräsch information! Men glöm inte bort att skicka den till Sökarguiden oxå!



## Världens Danskulturer

Det viktigaste du har att komma ihåg är att skicka in program och information om vad som händer i Sverige på den andliga fronten.

SÖKARGUIDEN, c/o Per Sellmann, Drottninggatan 85, 2tr, 111 60 Stockholm

Föreläsningsserie om olika danskulturer i olika länder. För information ring Kursverksamheten 08-22 07 40.

**Här är  
böcker för Dig  
som söker ett  
meningsfyllt liv och  
harmoni, säkerhet  
och klarhet**

En bokbilaga från  
WIDINGS FÖRLAGS AB

# 21 böcker av Bô Yin Râ

den tysk-schweiziske skrift-  
ställaren och diktaren  
Joseph Anton Schneiderfranken



Många människor får idag inte sin innersta religiösa längtan uppfylld på ett fullständigt tillfredsställande sätt, trots att det inte råder någon brist på trosbekännelser och religiösa sekter. Till dessa människor talar Bô Yin Râ. Utan yttre bindning till något religiöst samfund visar hans böcker möjligheterna att upptäcka det verkliga målet för den mänskliga tillvaron och att gestalta livet meningsfullt och harmoniskt.

Bô Yin Râ's lära fyller en hel rad av större och mindre band. Vart och ett av dessa band är anpassat efter en speciell andlig eller själslig läggning hos läsaren. Allt efter vårt yttre eller inre tillstånd tilltalar oss än det ena, än det andra bandet mest.

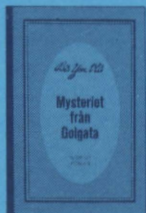
Den som kan leva sig in i den värld som dessa böcker öppnar för honom, han kommer att tränga fram till livets källor, och resultatet av hans uthållighet kommer att visa sig i ett inre och yttre berikande av livet med full harmoni, säkerhet och klarhet.

Som första böcker vid ett studium av Bô Yin Râ kan rekommenderas "Boken om livet efter detta", "Mysteriet från Golgata", "Boken om lyckan" och "Tillvarons mening". Ett slags tema till hans författarskap är "Boken om den levande Guden".



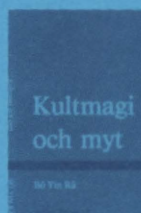
## Boken om livet efter detta

Innehåll: Konsten att dö. Om evighets tempel och andens värld. Det enda verkliga. Vad bör man göra?



## Mysteriet från Golgata

Innehåll: Vår fruktansvärdaste fiende. Kärlek och hat. Själslig växt. Andlig ledning. Ockulta övningar. Mediumism och konstnärligt skapande. Vid livets källa. Upptagande i den 'Vita logen'. Dåraktiga tilltag.



## Kultmagi och myt

Människans verk. Myt och verklighet. Myt och kult. Kult såsom magi. Magi och kunskap. Det inre ljust. Slutsats.

# Vem är Bô Yin Râ?

Bô Yin Râ's borgerliga namn var Joseph Anton Schneiderfranken. Namnet Bô Yin Râ är inte en pseudonym i vanlig bemärkelse utan det namn under vilket han skulle forma sin lära, som ej är grundad på något uttänkt eller anknuten till någon kunskap förvärvad genom studium. Bô Yin Râ föddes år 1876 i Aschaffenburg i södra Tyskland. Folkskolans undervisning var den enda han kom i åtnjutande av. Efter skolan gick Bô Yin Râ på konstskola i

Frankfurt och var 1896–98 målare i Frankfurts stadsteater. 1900–17 var vandringsår – Bô Yin Râ besökte under denna tid München, Wien, Paris, Berlin, Sverige och Grekland för att studera konst och måla.

Bô Yin Râ gifte sig, flyttade 1923 till Schweiz och bosatte sig i Lugano. Där bodde han till sin död 1943.

I Lugano ägnade han all sin tid till att måla och skriva. Hans böcker gav upphov till åtskilliga brev och personliga besök.

## Härmed rekvirerar jag följande böcker från Widings Förlags AB

| Boken om den konungliga<br>konsten | Häft. | Antal | Inb. | Antal |
|------------------------------------|-------|-------|------|-------|
| Boken om den levande Guden         | 34:–  | 49:–  |      |       |
| Boken om livet efter detta         | 21:50 | 34:50 |      |       |
| Boken om människan                 | 23:–  | 37:–  |      |       |
| Boken om lyckan                    | slut  | 33:–  |      |       |
| Vägen till Gud                     | 16:75 | 30:–  |      |       |
| Boken om kärleken                  | 22:50 | 36:50 |      |       |
| Tröstens bok                       | 11:50 | 23:–  |      |       |
| Boken om samtalen                  | 22:50 | 36:50 |      |       |
| Hemligheten                        | 31:50 | 46:–  |      |       |
| Johannes visdom                    | 28:50 | 43:–  |      |       |
| Vägvisare                          | 29:–  | 39:–  |      |       |
| Frihetsspöket                      | 31:50 | 42:50 |      |       |
| Mina lärjungars väg                | 33:–  | 43:–  |      |       |
| Mysteriet från Golgata             | 22:–  | 36:–  |      |       |
| Kultmagi och myt                   | 29:–  | 43:–  |      |       |
| Tillvarons mening                  | 16:–  | 28:–  |      |       |
| Mera ljus                          | 30:50 | 45:–  |      |       |
| Uppståndelse                       | 32:–  | 43:–  |      |       |
| Bönen                              | 22:50 | 37:–  |      |       |
| Livets ord                         | 19:–  | 33:50 |      |       |

Försändelser över 75:– eller minst 3 böcker lev. fraktfritt.

## Böckerna sändes till:

Namn

Adress

Postadress

# Bô Yin Râ's livsverk

Själv ansåg Bô Yin Râ, Joseph Anton Schneiderfranken, "sina andliga läroskrifter" ("Das Geistige Lehrverk"), 32 böcker och därtill 9 böcker som ansluter sig till läroskrifterna samt ett antal "andliga bilder", vara det enda som var betydelsefullt och han undanbad sig allt intresse för sitt personliga liv. Den första boken kom ut 1913, strax efter vistelsen i Grekland. Böckerna har översatts till flera främmande språk såsom franska, holländska, engelska, spanska och svenska. Huvudförlag är Kober'sche Verlagsbuchhandlung i Bern.



**Widings Förlags AB**

Per Hörbergs väg 1  
161 55 Bromma